

ΑΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

**Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Π.Ο.Τ.Α.). ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ
ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗΣ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ. ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΠΥΛΟΥ – ΡΩΜΑΝΟΥ.
ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΚΟΥΛΟΥΡΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΜΑΡΑΒΑ ΝΕΚΤΑΡΙΑ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2007

Ευχαριστήριο Σημείωμα

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την καθηγήτρια μου, γιατί μέσα από την πτυχιακή μου πρόεσα να έχω και εγώ μια ολοκληρωμένη εικόνα για το θέμα της εργασίας μου. Ευχαριστώ, λοιπόν, την κυρία Νεκταρία Μαραβά για την άεογη καθοδήγηση της και για την ευκαιρία που μου έδωσε να συνεργαστώ μαζί της και να αποκτήσω πολύτιμες πληροφορίες που θα με βοηθήσουν στην μετέπειτα επαγγελματική μου πορεία. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους εκείνους που με την συνεργασία τους, τις γνώσεις τους και τις πληροφορίες τους, καθ' όλη την εργασία αλλά πολύ περισσότερο κατά την διεξαγωγή της έρευνας και κατά την συγγραφεί της εργασίας, έβαλαν το δικό τους λιθαράκι για να ολοκληρωθεί επιτυχώς η πτυχιακή μου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Θεωρητική Προσέγγιση του θεσμού των Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης

1. Χωροταξικός σχεδιασμός και Τουρισμός
2. Θεσμικό πλαίσιο Περιοχών ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης
3. Η διαδικασία χαρακτηρισμού Περιοχών ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης
4. Περιοχές ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης και Κοινωνικά Πλαίσια Στήριξης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Περιγραφή του Ν. Μεσσηνίας

1. Ο Νομός Μεσσηνίας
2. Μεσσηνία και Τουρισμός
3. Η οικονομία στο Ν.Μεσσηνίας
4. Τουριστική Προσφορά και Ζήτηση στο Ν.Μεσσηνίας
  - 4.1. Αφίξεις & διανυκτερεύσεις στα ξενοδοχειακά καταλύματα του Ν. Μεσσηνίας
  - 4.2. Χωρική κατανομή των διανυκτερεύσεων
  - 4.3. Οι χώρες προσέλευσης των αλλοδαπών τουριστών
5. Χωροταξική διάρθρωση του Τουρισμού
6. Συμπεράσματα για το τουρισμό στο Ν. Μεσσηνίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Το περιβάλλον της περιοχής έργου

1. Καταγραφή υπάρχουσας κατάστασης περιβάλλοντος στη περιοχή έργου
  - a. Γενικά χαρακτηριστικά
  - b. Κλιματολογικά στοιχεία
  - c. Αξιολόγηση οικοτόπων
    - i. Περιοχή Πύλου
    - ii. Περιοχή Ρωμανού
    - iii. Φυσικό τοπίο
2. Περιοχές φυσικού κάλλους
3. Πολιτιστικό περιβάλλον

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Διαδικασίες συγκρότησης και ανάπτυξης της ΠΟΤΑ Μεσσηνίας

1. Ιστορική αναδρομή στην Περιοχή Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης στο Ν.Μεσσηνίας
2. Σημερινή κατάσταση στην Περιοχή Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης στο Ν.Μεσσηνίας
3. Μελλοντική κατάσταση στην Περιοχή Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης στο Ν.Μεσσηνίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Οι επιπτώσεις από την λειτουργία της ΠΟΤΑ Μεσσηνίας

1. Οικονομικές επιπτώσεις
2. Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
3. Μέτρα Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Έρευνα

1. Μεθοδολογία διαδικασίας Ερωτηματολογίου
2. Ανάλυση Έρευνας- Ερωτηματολογίου
3. Συμπεράσματα από την Έρευνα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Ανάλυση της επένδυσης

1. SWOT Ανάλυση της Π.Ο.Τ.Α. Μεσσηνίας
2. Συμπεράσματα / Προτάσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

1. Φωτογραφικό υλικό

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ / ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, πρώτου και δεύτερου βαθμού, είναι η πιο “καθαρή” μορφή δημοκρατίας που υπάρχει στην Ελλάδα αλλά και στο κόσμο, αυτή τη στιγμή. Με το άρθρο 102 του Συντάγματος ορίζεται «ως τοπική αυτοδιοίκηση πρώτου και δεύτερου βαθμού οι δήμοι/κοινότητες και οι νομαρχίες». Με το δικαίωμα που έχει κάθε Έλληνας και Ελληνίδα του “εκλέγειν και εκλέγεσθε”, οι αιρετοί άρχοντες της αυτοδιοίκηση είναι οι μόνοι άμεσα εκλεγμένοι άρχοντες στις τοπικές κοινωνίες.

Κύριο μέλημα κάθε τοπικού άρχοντα, είτε είναι δήμαρχος είτε νομάρχης, είναι η ευημερία των κατοίκων του και η ανάπτυξη της περιοχής, από όπου έχει εκλεγεί. Τι είναι όμως ανάπτυξη και πως μπορεί να επέλθει; Η ανάπτυξη είναι μια δύσκολη έννοια όπου τίποτα δεν είναι σταθερό, δηλαδή η δημιουργία δρόμων δε μπορεί κάλλιστα να θεωρηθεί ανάπτυξη, ούτε τα κτίρια. Σίγουρα όμως, είναι σημαντικά έργα που οδηγούν σε αυτή την κατεύθυνση. Ένας γενικός όρος της Ανάπτυξη μπορεί να είναι και ο παρακάτω: « Είναι η βελτίωση και η καλύτερευση του επιπέδου ζωής των κατοίκων μιας περιοχής». Γιατί κανένας δρόμος η γέφυρα δε μπορεί να προσφέρει αναπτυξιακό αποτέλεσμα χωρίς τον ανεπτυγμένο άνθρωπό.

Όσα κάνει ο άνθρωπος από την αρχή της δημιουργίας του (π.χ. η ανακάλυψη της φωτιάς), μέχρι και σήμερα (π.χ. τα ταξίδια στο διάστημα), είναι προς όφελος της ανάπτυξης. Από τον οικονομικά πιο μικρό, με το

---

¹ Ευαισθητοποιημένη Τοπική κοινωνία, Παπακωσταντινίδης Α. 2005

στήσιμο μιας επιχείρησης μέχρι τον πλανητάρχη που κάνει πολέμους όλα θυσιάζονται στο βωμό της Ανάπτυξης.

Στη σύγχρονη κοινωνία δημιουργήθηκε ο όρος "αιφόρος ανάπτυξη" για να βάλει ένα όριο στη καταδυνάστευση του περιβάλλοντος από τον άνθρωπο στο με απώτερο σκοπό να μην κινδυνεύουν οι επόμενες γενιές από κάτι το οποίο δεν δημιούργησαν και δενευθύνονται.

Μια τέτοια προσπάθεια είναι και οι Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.) που σκοπό έχουν τη δημιουργία και την ανάδειξη του φυσικού πλούτο κάθε περιοχής, όπου οι τουρίστες θα μπορούν να επισκεφθούν και να θαυμάσουν όλα εκείνα που δημιούργησε η φύση με το πέρασμα των αιώνων αλλά και οι πρόγονοι μας.

Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι η μελέτη του θεσμού των Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.) ,μέσω της καταγραφής των προσπαθειών για τη διαδικασία συγκράησης των Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης, στην Πύλο και του Ρωμανού στο Νομό Μεσσηνίας.

Στο **Πρώτο Κεφάλαιο** παρουσιάζεται ο τουρισμός όπως αναπτύχθηκε στην Ελλάδα και στον κόσμο γενικότερα, καθώς επίσης και οι υπηρεσίες του τουρισμού που έχουμε στην Ελλάδα. Ακόμα το θεσμικό πλαίσιο που διέπει της Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης, όπως επίσης και οι ενισχύσεις/επιδοτήσεις που λαμβάνουν. Τέλος την διαδικασία για τον χαρακτηρισμό που ακολουθείτε και τα κριτήρια που πρέπει να πληρί μια

περιοχή για να ενταχθεί και να μπορεί να έχει τα πλεονεκτήματα των περιοχών ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης.

Στο **Δεύτερο Κεφάλαιο** αναφέρεται στο φυσικό/ πολιτιστικό περιβάλλον του Νομού Μεσσηνίας, στην οικονομία του Νομού (ανεργία και ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού) και στην τουριστική ζήτηση και προσφορά του, τα τελευταία χρόνια. Παράλληλα επιδώκεται μια σύντομη αποτύπωση των επιπτώσεων της τουριστικής κίνησης και πως οι περιοχές/πόλεις έχουν επηρεαστεί από αυτό.

Στο **Τρίτο Κεφάλαιο** περιγράφεται η Περιοχή Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης του Νομού Μεσσηνίας. Ειδικότερα, οριοθετούνται οι περιοχές που θα γίνουν τα έργα καθώς και οι τρόποι πρόσβασης σε αυτές. Επίσης παραθέτονται στοιχεία γενικά για το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον στην περιοχή έργου.

Στο **Τέταρτο Κεφάλαιο** καταγράφεται η επένδυση των Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης Πύλου και Ρωμανού από τον πρώτο αναπτυξιακό νόμο που έδινε τα κίνητρα, την σημερινή κατάσταση του έργου μέχρι την ολοκλήρωσή τους και τι θα περιλαμβάνουν στην τελική τους φάση.

Στο **Πέμπτο Κεφάλαιο** αναφέρονται οι επιπτώσεις που θα υπάρχουν, στην ευρύτερη περιοχή, από την λειτουργία της ΠΟΤΑ. Αναφέρονται επιπτώσεις περιβαλλοντικές, οικονομικές και γενικότερα αναπτυξιακές από την λειτουργία της περιοχής

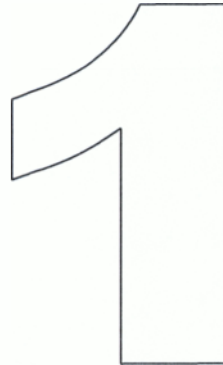

Στο **Έκτο Κεφάλαιο** διενεργήθηκε μια έρευνα για να καταγραφεί η άποψη των κατοίκων, επιχειρηματιών για την επένδυση όπου αναλύονται τα αποτελέσματα της, πια είναι η άποψη των κατοίκων και των επιχειρηματιών των περιοχών για την επένδυση στην περιοχή τους.

Στο **Έβδομο Κεφάλαιο** γίνεται μια ανάλυση όλων των παραπάνω για να βρεθούν τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα, οι αδυναμίες και οι δυναμικές που υπάρχουν από συγκεκριμένη επένδυση στις περιοχές (SWOT Ανάλυση)

Στο **Όγδοο Κεφάλαιο** παραθέτονται φωτογραφίες από την περιοχή, τα έργα αλλά και από την Μεσσηνία με διάφορα αξιοθέατα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1.1. Χωροταξικός σχεδιασμός και Τουρισμός

Ο χωροταξικός σχεδιασμός εμπεριέχει δύο έννοιες:

Πρώτον το σχεδιασμό, όπου "είναι μια οργανωμένη, λογική προσπάθεια επιλογής των καλύτερων δυνατών εναλλακτικών λύσεων και μέσων για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων"², και δεύτερον τη χωροταξία, όπου "είναι η μελέτη κατανομής εδαφών και καθορισμού της χρήσεως γης ανάλογα με τις λειτουργικές ανάγκες προβλεπόμενου ή σχεδιαζόμενου οικισμού". Έτσι με το χωροταξικό σχεδιασμό προγραμματίζεται και καθορίζεται η χρήση γης (π.χ. βιομηχανία, τουρισμός κ.α) που θα γίνει σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Η χωροθέτηση του τουρισμού

Ο τουρισμός ως φαινόμενο εμφανίζεται τον 18^ο αιώνα αλλά αποκτά μεγαλύτερη σπουδαιότητα τον 19^ο αιώνα από τους γαιοκτήμονες της Μ.Βρετανίας που άρχισαν να ταξιδεύουν όταν ανέβηκαν τα εισοδήματά τους με την βιομηχανική επανάσταση. Τον 20^ο αιώνα αυξάνεται ακόμα

---

² Χωροταξικός σχεδιασμός και βιώσιμη ανάπτυξη Αγγελίδης Μ. 2000,σελ.132

περισσότερο με τις διεκδικήσεις των εργαζόμενων για άδειες με αποδοχές, έτσι δημιουργούνται θετικές επιπτώσεις στον διεθνή τουρισμό, που αφορούν :

1. στην αύξηση της απασχόλησης
2. στη βελτίωση της συναλλαγματικής θέσεως της χώρας
3. στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων
4. στις 'πολλαπλασιαστικές' επιπτώσεις και στην ανάπτυξη άλλων τομέων της οικονομίας

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την σχέση τουρισμού και ανάπτυξης είναι η οργάνωση της οικονομίας του τουριστικού τομέα, το κόστος και οι εισπράξεις από την τουριστική δραστηριότητα.

Λόγω της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, από τον τουρισμό που επηρεάζει αισθητά την ποιότητα της φύσης, περιορίζονται αισθητά οι τουριστικοί πόροι. Έτσι πραγματοποιούνται προσπάθειες με σκοπό:

1. την υποστήριξη της ανάπτυξης του τουρισμού σε περιοχές που ευνοούνται λιγότερο (ορεινές, με όμορφα τοπία, μνημεία) από το κυρίαρχο πρότυπο του μαζικού παραθαλάσσιου τουρισμού
2. την αναβάθμιση της χαμηλής ποιότητας υπηρεσιών που διαθέτει η Ελλάδα
3. τη βελτίωση της διασύνδεσης του τουρισμού με την τοπική οικονομία, με τη συγκρότηση κατάλληλων χωρικών ενοτήτων για τουρισμό-πολιτισμό-αναψυχή

Ο τουρισμός στην Ελλάδα φημίζεται για τις υπέροχες ακτές, τα ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία καθώς και τις περιοχές φυσικού κάλλους. Έτσι παρατηρείται αυξημένη ζήτηση στις συγκεκριμένες περιοχές και κυρίως

στις ακτές . Ταυτόχρονα υποβαθμίζεται σημαντικά το περιβάλλον λόγω της ζήτησης του τουρισμού με αποτέλεσμα την ολέθρια καταστροφή του. Οι αδυναμίες του τουριστικού τομέα στην Ελλάδα εντοπίζονται στα εξής σημεία:

- 1) στην κακή ποιότητα των υπηρεσιών των μικρών και μεσαίων μονάδων
- 2) στον πολύ μικρό βαθμό διαφοροποίησης
- 3) στην μονομερείς ανάπτυξη
- 4) στην έντονη εποχικότητα της ζήτησης

Με βάση τα τελευταία, καθορίστηκαν με Κοινή Υπουργική Απόφαση , των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και ΠΕΧΩΔΕ, ζώνες κινήτρων τουριστικών εγκαταστάσεων και η Ελλάδα χωρίστηκε σε 4 ΠΕΡΙΟΧΕΣ³

Η ΠΟΤΑ Μεσσηνίας είναι μια διαφοροποίηση του τουριστικού πακέτου αφού προσπαθεί να καλύψει και τον εναλλακτικό τουρισμό (αγροτουρισμό, θεματικό, συνεδριακό κ.α.)

1.2. Θεσμικό πλαίσιο Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 29 του ν. 2545/97 «Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές περιοχές και άλλες διατάξεις ως Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ) χαρακτηρίζονται οι δημόσιες ή ιδιωτικές εκτάσεις εκτός εγκεκριμένων σχεδίων και ορίων οικισμών, όπου δημιουργείται ένα σύνολο τουριστικών εγκαταστάσεων

---

³Αναπτυξιακοί Νόμοι, 1998.2004

αποτελούμενο από ξενοδοχειακά καταλύματα διαφόρων λειτουργικών μορφών, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής, καθώς και συμπληρωματικές εγκαταστάσεις αναψυχής/άθλησης και γενικά υπηρεσιών διάθεσης του ελεύθερου χρόνου των τουριστών.

Οι τυχόν εγκεκριμένες μη αμιγώς τουριστικές χρήσεις δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το 20% της συνολικής κατά περίπτωση νόμιμης εκμετάλλευσης. Οι ΠΟΤΑ λόγω ότι θεσμοθετήθηκαν με το ν. 2545/97, περί βιομηχανικών και επιχειρηματικών περιοχών, αποτελούν κατά συνέπεια και αυτές μια μορφή βιομηχανικής περιοχής (βιομηχανία του τουρισμού) που έχει σκοπό την προσέλκυση τουριστικών και συναφών επενδύσεων εντός κατάλληλα οριοθετημένου και πολεοδομημένου χώρου που διαθέτει τις κατάλληλες υποδομές.

Ποια κριτήρια πρέπει να πληρεί μια περιοχή για να χαρακτηριστεί ΠΟΤΑ

1. Η περιοχή που διαθέτει τους αναγκαίους φυσικούς, πολιτιστικούς και ανθρώπινους πόρους για την προσέλκυση διεθνούς τουριστικής ζήτησης που όμως δεν διαθέτει ανεπτυγμένη τουριστική υποδομή και συγκριτικά μεγάλο αριθμό τουριστικών καταλυμάτων
2. διάθεση ενιαίας ιδιοκτησίας (δηλ. χωρίς την παρεμβολή ιδιοκτησιών τρίτων) σε ποσοστό 85% τουλάχιστον της έκτασης, ελάχιστης επιφάνειας 800 στρεμμάτων σε χρονοαπόσταση 90 το πολύ λεπτών από αεροδρόμιο ικανό να δεχτεί τακτικές και ναυλωμένες πτήσεις από την Ελλάδα και το εξωτερικό.
3. Ύπαρξη διαπιστωμένου επενδυτικού ενδιαφέροντος για τη δημιουργία τουριστικών εγκαταστάσεων κάποιας κλίμακας και

προαιρετικά οικιστικού συγκροτήματος συνολικού κόστος 600 εκ. ευρώ τουλάχιστον

4. συμβατότητα της επένδυσης με τα κριτήρια της χωροταξικής, πολεοδομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής και καταλληλότητα του χώρου για την ανάπτυξη της αιτούμενης οικιστικής χρήσης.
5. ικανοποίηση ενός αριθμού κριτηρίων σε επίπεδο νομού ή νησιού.

Ο Νόμος υπ' αριθ. 2601/1998 περιλάμβανε τις ακόλουθες ενισχύσεις για τη δημιουργία ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων στις Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης:

- Επιχορήγηση που συνίσταται στη δωρεάν παροχή από το Δημόσιο χρηματικού ποσού για την κάλυψη τμήματος της ενισχυόμενης δαπάνης της επένδυσης ή του επιχειρηματικού σχεδίου.
- Επιδότηση των τόκων που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων τόκων των μεσπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων δανείων τετραετούς τουλάχιστον διάρκειας, που λαμβάνονται για την υλοποίηση της ενισχυόμενης δαπάνης της επένδυσης.
- Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτεται για την απόκτηση της χρήσης καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.
- Φορολογική απαλλαγή ύψους μέχρι ενός ποσοστού ή του συνόλου της αξίας της πραγματοποιούμενης και ενισχυόμενης δαπάνης της επένδυσης ή και της αξίας της χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού του οποίου αποκτάται η χρήση. Η ενίσχυση αυτή συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος μη διανεμόμενων κερδών της πρώτης δεκαετίας από την πραγματοποίηση της επένδυσης ή του προγράμματος, με το σχηματισμό ισόποσου αφορολόγητου αποθεματικού.

- Ειδικά κίνητρα πέραν των ανωτέρω για ιδιαζόντως σημαντικές βιομηχανικές, μεταλλευτικές και τουριστικές επενδύσεις, ύψους άνω των είκοσι πέντε (25) δις. δρχ., που προέβλεπαν οι διατάξεις των παραγράφων 1,2,3 και 4 του άρθρου 3 και της παρ. 6 του άρθρου 4 του καταργηθέντος νόμου 4171/1961 " Περί λήψεως γενικών μέτρων για την υποβοήθηση των αναπτύξεων της οικονομίας της χώρας " (ΦΕΚ 93 Α/1961).

Ενώ στο μετέπειτα **Αναπτυξιακό Νόμος 3299/2004**, επενδυτικά σχέδια που εντάσσονται στο νόμο παρέχονται εναλλακτικά (με εξαίρεση τις υπό α1 και α2 ως κάτωθι που δύνανται να παρασχεθούν μερικώς έκαστη, καλύπτοντας σωρευτικά το αναλογούν συνολικό ποσοστό ενίσχυσης) τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

α1) Επιχορήγηση που συνίσταται στην κάλυψη τμήματος της δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου από το Δημόσιο, ή/ και

α2) επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλομένων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτεται για την απόκτηση της χρήσης καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.

β) Φορολογική απαλλαγή. Η ενίσχυση αυτή συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος μη διανεμομένων κερδών για την πρώτη δεκαετία από την πραγματοποίηση της επένδυσης, με το σχηματισμό αφορολόγητου αποθεματικού.

γ) Επιχορήγηση του μισθολογικού κόστους της δημιουργούμενης από την επένδυση απασχόλησης.

Οι ως άνω ενισχύσεις παρέχονται υπό όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται στο Νόμο.

Στα παραπάνω ποσοστά, και εκτός των επενδύσεων της κατηγορίας 5, προστίθεται επιπλέον ποσοστό 5% συνολικά, εφόσον συντρέχει μία ή και περισσότερες από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Εγκατάσταση των επιχειρήσεων εντός Βιομηχανικών Επιχειρηματικών Περιοχών (Β.Ε.ΠΕ).
- Ίδρυση ξενοδοχειακής μονάδας κατηγορίας 4 ή 5 αστέρων (Α ή ΑΑ τάξης).
- Μετατροπή παραδοσιακού ή διατηρητέου σε ξενοδοχειακή μονάδα.

- Εκσυγχρονισμό ξενοδοχείου με αναβάθμισή του σε κατηγορία 4 ή 5 αστέρων.
- Εκσυγχρονισμό ξενοδοχείου χαρακτηρισμένου παραδοσιακού ή διατηρητέου.
- **Εγκατάσταση των τουριστικών επιχειρήσεων σε Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.).**
- Ο φορέας είναι νεοϊδρυόμενος. Θεωρείται νεοϊδρυόμενος η επιχείρηση που μέχρι το χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής της δεν έχει παρέλθει έτος από την σύστασή της ή την έναρξη επιτηδεύματος.

Επίσης με τους Αναπτυξιακούς Νόμους η Χώρα χωρίστηκε σε περιοχές. Βάσει του Νόμου 3299/2004, η Μεσσηνία βρίσκεται στην περιοχή Δ2. Η περιοχή Δ2 περιλαμβάνει την παραμεθόριο ζώνη του ηπειρωτικού τμήματος της Ανατολικής Μακεδονίας και Ηπείρου σε απόσταση 20 χλμ από τα σύνορα στην οποία εντάσσονται και οι δήμοι και οι Κοινότητες των οποίων τα διοικητικά όρια τέμνονται από τη ζώνη αυτή, τις Β.Ε.Π.Ε. Διοικητικής Περιφέρειας Ηπείρου, τα νησιά της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, τη νήσο Θάσο, και τα νησιά της Ανατολικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Δυτικής Ελλάδας, και Πελοποννήσου με πληθυσμό μέχρι 3.100 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 1991

1.3. Η διαδικασία χαρακτηρισμού Περιοχών

Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης

Ο χαρακτηρισμός και η οριοθέτηση των περιοχών αυτών γίνεται μετά από αίτηση φυσικών ή νομικών προσώπων του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Ανάπτυξης και ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε ύστερα από τη γνώμη του Νομαρχιακού Συμβουλίου σε εφαρμογή εγκεκριμένου χωροταξικού σχεδίου εθνικού ή περιφερειακού επιπέδου ή τομεακής αναπτυξιακής – χωροταξικής μελέτης και να

εναρμονίζεται με τις χρήσεις και λειτουργίες της ευρύτερης περιοχής και τους γενικότερους αναπτυξιακούς στόχους. Σαν δεν υφίσταται εγκεκριμένη χωροταξική μελέτη, πέρα των εγκεκριμένων **Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης**, απαιτείται η σύνταξη από τον ΕΟΤ και έγκριση από τα Υπουργεία Ανάπτυξης & ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε γενικών κατευθύνσεων πολιτικής για τη δημιουργία ΠΟΤΑ σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο.

Με τη παραπάνω απόφαση καθορίζονται και εγκρίνονται:

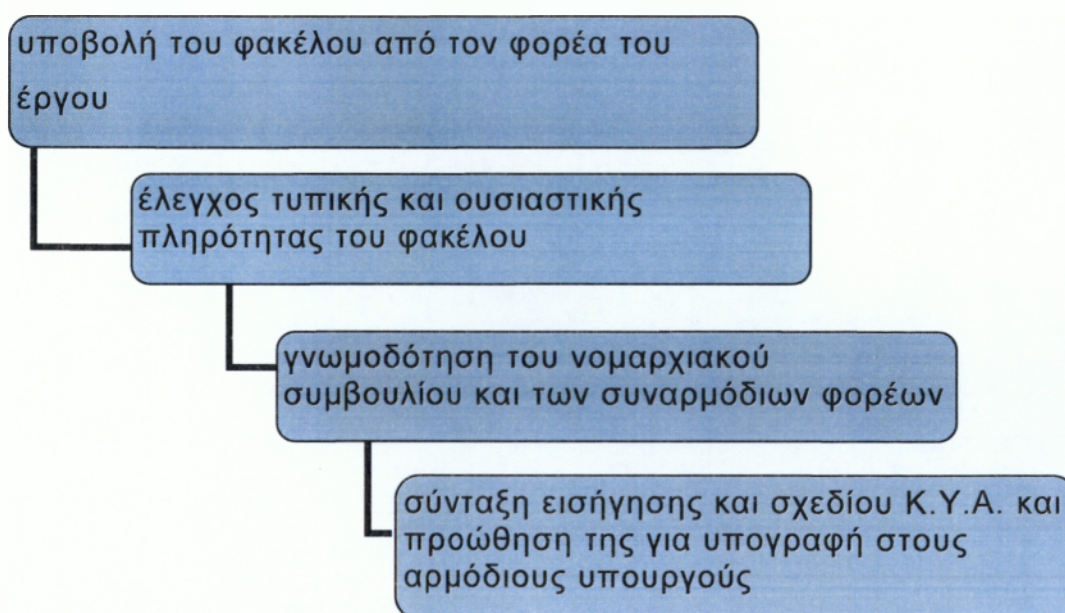
1. οι επιτρεπόμενες χρήσεις καθώς και τυχόν πρόσθετοι περιορισμοί για τον έλεγχο της έντασης κάθε χρήσης
2. οι ειδικοί όροι και τα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος από την ίδρυση και τη λειτουργία της,
3. η γενική διάταξη των προβλεπόμενων εγκαταστάσεων, η μέγιστη ανά χρήση εκμετάλλευση και τα διαγράμματα των δικτύων υποδομής εκτός και εάν πρόκειται να ακολουθηθεί διαδικασία πολεοδόμησης και
4. ο φορέας ίδρυσης και εκμετάλλευσης της ΠΟΤΑ

Εάν η έκταση της ΠΟΤΑ δεν πολεοδομείται όλες οι επιτρεπόμενες να εγκατασταθούν χρήσεις υπόκεινται στους όρους και περιορισμούς εκτός σχεδίου δόμησης τουριστικών εγκαταστάσεων.

Σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. με αριθμό Τ / 751 / 0.2.1998 η διαδικασία περιλαμβάνει τέσσερα στάδια:

- 1) υποβολή του φακέλου από τον φορέα του έργου

- 2) έλεγχος τυπικής και ουσιαστικής πληρότητας του φακέλου, στο πλαίσιο της οποίας ελέγχεται και η συμβατότητα της υποβληθείσας πρότασης με τις «Γενικές Κατευθύνσεις Τουριστικής Πολιτικής» και αποστολή της πρότασης στο νομαρχιακό συμβούλιο για γνωμοδότηση
- 3) γνωμοδότηση του νομαρχιακού συμβουλίου και των συναρμόδιων φορέων και
- 4) σύνταξη εισήγησης και σχεδίου Κ.Υ.Α. και προώθηση της για υπογραφή στους αρμόδιους υπουργούς.

1.4. Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης και Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης

Το 2000 στα πλαίσια του βετούς (2000-2006) Επιχειρησιακού Τομεακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» (ΕΠΑΝ) του Υπουργείου Ανάπτυξης η έννοια της ΠΟΤΑ ενσωματώνεται στις προτεραιότητες της εθνικής

στρατηγικής για τον τουρισμό, ως έργο εθνικής σημασίας. Έτσι, στον Άξονα προτεραιότητας 5 του ΕΠΑΝ (από τους 7) που αναφέρεται στον τουρισμό, στο πρώτο μέτρο (Μέτρο 5.1.) υπάρχει σχεική αναφορά και πρόβλεψη για τις ΠΟΤΑ και ειδικότερα:

**Μέτρο 5.1. Ενίσχυση εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής–
Περιοχές ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ),
προϋπολογισμού 123,41 εκατ. Ευρώ.**

Το Μέτρο στοχεύει στην ανάπτυξη του θεματικού τουρισμού, μια τάση που επικρατεί τα τελευταία χρόνια στην διεθνή τουριστική αγορά και αποσκοπεί στην προσέλκυση πελατείας με εξειδικευμένα ενδιαφέροντα και ανάγκες για ένα διαφορετικό τουριστικό προϊόν. Η ανάπτυξη του θεματικού τουρισμού αξιοποιεί όχι μόνο τη φυσική αλλά και την πολιτιστική κληρονομιά μιας περιοχής περιλαμβάνει δραστηριότητες πέρα από τις “κλασικές” τουριστικές, όπως πολιτιστικές, αθλητικές, φυσιολατρικές, εκπαιδευτικές κ.λ.π.

Στο Μέτρο αυτό εντάσσονται όλες οι ιδιωτικές επενδύσεις που υλοποιούνται μέσω Αναπτυξιακού Νόμου, σε εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής για την ανάπτυξη των θεματικών μορφών τουρισμού αλλά και η ΠΟΤΑ Μεσσηνίας, η οποία αποτελεί ενισχυμένη μορφή επένδυσης του αναπτυξιακού νόμου. Η ΠΟΤΑ σύμφωνα με το Μέτρο θα αποτελέσει πρότυπη παρέμβαση (δημιουργία ολοκληρωμένης τουριστικής αγοράς σε μη ανεπτυγμένη περιοχή), η οποία λόγω του κόστους της αλλά και του καινοτόμου – ολοκληρωμένου χαρακτήρα της, αποτελεί έργο εθνικής σημασίας. Αποτέλεσμα της δημιουργίας της θα είναι η προσθήκη

ενός νέου, ιδιαίτερα ποιοτικού και διαφοροποιημένου προορισμού στη συνολική τουριστική προσφορά της Χώρας.

Χαρακτηριστικά, η έκθεση που συνοδεύει την τεκμηρίωση του Μέτρου αυτού αναφέρει μεταξύ άλλων τα εξής:

Είναι προφανές ότι τόσο ο φυσικός και πολιτιστικός πλούτος της Χώρας, καθιστούν την Ελλάδα τόπο εξαιρετικά πρόσφορο για τη δημιουργία και την ανάπτυξη διαφοροποιημένων τουριστικών προϊόντων. Η Ελλάδα παρουσιάζει πολλά συγκριτικά πλεονεκτήματα, στο πεδίο του θεματικού τουρισμού, που εκτείνονται από τις εναλλαγές στο φυσικό τοπίο και το κλίμα μέχρι τη γεωγραφική θέση και τους πολιτιστικούς πόρους. Τα ανωτέρω μπορούν να συμβάλλουν καθοριστικά στη βελτίωση και διαφοροποίηση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος κερδίζοντας έτσι το παιχνίδι της ανταγωνιστικότητας και υποκαθιστώντας συναφή προϊόντα ανταγωνιστριών χωρών. Έτσι, μπορούν με κατάλληλες υποδομές να αναπτυχθούν κάλλιστα ο οικολογικός, αθλητικός, εκπαιδευτικός και ο συνεδριακός τουρισμός. Ένα πρόβλημα που εντοπίζεται έγκειται στο γεγονός ότι σήμερα ο ελληνικός τουρισμός ταυτίζεται, σχεδόν στο σύνολο της χώρας, με τον κλασικό τουρισμό, δηλαδή το παραθεριστικό με τον ήλιο και τη θάλασσα (SUMMER- SEA- SUN)⁴.

---

⁴ Αναπτυξιακή μελέτη ΠΟΤΑ Μεσσηνίας 2005

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

2

2.1. Ο Νομός Μεσσηνίας

Ο Νομός Μεσσηνίας βρίσκεται στο Νότιο - Δυτικό άκρο της Πελοποννήσου. Συνορεύει με την Αρκαδία στα Βόρεια, με την Λακωνία στα Ανατολικά και με την Ηλεία βορειοδυτικά. Η Μεσσηνία έχει έκταση 2.991τ.χλμ. και 200.000 περίπου κατοίκους. Πρωτεύουσα της είναι η πολύ τραγουδισμένη Καλαμάτα, το μεγαλύτερο αστικό κέντρο του Νομού και η μεγαλύτερη πόλη της Περιφέρειας Πελοποννήσου καθώς έχει 49,550 κατοίκους (απογραφή 2001), με αξιόλογη πολιτιστική και εμπορική κίνηση και το δεύτερο σημαντικότερο λιμάνι της Πελοποννήσου, εδώ και αιώνες "πόρτα" ολόκληρης της Μεσογείου και τα λιμάνια της νότιας Ευρώπης, της Αφρικής και της Ασίας,

Διοικητικά ο Νομός Μεσσηνίας πριν από το σχέδιο ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ αποτελείτο από 4 επαρχίες (Καλαμών, Μεσσήνης, Πουλίας και Τριφυλλίας). Στο Νομό τώρα έχουν δημιουργηθεί 29 Δήμοι και 2 κοινότητες.

Οι Δήμοι του Ν. Μεσσηνίας με την έδρα τους

ΔΗΜΟΙ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΕΔΡΑ/ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ
ΔΗΜΟΣ ΑΒΙΑΣ	ΚΑΜΠΟ
ΔΗΜΟΣ ΑΕΤΟΥ	ΚΟΠΑΝΑΚΙ
ΔΗΜΟΣ ΑΙΠΕΙΑΣ	ΛΟΓΓΑ
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΔΙΑΒΟΛΙΤΣΙ
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	ΑΝΔΡΟΥΣΑ
ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΟΣ	ΑΡΙ
ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗ
ΔΗΜΟΣ ΑΡΦΑΡΩΝ	ΑΡΦΑΡΑ
ΔΗΜΟΣ ΑΥΛΩΝΟΣ	ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟ
ΔΗΜΟΣ ΒΟΥΦΡΑΔΟΣ	ΧΑΤΖΗ
ΔΗΜΟΣ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ
ΔΗΜΟΣ ΔΩΡΙΟΥ	ΔΩΡΙΟ
ΔΗΜΟΣ ΕΙΡΑΣ	ΝΕΔΑ
ΔΗΜΟΣ ΘΟΥΡΙΑΣ	ΘΟΥΡΑ
ΔΗΜΟΣ ΙΘΩΜΗΣ	ΒΑΛΥΡΑ
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΩΝΗΣ	ΚΟΡΩΝΗ
ΔΗΜΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ
ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΤΡΟΥ	ΚΑΡΔΑΜΥΛΗ
ΔΗΜΟΣ ΜΕΘΩΝΗΣ	ΜΕΘΩΝΗ
ΔΗΜΟΣ ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΜΕΛΙΓΑΛΑ
ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	ΜΕΣΣΗΝΗ
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΡΟΣ	ΧΩΡΑ
ΔΗΜΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ	ΜΕΡΩΠΗ
ΔΗΜΟΣ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΑΛΙΔΙΟΥ	ΠΕΤΑΛΙΔΙ
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ	ΠΥΛΟ
ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	ΦΙΛΙΑΤΡΑ
ΔΗΜΟΣ ΧΙΛΙΟΧΩΡΙΩΝ	ΧΑΝΔΡΙΝΟΥ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	ΤΡΙΚΟΡΦΟ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΠΥΛΑΣ	ΣΕΛΛΑ

ΠΗΓΗ: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ Α.Ε.(Ιούλιος 2006)

Η Εξέλιξη του Πληθυσμού

Η πληθυσμιακή εξέλιξη του νομού Μεσσηνίας παρουσιάζεται αρνητική την πρώτη δεκαετία 1971-1981 κατά 7,66%. Η μείωση αυτή είναι η μεγαλύτερη στη Περιφέρεια Πελοποννήσου. Κατά τη διάρκεια της δεύτερης δεκαετίας 1981-1991 ο πληθυσμός παρουσιάζει αύξηση κατά 4,36%. Το

ποσοστό αυτό είναι το μικρότερο σε σχέση με την Περιφέρεια (5,16%) όσο και από τη χώρα (5,26%). Κατά τη διάρκεια της επόμενης δεκαετίας 1991-2001, η Μεσσηνία ανήλθε στο 6,05%, ποσοστό που υπερβαίνει αυτό της Περιφέρειας (5,19%) αλλά υπολείπεται της χώρας (6,86%). Συνολικά κατά την τριακονταετία ο Νομός Μεσσηνίας είναι ο δεύτερος μικρότερος, σε αύξηση πληθυσμού από τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Στο παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται η μεταβολή του πληθυσμού:

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ (1971-2001)

ΝΟΜΟΙ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ				ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ			
	1971	1981	1991	2001	71-81	81-91	91-01	71-01
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	111,263	107,932	105,257	102,035	-2,99	-2,48	-3,06	-8,29
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	88,698	93,020	97,461	105,770	4,87	4,77	8,53	19,25
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	173,077	159,818	166,790	176,876	-7,66	4,36	6,05	2,19
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	113,115	123,042	141,682	154,624	8,77	15,15	9,13	36,70
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	95,844	93,218	95,616	99,637	-2,74	2,57	4,21	3,96
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	581,997	577,030	606,806	638,942	-0,85	5,16	5,30	9,78
ΧΩΡΑ	8,768,128	9,740,417	10,259,900	10,964,020	11,06	5,26	6,86	25,04

Πηγή :Ιδία επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕΑπογραφές πληθυσμού 1961,1971,1981,1991,2001

2.2. Μεσσηνία και Τουρισμός

Ο Νομός Μεσσηνίας είναι ένας τόπος "ευλογημένος" αφού τον περιβάλλουν ορεινοί όγκοι, όπως ο Ταΰγετος (φυσικό όριο με την Λακωνία), το όρος Λύκαιο, το όρος Τετράζιο και τα μικρά όρη της Κυπαρισσίας. Ανάμεσα στα όρη βρίσκεται η εύφορη πεδιάδα της Μεσσηνίας, όπου από εκεί παράγεται ο μεγαλύτερος όγκος γεωργικών προϊόντων του Νομού. Επίσης τη Μεσσηνία τη διασχίζουν τα πανέμορφα ποτάμια του Παμίσου, του Νέδοντα, του Βέλικα, και της Νέδας όπου είναι το μοναδικό "θηλυκό" ποτάμι της Ελλάδος, και όλα αυτά σε ένα Νομό ο οποίος έχει 140 χλμ. πανέμορφων ακτών τόσο στο Ιόνιο Πέλαγος όσο και στον Μεσσηνιακό Κόλπο.

Πανέμορφη, μοναδική κοσμοπολίτισσα με άρωμα Ανατολής, μια φύση που θυμίζει την άγρια ομορφιά της Αφρικής και πολιτείς με ευρωπαϊκή ταυτότητα, η Μεσσηνία είναι η νοτιότερη πύλη της Ελλάδος και της Ευρώπης προς την Μεσόγειο και τον κόσμο.

Η Μεσσηνία που σύμφωνα με τον Ευριπίδη είναι φιλόξενη, ειδυλλιακή, γη γόνιμη, καλλίμορφη και καλλίκαρπη, με ήπιους χειμώνες, δροσερά καλοκαίρια, "γλυκά" φθινόπωρα και μυρωδάτες ανοίξεις, είναι έτοιμη να δεχθεί κάθε επισκέπτη όλες τις ημέρες του χρόνου⁵.

---

⁵ Πολιτιστικός οδηγός για τη Μεσσηνία:2000

Είναι μια αυθεντική ελληνική περιοχή που μπορεί να καλύψει κάθε απαίτηση για ήσυχες ή πολύ ζωντανές διακοπές, να ικανοποιήσει όσους επιθυμούν μια σύντομη απόδραση, τους λάτρεις του βουνού, της θάλασσας, του "κλασικού" τύπου διακοπών ή άλλων εναλλακτικών μορφών τουρισμού (όπως ο οικολογικός, ο χιονοδρομικός, ο θρησκευτικός, ο εξειδικευμένος πολιτιστικός, ο αθλητικός διαφόρων τύπων) ή και να φιλοξενήσει ένα Συνέδριο ή ένα αθλητικό γεγονός. Από τα βουνά με τη σπάνια βλάστηση και τα άγρια φαράγγια της, τις ατελείωτες παραλίες και τα "άγνωστα" νησάκια της που εξακολουθούν να εμπνέουν τους ρομαντικούς και τους σύγχρονους Ροβινσώνες, μέχρι τους γραφικούς οικισμούς και τις πολιτείες της με τις σύγχρονες υποδομές, σε κάθε γωνία της Μεσσηνίας η φύση, η ιστορία και οι άνθρωποι έχουν άπειρες εμπειρίες να προσφέρουν στον επισκέπτη

Επιπλέον, ο νομός Μεσσηνίας παρουσιάζει:

- I. Αφθονους και αναξιοποίητους φυσικούς και ανθρωπογενείς τουριστικούς πόρους (σημαντικά τοπία φυσικής ομορφιάς, παραλίες, παραδοσιακούς οικισμούς, αρχαιολογικούς και ιστορικούς χώρους, σπήλαια, ιαματικές πηγές), άρα και μεγάλα περιθώρια προσέλκυσης τουριστών.
- II. Ενίσχυση της τουριστικής υποδομής, αλλά ανυπαρξία μονάδων μεγάλης δυναμικότητας και υψηλού επιπέδου. Η ενίσχυση της υποδομής αυτής οφείλεται στην υψηλότατη αύξηση των ξενοδοχειακών καταλυμάτων χαμηλών τάξεων, στην υπερπροσφορά ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων και στην έντονη οικιστική ανάπτυξη Β' κατοικίας. Η

άναρχη ανάπτυξη των χαμηλής στάθμης καταλυμάτων, όλων των ειδών, δεν ευνοεί την προσέλκυση υψηλού εισοδήματος τουριστών ενώ η επέκταση του στο μέλλον υπονομεύει τον κλάδο του τουρισμού της περιοχής όσο και το φυσικό περιβάλλον.

- III. Όλη η ακτογραμμή του Νομού Μεσσηνίας έχει διάσπαρτους πόλους τουριστικής συγκέντρωσης, οι οποίοι είναι ιδιαίτερα έντονοι στις περιοχές της Καλαμάτας, της Μεσσήνης, του Πεταλιδίου, της Στούπας Καρδαμύλης, και της Πύλου⁶.

2.3. Η οικονομία στο Νομό Μεσσηνίας

Έχει παρατηρηθεί συνολική μείωση του πληθυσμού τα τελευταία 50έτη εξαιτίας των φυσικών μετακινήσεων, κυρίως της εσωτερικής και εξωτερικής μετανάστευσης. Το 80% περίπου των μεταναστών ανήκει στην κατεξοχήν παραγωγική ηλικία, είναι δηλαδή κάτω των 45 ετών, και ως εκ τούτου το δεδομένο αυτό επιδρά αρνητικά στην οικονομία της περιοχής αλλά και στον ρυθμό των γεννήσεων. Η πληθυσμιακή ανάκαμψη των τελευταίων ετών είναι ενθαρρυντική, όχι όμως ικανή στο να καταδείξει την «στροφή» των δημογραφικών δεδομένων της περιοχής.

Ο πίνακας 1 παρουσιάζει την κατανομή του πληθυσμού στο Ν.Μεσσηνίας κατά φύλλο και ηλικία κατά τα έτη 1991 και 2001 (όπου έγινε η απογραφή).

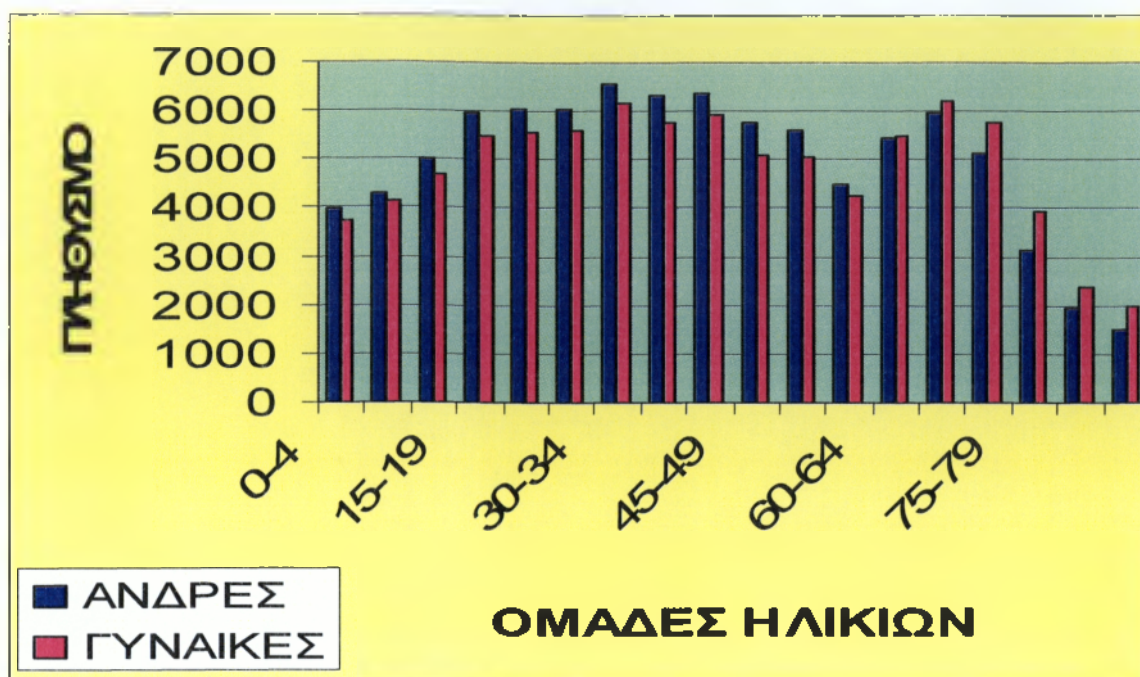
---

⁶ Αναπτυξιακή μελέτη για την ΠΟΤΑ Μεσσηνίας 2005

**Πίνακας 1 :ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΟΥ Ν.ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΚΑΤΑ
ΦΥΛΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ (1991-2001)**

ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ	1991		2001	
	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
0-4	4483	4385	3988	3754
5-9	5398	4923	4313	4121
10-14	5948	5590	5009	4687
15-19	5308	5121	5968	5490
20-24	5312	4997	6057	5570
25-29	5509	5031	6046	5604
30-34	5644	5149	6551	6182
35-39	5169	4566	6306	5773
40-44	5224	4456	6364	5939
45-49	4257	3566	5757	5077
50-54	5257	4994	5603	5046
55-59	5937	5729	4509	4257
60-64	6182	6262	5467	5489
65-69	4421	5028	5950	6194
70-74	3345	4082	5145	5749
75-79	3227	3967	3142	3949
80-84	2252	2902	1938	2370
85 ΚΑΙ ΑΝΩ	1385	2061	1504	2008
ΣΥΝΟΛΟ	84255	82709	89617	87259
ΔΕΙΚΤΗΣ	92,43	121,91		

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ε.Σ.Υ.Ε.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ ΣΤΟ Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ (2001)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ ΣΤΟ Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ (1991)

Η πληθυσμιακή αυτή ανάκαμψη μπορεί σε ένα βαθμό να οφείλεται στην επιστροφή των εσωτερικών μεταναστών, οι οποίοι όμως είναι και δεν είναι, ενεργά παραγωγικοί (συνταξιούχοι) και ικανοί να προκαλέσουν νέες γεννήσεις. Ο νομός Μεσσηνίας είναι ο δεύτερος πιο γερασμένος

νομός της Περιφέρειας (πρώτος είναι ο νομός Αρκαδίας) και από τους πιο γερασμένους της χώρας με δείκτη γήρανσης που φθάνει το 106,67 (σημ. ο εθνικός δείκτης γήρανσης είναι 77,3). Τέλος η σχέση αγροτικού και αστικού πληθυσμού κλίνει ελαφρώς υπέρ του πρώτου, μια σχέση που δείχνει διαχρονικά ότι έχει μια σταθερότητα.

Όσον αφορά την συγκεκριμένη περιοχή μελέτης της ΠΟΤΑ αυτή μπορεί να χαρακτηριστεί ότι εμφανίζει δυσμενέστερα αποτελέσματα σε σχέση με τα αντίστοιχα νομαρχιακά. Η συρρίκνωση του πληθυσμού των τελευταίων δεκαετιών δεν φαίνεται να ανακάμπτεται, ενώ μπορεί να χαρακτηριστεί ως μια περιοχή ιδιαίτερα αραιοκατοικημένη και που κατοικείται από ένα γεωργικό πληθυσμό αυξημένης ηλικίας.

Η συρρίκνωση αυτή του πληθυσμού, σημαίνει ότι υπάρχει ανάγκη για πρωτοβουλίες οι οποίες θα συμβάλουν στη συγκράτηση και αύξηση του πληθυσμού της περιοχής. Αυτό απαιτεί τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και εισοδημάτων και ειδικότερα θέσεων που να προσελκύουν το νεανικό κομμάτι του τοπικού πληθυσμού, στόχος που μπορεί να επιτευχθεί από το νέο έργο της ΠΟΤΑ Μεσσηνίας.

Η αύξηση της ζήτησης για εργασία συνοδεύτηκε από τη σταθεροποίηση του πληθυσμού (με κάποιες αυξητικές τάσεις την περίοδο 1981-2001), ιδιαίτερα των νεοεισερχόμενων στην παραγωγική ηλικία (από 15 ετών έως 29 ετών). Επιπλέον, η εισροή πληθυσμού την ίδια περίοδο αύξησε σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό την πίεση στην αγορά εργασίας. Την ίδια περίοδο πραγματοποιούνται έντονες διαρθρωτικές αλλαγές στο τοπικό παραγωγικό σύστημα. οι αλλαγές αυτές

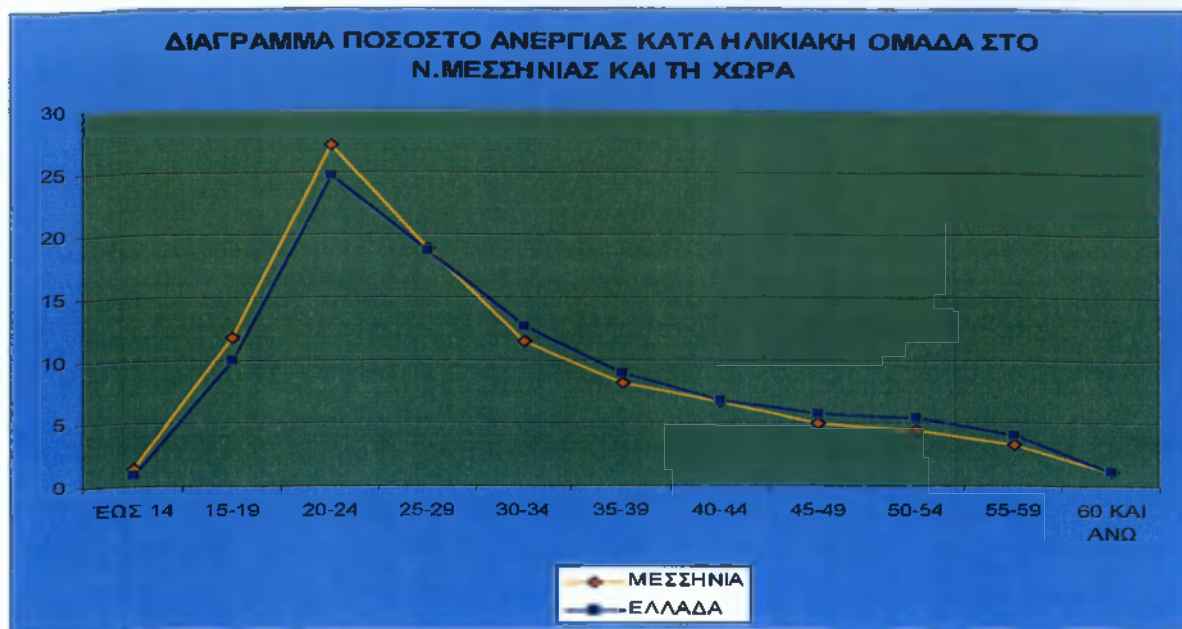
χαρακτηρίζονται από συρρίκνωση του δευτερογενούς τομέα (υποχώρηση της μεταποίησης) και σημαντική αύξηση των τριτογενών δραστηριοτήτων με αιχμή το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, τους τουριστικούς κλάδους, το τραπεζικό σύστημα και τον δημόσιο τομέα. Στο πίνακα 2 που ακολουθεί παραθέτονται στοιχεία για την ανεργία κατά φύλλο και ηλικία στο Ν. Μεσσηνίας και της χώρας κατά τα έτη 1991 και 2001. Η ομάδα ανέργων από 15 έως 29 ετών αποτελεί περίπου το 40% της συνολικής ανεργίας, ποσοστό ελαφρά υψηλότερο από το αντίστοιχο της χώρας με 34%. Στην κατηγορία αυτή η κατηγορία αιχμής είναι 20-24 ετών που αποτελούν περισσότερο από το 1/3 της συνολικής ανεργίας. Υψηλό μπορεί να θεωρηθεί και το ποσοστό 19% των ανέργων που ανήκουν στην εξουδυναμική ομάδα των 25-29. Σε ότι αφορά τη δημογραφική εικόνα της ανεργίας, θα πρέπει να σημειωθεί η αυξημένη παρουσία των γυναικών, οι οποίες αποτελούν το 40% περίπου του συνόλου της ανεργίας. Το ποσοστό είναι αρκετά υψηλό αν αναλογιστεί κανείς ότι η συνολική παρουσία των γυναικών στο εργατικό δυναμικό είναι της τάξεως του 35%. Η ηλικιακή σύνδεση των ανέργων, συνιστά ότι το πρόβλημα εντοπίζεται στην απορρόφηση του νέου εργατικού δυναμικού παρά σε απολύσεις που γίνονται. Τα ελαφρώς χαμηλότερα ποσοστά των ανέργων στις μεγαλύτερες ηλικίες, σε σχέση με το σύνολο της χώρας, οφείλεται στον αγροτικό χαρακτήρα της περιοχής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΚΑΤΑ ΦΥΛΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑΣΤΟ Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ (1991-2001)

	1991				2001			
	ΜΕΣΣΗΝΙΑ		ΧΩΡΑ		ΜΕΣΣΗΝΙΑ		ΧΩΡΑ	
	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΝΕΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΝΕΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΝΕΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΝΕΟΙ
ΣΥΝΟΛΟ	4745	2637	314200	168,416	7080	4082	513379	247395
	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
ΈΩΣ 14	1	1,4	1,1	1,8	1,5	2,6	1	2,1
15-19	20,5	33,1	16	25,8	11,9	18,9	10,1	18,3
20-24	36,6	45,9	33	46	27,2	39,2	24,8	38,4
25-29	18,3	15,1	18,6	18,3	19	22,1	18,8	22
30-34	9	3,6	10,2	4,9	11,6	10	12,8	10,2
35-39	5	0,6	6,3	1,7	8,2	4,9	9	5,3
40-44	3,7	0,3	4,8	0,7	6,7	1,5	6,9	1,9
45-49	2	0,1	3,4	0,4	5	0,5	5,8	1
50-54	2,2		3,3	0,3	4,5	0,3	5,5	0,6
55-59	1,4		2,3	0,1	3,3		4,1	
60 ΚΑΙ ΑΝΩ	0,5		0,9		1,2		1,2	
ΑΝΔΡΕΣ	54,9	50,8	52,8	51,7	59,4	60,1	54,6	55,8
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	45,1	49,2	47,2	51,7	40,6	39,9	45,4	44,2

Πηγή :ΕΣΥΕ

Πέρα από το μέγεθος της ανεργίας που εξετάστηκε ανωτέρω, το σημαντικότερο χαρακτηριστικό της ανεργίας στο νομό, που το διαφοροποιεί ελαφρά από το σύνολο της Χώρας, είναι η συγκέντρωση ανέργων στις νεαρές ηλικίες από 15 έως 29 ετών.

Η περιοχή μελέτης της ΠΟΤΑ η οποία είναι καθαρά γεωργική περιοχή σημαίνει ότι αν στην περιοχή δεν δημιουργηθούν θέσεις εργασίας του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα το εργατικό δυναμικό ενδέχεται σε ένα μεγάλο του ποσοστό να μεταναστεύσει προς άλλες περιοχές, στο εσωτερικό της χώρας όσο και στο εξωτερικό, από το να μείνει άνεργο στην περιοχή του ή να δημιουργήσει ατομικές επιχειρήσεις του τριτογενή ή του δευτερογενή τομέα στην περιοχή.

Σε επίπεδο χώρας ο τουρισμός αναδεικνύεται κατ'εξοχήν, μαζί με την ναυτιλία, τροφοδότης συναλλάγματος, η βασική πλέον «ατμομηχανή» της ελληνικής οικονομίας. Αν και είναι σε όλους γνωστές οι εξαιρετικές δυναμικές τουριστικής ανάπτυξης της χώρας αλλά και τα διαθρωπικά

προβλήματα του κλάδου εντούτοις στάσιμη έως αρνητική παραμένει η κατάσταση στον κλάδο σε επίπεδο χώρας.

Στην περίπτωση εξέτασης της τουριστικής αγοράς της Περιφέρειας Πελοποννήσου και του Νομού Μεσσηνίας με σκοπό την μετ' έπειτα αξιολόγηση της τουριστικής επένδυσης της ΠΟΤΑ Μεσσηνίας, συνοπτικά από τα ανωτέρω προκύπτει ότι :

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου αν και διαθέτει τουριστικούς πόρους ιδιαίτερης αξίας:

- I. Συγκεντρώνει μειωμένο τουρισμό ρεύμα σε σχέση με τα αντίστοιχα στοιχεία άλλων Περιφερειών οι οποίες εμφανίζουν συνεχή τουριστική άνοδο.
- II. Οι αλλοδαποί τουρίστες οι οποίοι συρρικνώνονται σε σχέση με τους ημεδαπούς συνηθίζουν να κάνουν μονοήμερες εκδρομές (όχι διανυκτερεύσεις) από την Αθήνα στην Περιφέρεια και κυρίως στους αρχαιολογικούς χώρους της Αργολίδας, χωρίς η περιφέρεια και οι συγκεκριμένοι νομοί να αποκομίζουν ουσιαστικά οικονομικά οφέλη. Παράλληλα, διαδεδομένο είναι το τουριστικό πακέτο "ο Γύρος της Κλασικής Ελλάδας", όπου οι αλλοδαποί τουρίστες σε διάστημα 23 ημερών πραγματοποιούν το γύρο των αρχαιολογικών χώρων της Πελοποννήσου (Επίδαυρος, Μιστράς, Μεθώνη-Κορώνη, Αρχαία Ολυμπία).
- III. Υπάρχει σημαντική έλλειψη τουριστικής υποδομής (καταλύματα) υψηλού επιπέδου κυρίως στους νομούς πλην της Κορινθίας και Αργολίδας με

αποτέλεσμα να μην υπάρχει ισομερή τουριστική ανάπτυξη και επιμερισμός της τουριστικής πίεσης.

- IV. Υπάρχει χωροταξική ανισότητα μεταξύ των τουριστικών επισκέψιμων περιοχών, με τους νομούς Κορινθίας και Αργολίδας να κατείχαν το 51,4% των μονάδων και 63,6% των κλινών της Περιφέρειας, με αποτέλεσμα την ανισομερή κατανομή των επισκεπτών και του παραγόμενου εισοδήματος στις επιμέρους περιοχές της Περιφέρειας.
- V. Στον τομέα πληρότητας σημαντικό ρόλο παίζει η μη ανάδειξη και η μη εκμετάλευση άλλων, εναλλακτικών μορφών τουρισμού (όπως ο οικολογικός, ο χιονοδρομικός, ο θρησκευτικός, ο εξειδικευμένος πολιτιστικός, ο αθλητικός διαφόρων τύπων κ.α), οι οποίες θα μπορούσαν να διευρύνουν τις επιλογές των τουριστών, δρώντας θετικά υπέρ της επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου και τη διεύρυνσης ης τουριστικής δραστηριότητας της Περιφέρειας.

Η περιοχή μελέτης της ΠΟΤΑ Ρωμανού και Πύλου στο σύνολο τους παρουσιάζουν μειωμένα έως ελάχιστα ποσοστά συμμετοχής στην τουριστική βιομηχανία του Νομού. Το χαμηλό επίπεδο των υφιστάμενων καταλυμάτων (κυρίως ενοικιαζόμενα δωμάτια) σε σχέση μάλιστα με τους διαθέσιμους πόρους της περιοχής απαξιώνουν σταδιακά την (τουριστική) ανάπτυξη της περιοχής.

Οι περισσότερες τουριστικές μονάδες είναι οικογενειακές επιχειρήσεις και η διαχείριση και η λειτουργία τους γίνεται από μέλη της οικογένειας. Οι διεθνής προδιαγραφές δεν πληρούνται απόλυτα, η

ποιότητα των υπηρεσιών είναι αμφισβητούμενη και η συνεργασία με τους τοπικούς και κρατικούς τουριστικούς φορείς περιορισμένη

Από τα παραπάνω στοιχεία διαπιστώνουμε ότι ο μεσσηνιακός τουρισμός, παρά την αύξηση των μεγεθών κατά τα τελευταία χρόνια, παρουσιάζει κάποια στοιχεία κόπωσης, ενώ εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από υψηλή εποχικότητα και προβλήματα ποιότητας. Ως εκ τούτου η ανάγκη εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος είναι επιτακτική⁷.

2.4 Τουριστική προσφορά και ζήτηση στο Ν.Μεσσηνίας

Σύμφωνα με στοιχεία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος, του ΕΟΤ και της ΕΣΥΕ το ενεργό ξενοδοχειακό δυναμικό της χώρας έχει αυξηθεί από 1996 μέχρι το 2006, όπως δείχνει και ο πίνακας 3.

---

⁷ Αναπτυξιακή μελέτη για την ΠΟΤΑ Μεσσηνίας:2005

Πίνακας 3: Εξέλιξη ξενοδοχειακού δυναμικού του Ν. Μεσσηνίας κατά κατηγορία (1996-2006)

Κατηγορία	1996			2003			2006			ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1996-2006 %	
	ΜΟΝ.	ΚΛΙΝ.	%	ΜΟΝ.	ΚΛΙΝ.	%	ΜΟΝ.	ΚΛΙΝ.	%	ΜΟΝ.	ΚΛΙΝ.
ΑΑ' Τάξης	1	162	2,9	1	497	7,6	1	500	7,6	-	208,64 %
Α' Τάξης	3	405	7,4	7	647	9,9	8	1038	15,8	166,67 %	156,3 %
Β' Τάξης	17	1.667	30,5	25	2.179	33,3	24	1829	27,8	41,18 %	9,72 %
Γ' Τάξης	60	2.695	49,5	62	2.774	42,4	64	2812	42,8	6,67 %	4,34 %
Δ' Τάξης	11	294	5,4	7	186	2,8	8	198	3,0	-27,27 %	-32,65 %
Ε' Τάξης	11	235	4,3	10	262	4,0	8	194	3,0	-27,27 %	-17,45 %
Γενικό Σύνολο	103	5.458	100	112	6.545	100	113	6571	100	9,71 %	20,39 %

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων από Ε.Ο.Τ./ Ε.Σ.Υ.Ε./ Ένωση Ξενοδόχων Ν.Μεσσηνίας

Η συμμετοχή της τουριστικής δραστηριότητας στην οικονομία του Ν. Μεσσηνίας, παρ' όλες τις αυξητικές τάσεις του ξενοδοχειακού δυναμικού φαίνεται να υπολείπεται κατά πολύ από άλλους Νομούς της Περιφέρειας Πελοποννήσου και της Χώρας. Συγκεκριμένα:

- Ο Νομός Μεσσηνίας σύμφωνα με τον Πίνακα 4 αντιπροσώπευε τον τρίτο σε δυναμικότητα (κλίνες) Νομό της Πελοποννήσου μετά τους Νομούς Αργολίδος και Κορινθίας, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν το 34,3% και το 26,5% του συνόλου των κλινών αντιστοίχως.
- Η δυναμικότητα του Ν. Μεσσηνίας, όπως προκύπτει από τον Πίνακα 5, ανέρχεται στο 20,4% του συνόλου των κλινών της Περιφέρειας Πελοποννήσου και στο 0,10% του συνόλου της χώρας.

Τα παραπάνω ποσοστά προδιαγράφουν μερικώς το κύρος και τους τύπους διασυνδέσεων που πραγματοποιεί ο ξενοδοχειακός τομέας με άλλους οικονομικούς τομείς του Νομού και συχνά απεικονίζουν την οικονομική του σημασία και αποδοτικότητα.

Πίνακας 4 : Γεωγραφική κατανομή των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Περιφέρειας Πελοποννήσου κατά Νομό (2005).

Νομοί	Μονάδες	%	Κλίνες	%
Ν. Αργολίδος	138	26,4	11135	34,3
Ν. Κορινθίας	108	20,6	8593	26,5
Ν. Αρκαδίας	71	13,6	2434	7,5
Ν. Λακωνίας	91	17,4	3663	11,3
Ν. Μεσσηνίας	115	22,0	6617	20,4
Περιφέρεια	523	100	32442	100

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος

Πίνακας 5 : Ξενοδοχειακά καταλύματα και γεωγραφική κατανομή (2005)

Γεωγρ. Ενότητες	Μονάδες	Κλίνες	
Νομός	115	6617	(1)
Περιφέρεια	523	32442	(2)
Χώρα	9036	682050	(3)
(1 / 2) %	22,0	20,4	
(1 / 3) %	1,3	0,10	

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος

Τα Campings σχετίζονται, στα πλαίσια των συμπληρωματικών τουριστικών καταλυμάτων, περισσότερο με την προσέγγιση των φυσικών πόρων και την επαφή των τουριστών με το φυσικό στοιχείο και πολύ λιγότερο με το χαμηλό profil των πελατών και τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά (νέοι).

Ο αριθμός των Campings στον Ν. Μεσσηνίας ανέρχεται σε 20 από τα οποία 2 είναι Β' κατηγορίας, 17 Γ' και 1 Δ' (Πίνακας 6). Αυτά αντιπροσωπεύουν συνολικά 1.467 θέσεις και δύνανται να υποδεχτούν 4.203 άτομα.

Πίνακας 6,: Campings N. Μεσσηνίας (2003)

Κατηγορίες	Αριθ. Θέσεων	%
2 Β΄ κατηγ.	146	10.0
17 Γ΄ κατηγ.	1.221	83.0
1 Δ΄ κατηγ.	100	7.0
ΣΥΝΟΛΟ 20 (Β΄, Γ΄, Δ΄)	1.467	100

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Τουριστική Ζήτηση

Γενικά η τουριστική ζήτηση στον Ν. Μεσσηνίας εκλαμβάνεται ως η ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών εκ μέρους των τουριστών (αλλοδαποί & ημεδαποί) προκειμένου να ικανοποιήσουν μία σειρά από φανερές και σε λανθάνουσα κατάσταση ευρισκόμενες ανάγκες κατά την διάρκεια παραμονής τους στον Νομό.

Φυσικά η ικανοποίηση αυτών των αναγκών προϋποθέτει την παραγωγή ενός αριθμού Τουριστικών προϊόντων, τα οποία, είναι σε θέση να ικανοποιήσουν σε σημαντικό βαθμό τις ανάγκες των Τουριστών. Επομένως, η οριοθέτηση του Νομού ως μία χωρική ενότητα εντός της οποίας ενυπάρχει μία δέσμη παραγόντων, οικονομικών, φυσικών, πολιτιστικών κ.λπ., και ο βαθμός προσανατολισμού τους στην τουριστική παραγωγή, προσδιορίζει τον βαθμό ικανοποίησης ή μη ικανοποίησης των τουριστών και κατ' επέκταση του profil που φέρουν.

Η ζήτηση των τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών στο Ν. Μεσσηνίας εκφράζεται, εκτός από την κατανάλωση και τις συναλλαγματικές

εισπράξεις, από τις αφίξεις και τις διανυκτερεύσεις των ημεδαπών και των αλλοδαπών τουριστών στα τουριστικά καταλύματα του Νομού.

2.4.1. Αφίξεις και διανυκτερεύσεις στα ξενοδοχειακά καταλύματα του Ν.Μεσσηνίας

Οι αριθμοί των αλλοδαπών τουριστών στα ξενοδοχειακά καταλύματα του Ν. Μεσσηνίας υστερούσαν κατά πολύ των αφίξεων των ημεδαπών τουριστών μέχρι το 2004. Αυτό το έτος αντιπροσώπευαν το 21,0% των συνολικών αφίξεων ενώ το υπόλοιπο 79,0% πραγματοποιήθηκε από τους ημεδαπούς Τουρίστες (Πίνακας 7).

Το 2003 οι αφίξεις των ημεδαπών στα τουριστικά καταλύματα του Νομού αντιπροσώπευαν το 2,7% των συνολικών αφίξεων των ημεδαπών τουριστών στο σύνολο της Χώρας, ενώ εκείνες των αλλοδαπών το 0,72% αντιστοίχως.

Οι αφίξεις των ημεδαπών και αλλοδαπών τουριστών στην πόλη της Καλαμάτας ταυτίζονται ουσιαστικά με εκείνες του Νομού. Το 89,5% των αφίξεων στην πόλη της Καλαμάτας (ξενοδοχειακά καταλύματα) οφείλεται στους ημεδαπούς τουρίστες και το υπόλοιπο 0,1% στους αλλοδαπούς (Πίνακας 8). Ποσοστιαία, οι αφίξεις στην πόλη της Καλαμάτας

αντιπροσωπεύουν το 49,6% των συνολικών αφίξεων, αλλοδαπών και ημεδαπών, στο Νομό.

Οι διανυκτερεύσεις των ημεδαπών και των αλλοδαπών τουριστών στο Νομό παρουσιάζουν σχεδόν την ίδια ποσοστιαία σύνθεση με τις αφίξεις, μέχρι και το 2004. Αυτό το έτος οι διανυκτερεύσεις των ημεδαπών τουριστών αντιπροσωπεύουν το 60,0% των συνολικών διανυκτερεύσεων ενώ οι αντίστοιχες των αλλοδαπών το 40,0%. Αυτά τα ποσοστά κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα με αυτά των προηγούμενων ετών. Το 2002 οι διανυκτερεύσεις των ημεδαπών τουριστών ανέρχονται στο 65,0% των συνολικών διανυκτερεύσεων στο Νομό σε βάρος των διανυκτερεύσεων των αλλοδαπών οι οποίες περιορίζονται στο 35,0%, ενώ το 2003 οι διανυκτερεύσεις των ημεδαπών τουριστών ανέρχονται στο 57,0% και των αλλοδαπών τουριστών σε 43,0%.

Για το 2003 οι διανυκτερεύσεις των ημεδαπών τουριστών στο Ν. Μεσσηνίας αντιπροσώπευαν το 2,3% των συνολικών διανυκτερεύσεων που πραγματοποιήσαν στο σύνολο της Χώρας, ενώ οι διανυκτερεύσεις των αλλοδαπών αντιπροσώπευαν το 0,60% αντίστοιχως.

Φυσικά τα παραπάνω ποσοστά σχετίζονται άμεσα με τον συνολικό αριθμό των πραγματοποιημένων διανυκτερεύσεων από τους ημεδαπούς και αλλοδαπούς τουρίστες στο σύνολο της Χώρας, οι οποίες αντιπροσωπεύονται από την σχέση 14 (οι διανυκτερεύσεις των

αλλοδαπών τουριστών είναι περίπου 3 φορές περισσότερες από εκείνες των ημεδαπών).

Οι διανυκτερεύσεις στην πόλη της Καλαμάτας (ημεδαποί και αλλοδαποί) αντιπροσώπευαν το 33,2% (2004) των συνολικών διανυκτερεύσεων στο Νομό. Οι αναλογίες μεταξύ διανυκτερεύσεων αλλοδαπών και ημεδαπών τουριστών διαφέρουν με εκείνες που ισχύουν για το σύνολο του Νομού, μιας και οι ημεδαποί τουρίστες έχουν μεγαλύτερα ποσοστά διανυκτερεύσεων στην πόλη της Καλαμάτας σε σχέση με αυτά του Ν.Μεσσηνίας.

Πίνακας 7: Αφίξεις και διανυκτερεύσεις αλλοδαπών και ημεδαπών τουριστών του Ν. Μεσσηνίας

	Αφίξεις					
	2002	%	2003	%	2004	%
* Ημεδαποί	154.465	79,0	152.568	76,0	148.944	79,0
* Αλλοδαποί	41.416	21,0	47.454	24,0	39.963	21,0
Σύνολο	195.881	100	200.022	100	188.907	100

	Διανυκτερεύσεις					
	2002	%	2003	%	2004	%
* Ημεδαποί	303.702	65,0	315.961	57,0	302.052	60,0
* Αλλοδαποί	163.976	35,0	239.259	43,0	203.454	40,0
Σύνολο	467.678	100	555.220	100	505.506	100

Πηγή: Ε.Ο.Τ

Πίνακας 8: Αφίξεις και διανυκτερεύσεις αλλοδαπών και ημεδαπών τουριστών στην πόλη της Καλαμάτας

	Αφίξεις							
	2001	%	2002	%	2003	%	2004	%
* Ημεδαποί	76.564	86,8	84.905	86,0	85.960	83,4	84.251	89,9

*Αλλοδαποί	11.633	13,2	11.335	14,0	17.082	16,6	9.509	10,1
Σύνολο	88.197	100	98.240	100	103.042	100	93.760	100

Διανυκτερεύσεις

	2001	%	2002	%	2003	%	2004	%
* Ημεδαποί	131.589	81,2	145.113	77,0	161.360	73,1	146.447	87,
*Αλλοδαποί	30.658	18,8	43.790	23,0	59.499	26,9	21.496	12,
Σύνολο	162.247	100	188.903	100	220.859	100	167.943	10

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Όσον αφορά στην γεωγραφική κατανομή των διανυκτερεύσεων στην περιφέρεια Πελοποννήσου από τον Πίνακα 9 (2002,2003,2004) απορρέει ότι αυτή ανταποκρίνεται σ' εκείνη των κλινών. Πρώτος Νομός σε διανυκτερεύσεις έρχεται ο Ν. Κορινθίας, δεύτερος ο Ν. Αργολίδος και τρίτος ο Ν. Μεσσηνίας. Όσον αφορά στην ποσοστιαία σύνθεση των διανυκτερεύσεων πρώτος σε αριθμό αλλοδαπών έρχεται ο Ν. Αργολίδος (46,0%), δεύτερος ο Ν. Κορινθίας (45,0%) και τρίτος ο Ν. Μεσσηνίας (40,0%).

Ο Ν. Μεσσηνίας φαίνεται δηλαδή περισσότερο εσωστρεφής από ότι οι άλλοι, και η κατανάλωση των τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών πραγματοποιείται σχεδόν ισόποσα (2004) από αλλοδαπούς και ημεδαπούς τουρίστες, γεγονός που μειώνει σημαντικά κινδύνους που προέρχονται από σωθήκες εξωστρέφειας του τουριστικού προϊόντος και των δικτύων εμπορικοποίησης του.

Πίνακα 9 : Γεωγραφική κατανομή των διανυκτερεύσεων της περιφέρειας Πελοποννήσου κατά Νομό (2002)

Νομοί	Διανυκτ. Ημεδαπών	%	Διανυκτ. Αλλοδαπών	%	Σύνολο	%	%
Ν. Αργολίδος	228.348	44,0	285.578	56,0	513.926	100	27
Ν. Κορινθίας	273.097	50,2	270.815	49,8	543.912	100	28
Ν. Αρκαδίας	115.914	87,0	17.467	13,0	133.381	100	7,
Ν. Λακωνίας	189.233	76,0	60.717	24,0	249.950	100	13
Ν. Μεσσηνίας	303.702	65,0	163.976	35,0	467.678	100	25
Πελοπόννησος	1.110.294		798.553		1.908.847		10

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος

Πίνακας 9α: Γεωγραφική κατανομή των διανυκτερεύσεων της περιφέρειας Πελοποννήσου κατά Νομό(2003)

Νομοί	Διανυκτ. Ημεδαπών	%	Διανυκτ. Αλλοδαπών v	%	Σύνολο	%	%
Ν. Αργολίδος	238.761	46,0	279.062	54,0	517.823	100	25,0
Ν. Κορινθίας	329.778	56,0	258.744	44,0	588.522	100	29,0
Ν. Αρκαδίας	116.953	90,0	13.193	10,0	130.146	100	6,5
Ν. Λακωνίας	199.603	78,0	56.055	22,0	255.658	100	12,5
Ν. Μεσσηνίας	315.961	57,0	239.259	43,0	555.220	100	27,0
Πελοπόννησος	1.201.056		846.313		2.047.369		100

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος

Πίνακας 9β : Γεωγραφική κατανομή των διανυκτερεύσεων της περιφέρειας Πελοποννήσου κατά Νομό(2004)

Νομοί	Διανυκτ. Ημεδαπών	%	Διανυκτ. Αλλοδαπών v	%	Σύνολο	%	%
Ν. Αργολίδος	302.657	54,0	252.688	46,0	555.345	100	27,0
Ν. Κορινθίας	339.951	55,0	273.756	45,0	613.707	100	30,0
Ν. Αρκαδίας	135.524	92,0	11.994	8,0	147.518	100	7,0
Ν. Λακωνίας	183.946	81,0	42.768	19,0	226.714	100	11,0
Ν. Μεσσηνίας	302.052	60,0	203.454	40,0	505.506	100	25,0
Πελοπόννησος	1.264.130		784.660		2.048.790		100

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος

2.4.2. Χωρική κατανομή των διανυκτερεύσεων

Η χωρική διάρθρωση των πραγματοποιούμενων διανυκτερεύσεων φανερώνει ότι το σύνολο σχεδόν των διανυκτερεύσεων στο Ν. Μεσσηνίας πραγματοποιήθηκε στις παράκτιες ζώνες του Νομού (Πίνακας10).

Η Καλαμάτα, πρωτεύουσα του Νομού και διοικητικό-οικονομικό κέντρο συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό των διανυκτερεύσεων. Η γεωγραφική της θέση την καθιστά κύριο σημείο υποδοχής και διακίνησης των τουριστών στη Ν. Πελοπόννησο ενώ η διοικητική-οικονομική της δομή την καθιστά σημαντικό κόμβο ενός μεγάλου αριθμού μετακινούμενων προς αυτή για λόγους εμπορικούς-επαγγελματικούς-διοικητικούς κ.λπ.

Συμπεριλαμβανομένης της Καλαμάτας φαίνεται ότι η παράκτια ζώνη του Μεσσηνιακού κόλπου συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος των πραγματοποιούμενων διανυκτερεύσεων στο Ν. Μεσσηνίας σε σχέση με την Παράκτια ζώνη του Ιονίου Πελάγους και την ενδοχώρα.

Οι πληρότητες σύμφωνα με τη γεωγραφική κατανομή των διανυκτερεύσεων φαίνεται να είναι μικρότερες του μέσου όρου (55,6%) σ' επίπεδο χώρας. Μερικές ωστόσο τον προσεγγίζουν, όπως εκείνες της Καρδαμύλης, του Νεοχωρίου, της Μεσσήνης, της Φοινκούντας, του Αγ. Ανδρέα, ενώ τον υπερβαίνουν κατά πολύ εκείνες της Βέργας και του Ευαγγελισμού.

Από την παρατήρηση του Πίνακα 11 προκύπτει ότι τα ξενοδοχειακά καταλύματα που βρίσκονται εγκατεστημένα κατά μήκος της παράκτιας ζώνης του Μεσσηνιακού κόλπου εμφανίζουν υψηλότερες πληρότητες απ'

ότι τα αντίστοιχα που βρίσκονται στην παράκτια ζώνη του Ιονίου πελάγους.

Αυτό το γεγονός απεικονίζει και τις σχέσεις που διαμορφώνονται μεταξύ των διαφόρων περιοχών και του αστικού κέντρου της Καλαμάτας καθώς και των αξόνων επικοινωνίας και προσπέλασης τόσο των αλλοδαπών όσο και των ημεδαπών τουριστών.

Πίνακα 10 : Γεωγραφική κατανομή των διανυκτερεύσεων στον Ν.Μεσσηνίας (εκτός Campings) (2003).

Περιοχή	Διανυκτερεύσεις	Ποσοστιαία Αναλογία Διανυκτερεύσεων (%)
* Καλαμάτα	220.859	39,78
* Αλαγονία	6.301	1,13
* Βέργα	63.289	11,40
* Καρδαμύλη	50.201	9,04
* Νεοχώριο	10.734	1,93
* Μεσσήνη	53.940	9,72
* Πύλος	23.252	4,19
* Αχλαδοχώρι	8.918	1,61
* Κορώνη	3.626	0,65
* Αγ.Ανδρέας - Λόγγας	4.300	0,77
* Μεθώνη	16.059	2,89
* Φοινικούντα	9.002	1,62
* Γαργαλιάνοι	398	0,07
* Κυπαρισσία	18516	3,33
* Φιλιατρά	1.826	0,33
* Χώρα	990	0,18
* Καλό Νερό	6776	1,22
* Μαραθούπολη	8.172	1,47
* Πεταλίδι	3.372	0,61
* Ευαγγελισμός	31493	5,67
* Αγ.Νικόλαος	420	0,08
* Βουνάρια	497	0,09
* Χράνοι	76	0,01
* Αβίας	2275	0,41

* Μ.Μαντίνειας	9.928	1,79
Σύνολο	555.220	100

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Πίνακα 11 : Πληρότητες (2003)

Περιοχή	Πληρότητες
* Καλαμάτα	43,3
* Αλαγονία	33,4
* Βέργα	61,8
* Καρδαμύλη	46,5
* Νεοχώριον	52,5
* Μεσσήνη	47,4
* Πύλος	38,7
* Αχλαδοχώρι	59,0
* Κορώνη	39,8
* Αγ.Ανδρέας Λόγγας	31,6
* Μεθώνη	28,7
* Φοινικούντα	46,6
* Γαργαλιάνοι	10,1
* Κυπαρισσία	19,3
* Φιλιατρά	17,6
* Χώρα	12,7
* Καλό Νερό	30,9
* Μαραθούπολη	42,0
* Πεταλίδι	21,4
* Ευαγγελισμός	81,4
* Αγ.Νικόλαος	46,7
* Βουνάρια	27,2
* Χράνοι	3,0
* Αβίας	31,2
* Μ.Μαντίνειας	42,2

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

2.4.3 Οι χώρες προέλευσης των αλλοδαπών τουριστών

Όσον αφορά στην κατανομή των διανυκτερεύσεων των αλλοδαπών τουριστών στα ξενοδοχειακά καταλύματα του Νομού προκύπτει ότι οι κατ'εξοχήν Χώρες προέλευσης των τουριστών είναι οι χώρες της Ευρώπης (Πίνακας 12).

Πιο συγκεκριμένα στο Νομό Μεσσηνίας οι Άγγλοι πραγματοποίησαν το 50,1% των συνολικών διανυκτερεύσεων, οι Γερμανοί το 9,13%, οι Ελβετοί το 6,42% και οι Νορβηγοί το 5,96%, οι Πολωνοί το 5,85% και οι Ολλανδοί το 4,21%. Οι Έλληνες που είναι μόνιμοι κάτοικοι εξωτερικού μόλις το 1,35% των συνολικών διανυκτερεύσεων.

Από τα παραπάνω, προκύπτει ο ενδοπεριφερειακός χαρακτήρας της τουριστικής ζήτησης στο Νομό, προσανατολισμένος κυρίως στην εσωτερική και Ευρωπαϊκή αγορά.

Πίνακας 12 : Κατανομή διανυκτερεύσεων (πλην Camping) στο Ν. Μεσσηνίας, σύμφωνα με τις εθνικότητες των αλλοδαπών τουριστών (2004)

Εθνικότητες	Αριθμός Επισκεπτών που διανυκτέρευσαν	Ποσοστιαία Αναλογία Διανυκτερεύσεων (%)
* Αγγλία	101940	50,1 %
* Αυστρία	3248	1,6 %
* Βέλγιο – Λουξεμβούργο	653	0,32 %
* Βουλγαρία	337	0,17 %
* Γαλλία	3680	1,81 %
* Γερμανία	18576	9,13 %
* Χώρες πρώην Γιουγκ.	308	0,15 %
* Δανία	345	0,17 %
* Ελβετία	13066	6,42 %
* Ιρλανδία	218	0,11 %

* Ισπανία	364	0,18 %
* Ιταλία	5191	2,55 %
* Νορβηγία	12127	5,96 %
* Ολλανδία	8561	4,21 %
* Ουγγαρία	135	0,07 %
* Πολωνία	11906	5,85 %
* Πορτογαλία	47	0,02 %
* Ρουμανία	295	0,14 %
* Χώρες Πρώην ΕΣΣΔ	631	0,31 %
* Σουηδία	712	0,35 %
* Δημοκρατία Τσεχίας	7011	3,45 %
* Σλοβακία	78	0,04 %
* Φιλανδία	67	0,03 %
* Λοιπές Χώρες Ευρώπης	1377	0,68 %
* Η.Π.Α.	3608	1,77 %
* Καναδάς	701	0,34 %
* Λοιπών Χωρών Αμερικής	619	0,30 %
* Σύνολο Χωρών Ασίας	1555	0,76 %
* Κύπρος	1836	0,90 %
* Σύνολο χωρών Αφρικής	609	0,30 %
* Αυστραλία– Νεοζηλανδία	909	0,45 %
* Έλληνες μον. Κάτοικοι εξωτερικού	2744	1,35 %
Σύνολο	203454	100 %

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ε.Σ.Υ.Ε.

2.5. Χωροταξική διάρθρωση του Τουρισμού

Η χωρική διάρθρωση των τουριστικών πόρων του Ν. Μεσσηνίας, των τουριστικών καταλυμάτων, των αφίξεων και των διανυκτερεύσεων, σε συνδυασμό με τις δυνατότητες ανάπτυξης και χωροταξικής οργάνωσης του τουρισμού, μπορεί να καταλήξει στη δημιουργία των ενοτήτων όπως οι παρακάτω.

- Η παράκτια τουριστική ζώνη
- Τα αστικά κέντρα
- Τα κύρια δίκτυα / κυκλώματα τουριστικής διακίνησης- περιήγησης.

Παράκτια Τουριστική ζώνη

Αυτή δύναται να διαιρεθεί για πρακτικούς λόγους σε δύο επί μέρους ενότητες:

- I) Την παράκτια τουριστική ζώνη του Ιόνιου πελάγους
- II) Την παράκτια τουριστική ζώνη του Μεσσηνιακού κόλπου.

Παραθεριστικά και ιστορικά - πολιτιστικά κέντρα, τα οποία απευθύνονται τόσο στην ημεδαπή όσο και στην αλλοδαπή πελατεία και τα οποία βρίσκονται στην πρώτη ζώνη είναι η Πύλος, η Μεθώνη, η Κυπαρισσία, η Γιάλοβα, η Φοινικούντα κ.λπ. Στη δεύτερη ανήκουν η Κορώνη, οι Χράνοι, το Πεταλίδι, η Κφδαμύλη, η Στούπα κ.λπ. Αξιόλογοι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι πλαισιώνουν τον τουριστικό παραθεριστικό τους προσανατολισμό. Η προσπέλαση επιτυγχάνεται με την βοήθεια του παράκτιου οδικού δικτύου⁸.

Αστικά κέντρα

- Το κύριο αστικό κέντρο του Νομού και κατ' εξοχήν τόπος υποδοχής των Τουριστών είναι η Καλαμάτα. Αυτή συγκεντρώνει το 24,0% των κλινών στα ξενοδοχειακά καταλύματα του Νομού. Χαρακτηρίζεται σαν αναπτυσσόμενο οικονομικό κέντρο περιφερειακής εμβέλειας με ικανοποιητική υποδομή στήριξης του τουρισμού.

⁸ "Τουριστικός οδηγός Μεσσηνίας" Γ.Αναπλιώτη, 1970

- Η Κυπαρισσία θεωρείται αναπτυσσόμενο κέντρο τοπικής εμβέλειας με ελλιπή υποδομή στήριξης του τουρισμού.
- Τα Φιλιατρά θεωρούνται αναπτυσσόμενο επίσης κέντρο τοπικής εμβέλειας με ελλιπή υποδομή στήριξης του τουρισμού.
- Η Μεσσήνη επίσης θεωρείται δευτερεύον κέντρο τοπικής εμβέλειας με ελλιπή υποδομή στήριξης του τουρισμού.

Κύρια δίκτυα / κυκλώματα τουριστικής διακίνησης περιήγησης

Αυτά μπορούν να λάβουν τον χαρακτήρα των διαπεριφερειακών, όπως εκείνα που αποτελούν τους κύριους άξονες διακίνησης των τουριστών από τον Βορρά προς τον Νότο (Κόρινθος - Τρίπολις - Καλαμάτα, Πάτρα - Πύργος - Καλαμάτα) και από την Ανατολή στην Δύση (Σπάρτη - Καλαμάτα).

Επίσης μπορούν να λάβουν τον χαρακτήρα των ενδοπεριφερειακών, όπως τα δευτερεύοντα δίκτυα διακίνησης των τουριστών κατά μήκος της παράκτιας ζώνης I (Ελαια, Κυπαρισσία, Φιλιατρά, Γαργαλιάνοι, Πύλος, Μεθώνη, Χρυσοκελλαριά) και II (Κορώνη, Χράνοι, Πεταλίδι, Καλαμάτα, Καρδαμύλη, Στούπα).

Όλα τα υπόλοιπα δίκτυα τοπικής σημασίας τα οποία συνδέουν την παράκτια ζώνη με την ενδοχώρα και διευκολύνουν την προσπέλαση των τουριστών, σε αξιόλογους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους.

2.6. Συμπεράσματα για τον τουρισμό στο Ν. Μεσσηνίας

Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε προκύπτουν ορισμένα κύρια σημεία σχετικά με την τουριστική διάρθρωση αφενός, και την παραγωγή και κατανάλωση αφετέρου τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών στο Νομό Μεσσηνίας.

- Η σημαντική ακτογραμμή που παρουσιάζει ο Νομός, ο ρόλος που παρουσιάζουν τα σημαντικότερα αστικά κέντρα στην κοινωνικο-οικονομική ζωή του Νομού, ο μεγάλος αριθμός των πολιτιστικών και φυσικών πόρων, καθώς και ο μικρός βαθμός τουριστικής ανάπτυξης της ενδοχώρας σε συσχέτισμό με τον μικρό βαθμό ειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού αποτελούν κύρια στοιχεία, που πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη στην απεικόνιση και τον σχεδιασμό της τουριστικής ανάπτυξης του νομού.
- Ο νομός χαρακτηρίζεται από τον μεγάλο αριθμό των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, ή τουριστική αξιοποίηση των οποίων χαρακτηρίζεται ανεπαρκής, λόγω έλλειψης μίας συγκροτημένης αναπτυξιακής πολιτικής και ενσωμάτωσης της τουριστικής ανάπτυξης στην σφαιρική οικονομική ανάπτυξη του νομού.
- Η διάρθρωση των τουριστικών καταλυμάτων και η χωρική κατανομή των διαθέσιμων κλινών απεικονίζουν τον ανεπαρκή βαθμό οργάνωσης και λειτουργίας, καθώς και την μέτρια ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών.

- Η ζήτηση των τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών στο νομό φανερώνει ότι μερικά σημεία της παράκτιας ζώνης λειτουργούν ταυτόχρονα τόσο ως αστικές όσο και ως τουριστικές συγκεντρώσεις. Η καθαρή τουριστική ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών στο Νομό εκδηλώνεται υπό μορφή παραθερισμού (παράκτια ζώνη). Οι συσχετισμοί που διαμορφώνονται μεταξύ τουριστικής αγοράς και προϊόντος στο Ν. Μεσσηνίας, σε συνδυασμό με την εμπειρία που έχει αποκομισθεί και από το Νομό και από άλλες περιοχές της χώρας σχετικά με τη σχεδιασμένη τουριστική ανάπτυξη, μπορεί να αποτελέσουν τον κατευθυντήριο άξονα για τη δημιουργία ενός ορθολογικού τουριστικού σχεδιασμού του Νομού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

3

3.1. Καταγραφή υπάρχουσας κατάστασης περιβάλλοντος στη περιοχή έργου

3.1.1. Γενικά χαρακτηριστικά

Η Πύλος ανήκει στην τέως επαρχία Πυλίας του νομού Μεσσηνίας και καλύπτει όλο τον νότο του Κόλπου του Ναβαρίνου. Βρίσκεται 52 χλμ. από την Καλαμάτα. Είναι χτισμένη αμφιθεατρικά σε δύο λόφους και αρχιτεκτονικά έχει νησιώτικο χαρακτήρα, με διώροφα σπίτια με καμάρες.

Το χωριό Ρωμανός βρίσκεται ανάμεσα στα ανάκτορα του Νέστορος και τον όρμο του Ναβαρίνου, 60 χλμ. από την Καλαμάτα και 10 χλμ. από την Πύλο. Ο Ρωμανός ξεχωρίζει για τη γραφική παραλία, μήκους 2 χλμ. και για τους αμπελώνες του.

Στην τέως επαρχία της Πυλίας υπάρχουν επίσης και οι ξακουστές παραλίες της Βοϊοκοιλιάς, της Γιάλοβας και της Χρυσής Ακτής.

ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Η αεροπορική πρόσβαση γίνεται μέσω του αεροδρομίου της Καλαμάτας, το οποίο απέχει 40 περίπου χλμ. Από την Πύλο και το Ρωμανό (30-40 λεπτά διαδρομή).

Η οδική πρόσβαση στη Μεσσηνία γίνεται μέσω του νέου άξονα ευρωπαϊκών προδιαγραφών Αθήνας- Τρίπολης και υπολογίζεται ότι η διαδρομή Αθήνα – Καλαμάτα δεν θα ξεπερνά τις 3 ώρες.

Οι δήμοι και οι κοινότητες του νομού εξυπηρετούνται από πυκνά δρομολόγια των λεωφορείων του υπεραστικού ΚΤΕΛ με αφετηρία την Καλαμάτα.

Η σιδηροδρομική πρόσβαση στη Μεσσηνία γίνεται μέσω Τρίπολης ή Πάτρας. Αυτή τη στιγμή το τρένο φτάνει μέχρι την Τρίπολη ή Πάτρα και

από εκεί ο ΟΣΕ με δικό του λεωφορείο, που περνά από όλες τις στάσεις του τρένου, κατεβαίνει έως τη Καλαμάτα.

Η θαλάσσια πρόσβαση γίνεται με πλοία της γραμμής που προσεγγίζουν κεντρικά λιμάνια, αλλά και με πολλά ιδιωτικά σκάφη. Τα λιμάνια της Καλαμάτας, της Πύλου, της Κυπαρισσίας διαθέτουν την υποδομή για να εξυπηρετηθεί η εμπορική, επιβατική και τουριστική κίνηση. Υπάρχουν τρεις μαρίνες και ένας σημαντικός αριθμός αλιευτικών καταφυγίων που ενισχύουν τις δυνατότητες του νομού στο θαλάσσιο τουρισμό.

Στη περιοχή μελέτης αλλά και στην ευρύτερη περιοχή το γεωμορφολογικό ανάγλυφο είναι ομαλό με μικρές κλίσεις, ενώ δυτικά αναπτύσσεται προς τη θάλασσα με την εμφάνιση βραχώδους και αμμώδους ανάγλυφου. Το γεωλογικό υπόβαθρο αποτελείται κυρίως από σχηματισμούς ασβεστόλιθων και φλύσχη. Τεκτονικά η περιοχή της δυτικής Μεσσηνίας ανήκει στις ζώνες υψηλής σεισμικής επικινδυνότητας της Ελλάδας ενώ στην άμεση περιοχή του έργου παρουσιάζεται σχετική σταθερότητα.

Με τα επιφανειακά ύδατα οι σημαντικότερες υδρολογικές λεκάνες της ευρύτερης περιοχής είναι η υδρολογική λεκάνη Σέλα, η λεκάνη Ξερολάγκαδο, η λεκάνη Γιαννούζακα και η λεκάνη Ξεριά, ο οποίος είναι ο κύριος αποδέκτης της περιοχής μελέτης οδηγώντας τα επιφανειακά νερά της συγκεκριμένης λεκάνης στη θαλάσσια περιοχή του Ναυαρίνου για την ΠΟΤΑ Πύλου, όπως επίσης και η υδρολογική λεκάνη Σέλα όπου οδηγεί τα επιφανειακά νερά της λεκάνης στη θαλάσσια περιοχή του Ιονίου

πελάγους για την ΠΟΤΑ Ρωμανού.

Η χλωρίδα αποτελείται σε γενικές γραμμές κυρίως από ενώσεις αείφυλλων πλατύφυλλων, ενώ εντοπίζονται και αμιγείς συστάδες χαλεπίου πεύκης. Σε περιπτώσεις μακρόχρονης υποβάθμισης της βλάστησης, εμφανίζονται ενώσεις φρυγάνων ενώ σημαντική παρουσία στην περιοχή εμφανίζουν χαρακτηριστικές γεωργικές καλλιέργειες της υποζώνης, όπως ελιά και τα εσπεριδοειδή. Στις παραθαλάσσιες περιοχές εμφανίζονται χαμηλοί θαμνώνες, ενώ σε καλύτερες οικολογικά θέσεις εμφανίζονται ενώσεις Σπάρτο, Σχίνο κ.λ.π.

Σε γενικές γραμμές, η ύπαρξη των ειδών χλωρίδας καθορίζουν και τον χαρακτήρα των ειδών της πανίδας που φωλιάζουν στη περιοχή. Έτσι η πανίδα των αγροοικοσυστημάτων χαρακτηρίζεται από μειωμένη ποικιλότητα ειδών όσον αφορά την πανιδική τους σύνθεση πράγμα σύνηθες για τα οικοσυστήματα αυτά. Σημειώνεται βέβαια η ύπαρξη πολλών μεταναστευτικών ειδών πτηνών, τα οποία συγκεντρώνονται (κάλυψη- τροφή) στον υγρότοπο της Γιάλοβας, η οποία χαρακτηρίζεται για τον πανιδικό της πλούτο.

Το φυσικό τοπίο στο οποίο είναι χωροθετημένη η ΠΟΤΑ της Πύλου και η ΠΟΤΑ του Ρωμανού συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά του τυπικού μεσογειακού τοπίου περιέχοντας πλαγιές με ελαιόδεντρα με ήπιες κυμαινόμενες κλίσεις και ιδιαίτερους υδάτινους σχηματισμούς. Η ποιότητα του συγκεκριμένου τοπίου θεωρείται πολύ αξιόλογη.

3.1.2. Κλιματολογικά στοιχεία

Η περιοχή μελέτης χαρακτηρίζεται από ήπιο κλίμα με αξιόλογες βροχοπτώσεις στη διάρκεια της υγρής περιόδου. Πιο συγκεκριμένα το κλίμα της περιοχής χαρακτηρίζεται ως «ασθενούς θερμομεσογειακού τύπου» με 100-125 βιολογικά ξερές ημέρες να κρατά την θερμή και ξηρή περίοδο.

Το καλοκαίρι αρχίζει προς το τέλος Μαΐου και τελειώνει περί τα μέσα Σεπτεμβρίου. Στη διάρκεια του παρατηρείται έντονη ηλιοφάνεια και με τη θερμοκρασία σε επίπεδα άνω των 28C, οι συνεφιασμένες μέρες είναι λίγες και οι βροχοπτώσεις σπάνιες αυτήν τη περίοδο.

Το φθινόπωρο αρχίζει περί τα μέσα Σεπτεμβρίου και διαρκεί ως τα μέσα Δεκεμβρίου. Αυτή την περίοδο η θερμοκρασία κυμαίνεται από 18 28C, οι συνεφιασμένες μέρες αυξάνουν και αρχίζει να βρέχει σταδιακά. Εντούτοις, οι ηλιόλουστες μέρες είναι ακόμα πολλές, κάτι που θεωρείται σαν δεύτερη Άνοιξη

Ο χειμώνας αρχίζει από τα μέσα Δεκεμβρίου και τελειώνει προς τα μέσα Μαρτίου. αυτή την περίοδο οι βροχοπτώσεις είναι συχνές και η θερμοκρασία κατέρχεται των 18C, σπάνια και μόνο για λίγες μέρες προσεγγίζει το 0C, αφού παρατηρούνται σπάνιες χιονοπτώσεις που συνήθως δε προλαβαίνουν να καλύψουν το έδαφος.

Η άνοιξη αρχίζει περίπου προς τα μέσα Μαρτίου και τελειώνει στο τέλος Μαΐου. Η θερμοκρασία ανεβαίνει πάνω από 15C και φθάνει έως 28C. Οι βροχοπτώσεις είναι συχνές που εναλλάσσονται όμως με υπέροχες λιακάδες.

3.1. 3. Αξιολόγηση Οικοτόπων

3.1.3.1. Περιοχή Πύλου

Η ευρύτερη περιοχή της ΠΟΤΑ Πύλου , που κυρίως συμπίπτει προς τα βόρεια με την περιοχή που έχει προταθεί ως ζώνη προστασίας στο δίκτυο NATURA 2000, περιλαμβάνει 19 τύπους οικοτόπων καθώς και ανθρωπογενή τεχνητά οικοσυστήματα, όπως καλλιεργήσιμη γη και οικισμούς. Στην άμεση περιοχή επέμβασης, όπου θα γίνουν τα έργα, αποτελείτε κυρίως από καλλιεργήσιμες εκτάσεις (ελιές και σπρωροφόρα) και ακαλλιέργητες εκτάσεις (χέρσοι τόποι).

3.1.3.2. Περιοχή Ρωμανού

Στη περιοχή του Ρωμανού το μεγαλύτερο μέρος περιλαμβάνει χέρσες και ακαλλιέργητες εκτάσεις ενώ οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις περιέχουν κυρίως ελαιώνες. Επίσης στο μέτωπο της παραλίας σχηματίζονται ψηλές αμμοθίνες, που μπορεί να ξεπεράσουν τα 10 μέτρα, με θαμνώδη και πλώδη βλάστηση. Από οικολογική άποψη τα σημαντικότερα φυσικά συστήματα της άμεσης περιοχής μελάτης είναι:

- 1) Ο ποταμός Σέλας και οι όχθες του, όπου στη παρόχθια ζώνη του αναπτύσσεται σημαντική υγροτοπική βλάστηση με κυριαρχία πλατανιών.
- 2) Η αμμώδης παραλία, οι αμμοθίνες και η εκβολή του ποταμού Σέλα⁹.

3.1.3.3. Φυσικό Τοπίο

Το φυσικό τοπίο το οποίο είναι χωροθετημένη η ΠΟΤΑ Πύλου

⁹ Περιβαλλοντικές Μελέτες για την ΠΟΤΑ, Αργυρόπουλος, 2005

συγκεντρώνει τα χαρακτηριστικά του τυπικού μεσογειακού τοπίου καθώς πρόκειται για πλαγιές με κυμαινόμενες κλίσεις, οι οποίες καλύπτονται κυρίως με ελαιόδεντρα, σε αντίθεση με τη **ΠΟΤΑ ΡΩΜΑΝΟΥ** όπου συνίσταται στο μεγαλύτερο μέρος του από εκχερσωμένους επίπεδους αγρούς και χορτολιβαδικές χωρές ιδιαίτερο ενδιαφέρον εκτάσεις με σποραδικά κτήματα με ελαιόδεντρα.

3.2. Περιοχές φυσικού κάλλους

Στο νομό Μεσσηνίας βρίσκονται 3 από τα 15 θεσμοθετημένα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Οι περιοχές αφορούν σε οικισμούς, οι οποίοι εντάσσονται στο πολιτιστικό δυναμικό του Νομού και αποτελούν πόλους έλξης των επισκεπτών.

➤ Διατηρητέα μνημεία φύσης

Στο Νομό Μεσσηνίας συγκεντρώνονται 4 από τα 14 διατηρητέα μνημεία φύσης της Περιφέρειας Πελοποννήσου, τα οποία είναι κυρίως δέντρα με ιδιαίτερη μορφολογική και ιστορική αξία. Εκτός από το δάσος με τα αείφυλλα πλατύφυλλα δέντρα στο νησί Σαπιέντζα, τα άλλα διατηρητέα μνημεία της φύσης δεν μπορούν, ίσως, να θεωρηθούν αξιοποιήσιμοι πόροι για την προσέλκυση επισκεπτών, αλλά απλώς, προστίθενται στο φυσικό πλούτο της περιοχής.

➤ Βιότοποι CORINE

Κατά την απογραφή των βιοτόπων CORINE στο Νομό Μεσσηνίας καταγράφηκαν 7 περιοχές, οι οποίες συμβάλλουν στη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, και ως εκ τούτου, των φυσικών πόρων έλξης των επισκεπτών. Στις περιοχές αυτές δεν είναι πάντα εφικτό να δημιουργηθεί τουριστική υποδομή ή οποιαδήποτε άλλης μορφής υποδομή για την αξιοποίηση τους, αλλά απλά συνθέτουν το φυσικό πλούτο της περιοχής.

➤ **Υγροβιότοποι**

Από τους καταγεγραμμένους υγροβιότοπους της Περιφέρειας Πελοποννήσου, οι 5 εντοπίζονται στο Νομό Μεσσηνίας. Οι υγροβιότοποι του Νομού αφορούν ποταμούς, δέλτα και εκβολές ποταμιών και τέλος λιμνοθάλασσες.

➤ **Περιοχές NATURA 2000**

Στο πλαίσιο της Οδηγίας 92/43/EEC με την οποία ορίζονται Περιοχές Natura 2000, έχουν επιλεγεί 26 περιοχές σε όλη την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Η διάκριση των περιοχών αυτών έχει σκοπό να συμβάλλει στην προστασία και διατήρηση των φυσικών οικότοπων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο Νομό Μεσσηνίας επιλεχθήκαν 7 περιοχές Natura 2000. Οι περιοχές αυτές συνθέτουν μέρος του φυσικού δυναμικού του Νομού. Η αξιοποίηση τους μπορεί να επιτευχθεί στο πλαίσιο μιας ήπιας και αειφόρου ανάπτυξης.

3.3. Πολιτιστικό περιβάλλον

Στην ευρύτερη περιοχή οι περισσότερες θέσεις είναι προϊστορικών χρόνων, κυρίως της μυκηναϊκής περιόδου. Τα λείψανα των ιστορικών και ρωμαϊκών χρόνων είναι ελάχιστα. Αντίθετα, αρκετά μεγάλος είναι ο αριθμός των βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων. Υπάρχουν επίσης μερικά ενετικά κάστρα, κυριότερο εκείνο της Πύλου. πολυάριθμα και πολύ ενδιαφέροντα είναι, τέλος, τα μνημεία των νεότερων χρόνων και ιδιαίτερα εκείνα που συνδέονται με τον Αγώνα της Ανεξαρτησίας.

Από τα προϊστορικά μνημεία τα κυριότερα είναι τα εξής:

1. Ο πιο γνωστός και εξαιρετικά σημαντικός αρχαιολογικός χώρος είναι το μυκηναϊκό ανάκτορο του Νέστορα στην Ανω Εγκλιανό της Χώρας. Εκτός από το ανάκτορο στην περιοχή βρέθηκαν πέντε θολωτοί τάφοι και έξι θαλαμωτοί τάφοι. Ένας θολωτός βασιλικός τάφος χρονολογείται τον 16^ο αιώνα π.Χ. και χρησιμοποιήθηκε με διαδοχικές ταφές μέχρι το 13^ο αιώνα π.Χ. στα Βολιμίδια ανακαλύφθηκαν συνολικά τριάντα τέσσερις θαλαμοειδείς τάφοι, οι οποίοι είχαν χρησιμοποιηθεί από τη Μεσοελλαδική ως της Υστεροελλαδική εποχή, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρήθηκαν και ίχνη λατρείας των νεκρών που τελεύτηκε κατά τη διάρκεια της γεωμετρικής περιόδου.

2. Στο χωριό Κουκουνάρα έχουν βρεθεί 8 τουλάχιστον μυκηναϊκή θολωτοί τάφοι και ένα αψιδωτό μέγαρο που χρησιμοποιήθηκε την Μεσοελλαδική και πρώιμη μυκηναϊκή ως την ύστερη μυκηναϊκή περίοδο.

3. Ευρήματα προϊστορικής εποχής έχουν βρεθεί σε πολλές ακόμα θέσεις της περιοχής της άμεσης γειτνίασης. Στο Αμπελόφυτο υπάρχουν Μεσοελλαδικά πιθανώς και μυκηναϊκά ίχνη, στον Αριστομένη κατεστραμμένος μυκηναϊκός λαξευτός τάφος, στο χωριό Βλαχόπουλο Μεσοελλαδικά και Υστεροελλαδικά ίχνη, στη θέση Δρακορράχη μυκηναϊκός θολωτός τάφος και ίχνη άλλου όμοιου. Στους Γαργαλιάνους βρίσκεται ο τύμβος Κανάλου, στο χωριό Δάρα Μεσοελλαδικά και μυκηναϊκά ίχνη, οικιστικών και προϊστορικών χρόνων και στη θέση Φράμα μυκηναϊκός θολωτός τάφος.

Από τα λιγοστά κατάλοιπα των ιστορικών και ρωμαϊκών χρόνων μπορεί να αναφερθούν τα εξής :

1. Στο Πεταλίδι έχει κηρυχθεί ο αρχαιολογικός χώρος της Αρχαίας Κορώνης. Υπάρχουν επίσης πέντε ελληνιστική κιβωτιόσχημοι τάφοι του 3ου και πρώιμου 2ου αιώνα και ρωμαϊκά λείψανα, πιθανότατα λουτρά και βαλανείο. Κατάλοιπα ρωμαϊκών χρόνων έχουν βρεθεί επίσης στους Γαργαλιάνους, όπου υπάρχουν άφθονα επιφανειακά ευρήματα ύστερων ρωμαϊκών χρόνων, στη Καλλιθέα

Πυλίας ένας μισοκατεστραμμένος κεραμικός κλίβανος, στις Πέτρες Πλατάνου λείψανα ρωμαϊκών χρόνων.

Αρκετά όμως είναι και τα μνημεία βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων στην περιοχή.

1. Στο Χανδρινό παλαιοχριστιανικό μάλλον ταφικό κτίριο και χριστιανικοί τάφοι. Στο χωριό Βλαχόπουλο υπάρχει ναός του 11 ου αιώνα στους Γαργαλιάνους σπηλαιώδης ναός μεταβυζαντινής περιόδου και λατομείο ασβεστόλιθου προεπαναστατικής εποχής, στο Δάρα γεφύρι Ενετοκρατίας, στα διόδια οχυρό συγκρότημα υστεροβυζαντινής περιόδου, στο μεσοπόταμο τέσσερις ναοί 19ου αιώνα, στο Μεσοχώρι 2 ναοί βυζαντινής περιόδου. Στην Πελεκανάδα υπάρχει ναός των ύστερων βυζαντινών χρόνων, στο Στρέφι ναός μεταβυζαντινών χρόνων.

Πολλά μνημεία και των νεότερων χρόνων :

1. Στη Πύου το γυμνάσιο, το ηρώο των τριών ναυάρχων, το μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη το κτίριο του Ολυμπιονίκη Τσικλητήρα. Σπουδαίος αρχαιολογικός χώρος είναι η Σφακτηρά, καθώς και ο όρμος του Ναυαρίνου, λόγω των καταλοίπων των ναυαγίων της Ναυμαχίας, τα οποία είναι ορατά με διαυγή και ήρεμα νερά. Επίσης το μνημείο των Ελλήνων πεσόντων και των Ρώσων πεσόντων. Διατηρητέα μνημεία έχουν κηρυχθεί κτίρια και σε άλλες περιοχές όπως τη Μαραθούπολη, στη θέση Πήγασος, στο Χατζή, στη Δροσιά. Νεότερο μνημείο είναι και το υδραγωγείο στο Χανδρινό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

4

4.1. Ιστορική αναδρομή στις Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης του Ν. Μεσσηνίας

Οι διαδικασίες σχετικά με τις Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.) ξεκίνησαν τον Ιανουάριο του 1997 όταν ο ΕΟΤ δημοσίευσε σχετική πρόσκληση και ανταποκρίθηκαν δύο προτάσεις σε όλη την Ελλάδα, από αυτές μόνο η περίπτωση της Μεσσηνίας κρίθηκε αξιόλογη από την αίτηση συμμετοχής που είχε καταθέσει η εταιρία Τουριστικές Επιχειρήσεις Μεσσηνίας Α.Ε. (ΤΕΜΕΣ Α.Ε.), συμφερόντων της εφοπλιστικής οικογένειας Βασιλείου Κωνσταντακόπουλου.

Οι δύο προτάσεις σε ολόκληρη την επικράτεια για να ενταχθούν στις Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης ήταν οι παρακάτω: μια για τη Μεσσηνία επένδυση σε έκταση 5,595 τ.μ. και αξίας 40,5 δις δρχ και μια για την Αιτωλοακαρνανία (Αγρίλια Μύτικα) επένδυση σε έκταση 1,415 τ.μ. και αξίας 45 δις δρχ. Παρόλα αυτά μόνο η περίπτωση της Μεσσηνίας κρίθηκε κατάλληλη να συνεχίσει προς την ολοκλήρωση της επένδυσης.

Σκοπός μιας τέτοιας μεγάλης επένδυσης είναι η συμπλήρωση της συνολικής προσφοράς της Χώρας με προορισμούς σχεδιασμένους εξ αρχής, ώστε να συνιστούν πλήρες και αυτόνομες τοπικές αγορές προσανατολισμένες από τα πρώτα στάδια του σχεδιασμού τους σε ζήτηση υψηλής στάθμης και ειδικών μορφών τουρισμού.

Δυστυχώς όμως έως εκείνη την περίοδο δεν υπάρχει συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο για τις ΠΟΤΑ αφού αποτελεί **πρότυπη παρέμβαση, η οποία λόγω του κόστους της αλλά και του καινοτόμου – ολοκληρωμένου χαρακτήρα της, αποτελεί έργο εθνικής στρατηγικής για τον τουρισμό στην Ελλάδα,** (βάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» του Υπουργείου Ανάπτυξης).

Ο Αναπτυξιακό Νόμο υπ' αριθ. 2601 του 1998 περί **Ενισχύσεις ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας και άλλες διατάξεις** ρυθμίζει διαδικαστικά θέματα μόνο, με χρόνια αλληλογραφίας, εγκρίσεις, γνωμοδοτήσεις κ.α. που σχετίζονται με τον πρωτοποριακό χαρακτήρα της ΠΟΤΑ εκδίδεται το ΦΕΚ (887 Δ) της Οριοθέτησης, όπου σύμφωνα με την απόφαση η ΠΟΤΑ

Μεσσηνίας συνίσταται από τρία τμήματα συνολικής έκτασης 1.450 τ.μ τα οποία βρίσκονται στους Δήμους Γαργαλιάνων, Νέστορος (Περιοχή 1), Πύλου (Περιοχή 2) και Πεταλιδίου (Περιοχή 3), τα οποία καθορίζονται σε 3 ζώνες:

ΖΩΝΗ I : επιτρέπεται η δημιουργία κύριων τουριστικών καταλυμάτων όλων των λειτουργικών μορφών Α΄ και ΑΑ΄ τάξης, καθώς και εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής. Η συνολική δυναμικότητα των πάσης φύσης τουριστικών καταλυμάτων ορίζεται κατ'άνωτερο όριο 3.500 κλίνες για το τμήμα Ρωμανού, 1.200 για το τμήμα Πύλου, και 3.000 για το τμήμα Ριζόμυλου. Ο ανώτατος αριθμός των εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής ορίζεται κατά περιοχή σε ένα συνεδριακό κέντρο, ένα κέντρο θαλασσοθεραπείας για το τμήμα Ρωμανού, σε ένα υδροθεραπευτήριο και ένα συνεδριακό κέντρο για το τμήμα Πύλου και ένα συνεδριακό και κέντρο θαλασσοθεραπείας για το Ριζόμυλο.

ΖΩΝΗ II : Στις ζώνες αυτές επιτρέπεται η δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων, εγκαταστάσεων γκολφ, καθώς και εγκαταστάσεων τεχνικής υποδομής.

ΖΩΝΗ III : Στις ζώνες αυτές επιτρέπεται η ανέγερση κτηρίων για την εξυπηρέτηση του συνόλου των ειδικών χρήσεων.

Σε μια περιοχή ιδιαίτερου ιστορικού, οικολογικού και φυσικού κάλλους καθώς περιλαμβάνει τον όρμο το Ναυαρίνου, αρχαιολογικούς χώρους, που αρχίζει από τα ομηρικά έπη (κάστρο του Νέστωρος), το μοναδικό βιότοπο της Λιμνοθάλασσας καθώς περιοχές προστασίας ενταγμένες στο δίκτυο NATURA (GR 225004).

Το θεσμικό πλαίσιο ολοκληρώνεται με κανές υπουργικές

αποφάσεις (1998) και η εταιρία ΤΕΜΕΣ Α.Ε. αρχίζει εντατικά και με προσπάθειες αρκετών χρόνων να αγοράζει γη από περισσότερους από 1.000 ιδιοκτήτες και να κινείται για τις πρώτες εγκρίσεις.

Αρκετοί υπουργοί επί κυβερνήσεως Σημίτη (Γ. Ανωμερίτη, Βάσω Παπανδρέου, Κ. Λαλιώτη κ.ά.) επιδίωξαν να πάρει σάρκα και οστά η επένδυση, που εκδόθηκε για τις δύο Π.Ο.Τ.Α. (Μεσσηνίας και Αιτωλοακαρνανίας). Παρά τα ισχυρά κίνητρα που έχουν δώσει στους επενδυτές, οι νομοθετικές διατάξεις για τις Π.Ο.Τ.Α επιτρέποντας τους να προβαίνουν σε αναγκαστικές απαλλοτριώσεις (όπως και το κράτος) για να ολοκληρώσουν τις εκτάσεις τους και δίνοντας τους επιπλέον γενναία χρηματοδοτικά και φορολογικά κίνητρα και πολλά άλλα, δεν έχει καταφέρει να υλοποιηθεί. Αυτό συμβαίνει εξαιτίας κυρίως της σύγκρουσης υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ των υπουργείων Ανάπτυξης, ΠΕΧΩΔΕ, Πολιτισμού κ.ο.κ. και της έλλειψη προηγούμενης εμπειρίας από τους κρατικούς φορείς σε μια τόσο μεγάλη και πρωτοποριακή επένδυση στον Τουρισμό.

4.2. Σημερινή κατάσταση στις Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης του Ν. Μεσσηνίας

Πάρα τις προθέσεις και τις προσπάθειες της ΤΕΜΕΣ ΑΕ που έχει δαπανήσει ήδη πάνω από 10 εκατ. Ευρώ, (δαπάνες οι οποίες δεν αναγνωρίζονται για δάνειο ή επιχορήγηση γιατί έγιναν πριν από την υποβολή της σχετικής αίτησης) και χωρίς να ληφθεί υπόψη η αξία των

4.000 περίπου στρεμμάτων γης που έχει δεσμευτεί για την ΠΟΤΑ, δεν έχει καταστεί δυνατόν μέχρι σήμερα να υλοποιηθούν κάτι περισσότερο από τις μελέτες και ορισμένα εξωτερικά έργα υποδομής (λιμνοδεξαμενή για τις ανάγκες άρδευσης του τμήματος της ΠΟΤΑ Πύλου που κατασκευάστηκε ήδη, μεταφύτευση ελαιόδεντρων από τις εκτάσεις της ΠΟΤΑ Μεσσηνίας σε προσωρινό χώρο), Ενώ στη περιοχή του Ρωμανού μια μικρή πόλη γεννιέται σιγά-σιγά αφού άρχισαν να γίνονται η εκσκαφές στο κεντρικό κτήριο, στο συνεδριακό κέντρο και δύο γερανοί και αρκετοί εργαζόμενοι δουλεύουν στο βόρειο ξενοδοχείο (έτσι έχει χαρακτηριστεί από τη θέση του). Οι εργασίες προχωρούν με γρήγορους ρυθμούς και η επένδυση πιστεύετε ότι θα λειτουργήσει και θα φιλοξενήσει κόσμο μέσα στο 2008. Στο μεγαλύτερο μέρος του έχουν γίνει τα χωματοουργικά, έχουν διαμορφωθεί οι χώροι για τα γήπεδα γκολφ ενώ όπως προανέφερε έχουν αρχίσει οι εκσκαφές των κτηρίων.

Το Νομαρχιακό Συμβούλιο έχει γνωμοδότηση θετικά για την Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΕΠΜ) για το σύνολο των έργων της ΠΟΤΑ (Απρίλιος 2006) θέτοντας τους εξής όρους¹⁰:

- Ότι θα τηρηθεί η μελέτη και θα ληφθούν όλα τα αναγκαία περιβαλλοντικά μέτρα που θα προτείνει το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.
- Ότι θα διασφαλισθεί η αειφόρος ανάπτυξη των υδατικών πόρων της περιοχής με την κατάρτιση σχεδίου διαχείρισης και προγράμματος μέτρων για τις υδρολογικές λεκάνες, ώστε να εξασφαλισθούν τα

---

¹⁰ Βετουλάκη Βίκυ « Με θετική εισήγηση στο Νομαρχιακό συμβούλιο η μελέτη για την ΠΟΤΑ Πύλου,» Εφημερίδα "Θάρρος" 30/3/2006 σελ.5

υδατικά αποθέματα, καθώς και η συμβατικότητα των έργων υδροληψίας με το σχέδιο διαχείρισης.

- Η μελέτη διαχείρισης του υδάτινου δυναμικού των περιοχών Ρωμανού θα ελεγχθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες.
- Τη συστηματική παρακολούθηση των υδρολογικών μεγεθών με μόνιμες μετρητικές εγκαταστάσεις στον ποταμό Γιαννούζαγα, ώστε να δημιουργηθεί επαρκής βάση δεδομένων για τη μείωση της αβεβαιότητας των εκτιμήσεων και την επιβεβαίωση της ορθότητας των διαχειριστικών μέτρων υδροληψίας από τα νερά του ποταμού, δεδομένου ότι υπάρχει έλλειψη καταγεγραμμένων στοιχείων.
- Την εξασφάλιση και για τον ποταμό Γιαννούζακα της άδειας χρήσης νερού, εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδάτινων πόρων και μεταφοράς νερού που αφορά σε λήψη ποσότητας επιφανειακής απορροής από την αρμόδια υπηρεσία, και την κατάθεση της σχετικής απόφασης, όπως έχει ήδη κατατεθεί για τον ποταμό Ξεριά και τη διάθεση ικανοποιητικού ποσοστού από το υδάτινο δυναμικό του ποταμού Γιαννούζακα για την ικανοποίηση των αναγκών άρδευσης της ευρύτερης περιοχής.
- Την υποβολή σχεδίου αντιμετώπισης διάβρωσης ιζημάτων και ενδεχόμενης ρύπανσης των εδαφών και των νερών κατά την κατασκευή, το οποίο θα περιλαμβάνει την εφαρμογή πρακτικών βέλτιστης διαχείρισης σε επίπεδο σχεδιασμού, διαδικασιών και εφαρμογής τους.
- Κατάθεση ειδικής μελέτης οικολογικής αναβάθμισης του χώρου της ΠΟΤΑ κατά τη διάρκεια λειτουργίας του έργου με αντικείμενο τη

βέλτιστη περιβαλλοντική διαχείριση του γηπέδου γκολφ, με προτεραιότητα σε βιολογικές μεθόδους καλλιέργειας, ορθολογική και συνετή χρήση υδάτινων πόρων, μείωση χρήσης γης οργανικών υλικών και ειδικότερα φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων και μέτρα για τη διατήρηση και της βιοποικιλότητας.

- Η προστασία του τοπίου με την ιδιαίτερη οικολογική του αξία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου, όπως και η χρήση αποκλειστικά αυτοφυών φυτικών ειδών.
- Να εξετασθούν περαιτέρω και να αντιμετωπισθούν οι επιπτώσεις στις μεταφορές, τόσο κατά τη φάση κατασκευής του έργου όσο και κατά τη λειτουργία του (κυκλοφοριακή φόρτιση του οδικού δικτύου).

Οι **περιβαλλοντικοί όροι** για την ΠΟΤΑ Ρωμανού εγκρίθηκαν, στις αρχές Ιουνίου 2006, με απόφαση των υπουργών ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ., Αγροτικής Ανάπτυξης, Τουρισμού και Εμπορικής Ναυτιλίας και έχει κοινοποιηθεί και στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μεσσηνίας.

Επίσης στις 19 Ιουνίου 2006 εγκρίθηκε η **αρχιτεκτονική μελέτη** της ΠΟΤΑ Ρωμανού από την Επιτροπή Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου και έτσι ολοκληρώνεται ο κύκλος οικοδομικής άδειας

4.3. Μελλοντική κατάσταση στις Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης του Ν. Μεσσηνίας

Η Περιοχή Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ) του Ν. Μεσσηνίας χαρακτηρίστηκε και οριοθετήθηκε στις γεωγραφικές περιοχές Ρωμανού, Πύλου, Ριζόμυλου των αντίστοιχων Δήμων Γαργαλιάνων και Νέστωρος, Πύλου και Πεταλιδίου κατ'εφαρμογών διατάξεων του άρθρου 29 του ν. 2545/97, με την απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, όπου φορέας ίδρυσης και εκμετάλλευσης της ΠΟΤΑ Μεσσηνίας ορίστηκε, με την άνω Κ.Υ.Α. η εταιρία ΤΕΜΕΣ ΑΕ.

Με την ίδια απόφαση ορίστηκαν και τα ανώτατα όρια των τουριστικών εγκαταστάσεων, καθώς και τα αντίστοιχα όρια των μη αμιγώς τουριστικών εγκαταστάσεων, για τις περιοχές τουρισμού και αναψυχής, που επιτρέπεται να ανεγερθούν εντός των ορίων της ΠΟΤΑ.

Τα έργα θα κατασκευασθούν σε δύο (χρονικές) Φάσεις. Οι περιοχές, οι φάσεις υλοποίησης του έργου καθώς και τα όρια των εγκαταστάσεων που μπορούν να ανεγερθούν έχουν ως εξής¹¹:

Στη Περιοχή Ρωμανού (Δήμος Γαργαλιάνων και Νέστωρος, συνολικής έκτασης 1.300 στρ. περίπου) κατά την πρώτη (Α) Φάση :

---

¹¹ Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, Αργυρόπουλος Δ.:2005

- Ξενοδοχειακά καταλύματα πέντε (5) αστέρων, μέγιστης δυναμικότητας **1883** κλινών και συγκεκριμένα:
  - ✓ ένα (1) ξενοδοχειακό συγκρότημα 769 κλινών,
  - ✓ ένα (1) ξενοδοχειακό συγκρότημα δυναμικότητας 1.114 κλινών
- Έργα τουριστικής υποδομής:
  - ✓ Ένα (1) Γήπεδο Γκολφ 18 οπών και κτήριο εξυπηρέτησης αυτού
  - ✓ Συνεδριακό κέντρο 1.200 θέσεων
  - ✓ Κέντρο θαλασσοθεραπείας δυναμικότητας 200 ατόμων περίπου
  - ✓ Μη αμιγώς τουριστικές εγκαταστάσεις μέγιστης δόμησης 17.500 μ²

Στη **Περιοχή Πύλου (Δήμος Πύλου, συνολικής έκτασης 1.400 στρ. περίπου)** κατά την **πρώτη (Α) Φάση :**

- Ξενοδοχειακά καταλύματα πέντε (5) αστέρων, μέγιστης δυναμικότητας **866** κλινών και συγκεκριμένα :
  - ✓ ένα (1) ξενοδοχειακό συγκρότημα 296 κλινών
  - ✓ ένα (1) ξενοδοχειακό συγκρότημα , μικτού τύπου, 570 κλινών
- Έργα τουριστικής υποδομής:
  - ✓ Ένα (1) Γήπεδο Γκολφ 18 οπών και κτήριο εξυπηρέτησης αυτού

- ✓ Συνεδριακό κέντρο
- ✓ Ένα (1) υδροθεραπευτήριο
- ✓ Μη αμιγώς τουριστικές εγκαταστάσεις μέγιστης δόμησης 40.000 μ²

Στη **Δεύτερη (Β΄) Φάση** (ορίζοντας 12ετίας) προβλέπεται να κατασκευαστούν :

Στην περιοχή **Ρωμανού** :

- ✓ ένα (1) ξενοδοχειακό συγκρότημα επιπλωμένων διαμερισμάτων 868 κλιών
- ✓ ένα (1) ξενοδοχειακό επιπλωμένων διαμερισμάτων 742 κλιών

Ενώ στη περιοχή της **Πύλου** :

- ✓ Επέκταση του Ξενοδοχείου II της Α΄ Φάσης κατά 271 κλίνες

Επίσης στη Φάση Β΄ θα κατασκευαστούν και τα επιτρεπόμενα μη αμιγώς τουριστικά έργα (παραθεριστική κατοικία κλ.π.) συνολικής έκτασης 17.500 μ² στην περιοχή Ρωμανού και 40.000 στην περιοχή της Πύλου.

Η οργάνωση της περιοχής του Ριζόμυλου θα γίνει εξ ολοκλήρου στη Β΄ Φάση.

Συνολικά η περιοχή του Ρωμανού θα έχει 3.500 περίπου κλίνες και η περιοχή της Πύλου περίπου 1.200 κλίνες. Οι παρακάτω πίνακες δείχνουν

των υπολογισμό των ατόμων εντός της ΠΟΤΑ στη παρούσα φάση αλλά και στη τελική φάση (παρούσα και μελλοντική πρόβλεψη) :

ΤΜΗΜΑ ΡΩΜΑΝΟΥ	ΠΑΡΟΥΣΑ ΦΑΣΗ		ΤΕΛΙΚΗ ΦΑΣΗ	
	ΠΕΛΑΤΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΠΕΛΑΤΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ Ι	769	23	769	230
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΙΙ	1.114	330	1.114	330
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΙΙΙ		0	868	263
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΙV		0	742	222
ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ		40		40
ΚΕΝΤΡΟ ΘΑΛΑΣΣΟΘΕΡΑΠΙΑΣ		45		45
ΓΗΠΕΔΟ ΓΚΟΛΦ		35		35
ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		20		30
ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ	1.883	700	3.493	1.195

ΠΗΓΗ: Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ΠΟΤΑ ΠΥΛΟΥ-ΡΩΜΑΝΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΠΥΛΟΥ	ΠΑΡΟΥΣΑ ΦΑΣΗ		ΤΕΛΙΚΗ ΦΑΣΗ	
	ΠΕΛΑΤΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΠΕΛΑΤΕΣ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ Ι	296	148	296	148
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΙΙ	570	107	841	292
ΓΗΠΕΔΟ ΓΚΟΛΦ			35	40
ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ		20		25
ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ	866	400	1.137	505

**ΠΗΓΗ: Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ΠΟΤΑ
ΠΥΛΟΥ-ΡΩΜΑΝΟΥ**

Συνολικά η επένδυση, στην τελική της μορφή, θα έχει δημιουργήσει στην περιοχή της Πύλου και του Ρωμανού 1.700 θέσεις εργασίας και 4.630 κρεβάτια όπου θα φιλοξενοούνται τουρίστες από όλο τον κόσμο και θα διαφημίζουν την Μεσσηνία ανά τον κόσμο. Από το μέγεθος των τουριστών που θα μπορεί να φιλοξενήσει αυτή η φιλόδοξη επένδυση καταλαβαίνουμε για τον

πρωτοποριακό χαρακτήρα που έχει στην Ελλάδα αλλά και τις θετικές επιπτώσεις που θα δημιουργήσει στην οικονομία της περιοχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

5

5.1. Οικονομικές Επιπτώσεις

Η δημιουργία και η λειτουργία της ΠΟΤΑ αναμένεται να έχει σημαντικές θετικές επιδράσεις στην ανάπτυξη των δήμων εγκατάστασης αλλά και του συνόλου του Ν. Μεσσηνίας μέσω της ενίσχυσης της πληθυσμιακής βάσης, της τόνωσης της απασχόλησης και της καταπολέμησης της ανεργίας στην περιοχή. Ταυτόχρονα, η ΠΟΤΑ θα δημιουργήσει και σημαντικά πολλαπλασιαστικάωφέλει στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα της οικονομίας του νομού, χωρίς να δημιουργήσει προβλήματα ανταγωνισμού στην απασχόληση, θα δημιουργήσει οικονομίες συγκέντρωσης στον τομέα του τουρισμού και θα ενισχύσει σημαντικά την τουριστική δραστηριότητα προς όφελος και των υπάρχουσών τουριστικών επιχειρήσεων¹².

---

¹² Αναπτυξιακή μελέτη για την ΠΟΤΑ, 2005

Στον Πρωτογενή τομέα

Η ΠΟΤΑ αναμένεται να δημιουργήσει δυνατότητες απορρόφησης πλεονάζοντος δυναμικού. Η τόνωση της απασχόλησης και η παραμονή των νέων αγροτών θα δημιουργήσει αύξηση του ΑΕΠ. Η κατανάλωση των αγροτικών προϊόντων, όπως λάδι, ελιές, σύκα, σταφίδα κ.α θα ενισχυθούν σημαντικά από τη ζήτηση που αναμένεται να υπάρξει.

Στο Δευτερογενή τομέα

Μέσω πάλι της ανάπτυξης που θα δημιουργηθεί από την ΠΟΤΑ θα υπάρχουν θετικές επιδράσεις στις επιχειρήσεις τυποποιήσεις και μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, των τοπικών Μικρομεσαίων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων, καθώς και την ενίσχυση της απασχόλησης στις παραπάνω επιχειρήσεις

Στον Τριτογενή τομέα

Η ΠΟΤΑ στο Ν. Μεσσηνίας θα λειτουργήσει ως πόλος τουριστικής ανάπτυξης. Αναμένεται να δημιουργήσει ισχυρές οικονομίες συγκέντρωσης στον τουριστικό τομέα και να λειτουργήσει συμπληρωματικά με τις υπάρχουσες μονάδες, αφού θα επωφεληθούν από την αύξηση των τουριστών στο Ν. Μεσσηνίας. Θα υπάρξει σημαντική συμβολή στην ενίσχυση του ΑΕΠ από το σύνολο των τομέων παραγωγής διότι:

- Θα δημιουργήσει σημαντικό μέγεθος θέσεων εργασίας
- Θα λειτουργήσει υποστηρικτικά στην τουριστική ανάπτυξη
- Θα συμβάλλει στην αύξηση της παραγωγής στον πρωτογενή τομέα
- Θα στηρίξει την τοπική επιχειρηματικότητα

- Θα συμβάλλει στην πολιτιστική αναβάθμιση και στη στήριξη των αθλητικών δραστηριοτήτων
- Θα συμβάλει στην επέκταση της τουριστικής περιόδου
- Θα υπάρχει προσέλκυση τουριστών υψηλών επιπέδων
- Θα στηρίξει τον αναπτυξιακό ρόλο των πόλεων της Καλαμάτας και της Πύλου αλλά και άλλων.

5.2. Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Οι επιπτώσεις στο περιβάλλον εξετάζονται από τον φορέα τόσο κατά την περίοδο κατασκευής όσο και κατά την περίπτωση της λειτουργίας της ΠΟΤΑ. Είναι σημαντικό για την περιοχή, τους κατοίκους της αλλά και τον ίδιο τον φορέα της μεγάλης αυτής τουριστικής επένδυσης, το φυσικό κάλλος της περιοχής να παραμείνει αναλλοίωτο.

Συγκεκριμένα από τις περιβαλλοντικές μελέτες που έχει κάνει ο φορέας και οι οποίες έχουν εγκριθεί από το Νομαρχιακό Συμβούλιο εξετάζει¹³:

➤ Στο ατμοσφαιρικό περιβάλλον κατά την κατασκευή θα υπάρχουν επιπτώσεις από τις εκπομπές σκόνης κυρίως των χωματουργικών εργασιών και τις εκπομπές ρύπων από τις καύσεις των οχημάτων και μηχανημάτων κατασκευής και μεταφοράς υλικών. Όπως φαίνεται από τις προσομοιώσεις των εκπομπών και την εφαρμογή μαθηματικών μοντέλων πρόβλεψης, οι αναμενόμενες συγκεντρώσεις σκόνης στη γύρω περιοχή και ειδικότερα στους οικισμούς όπως η Πύλος

¹³ Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, Αργυρόπουλος Δ.:2005

και ο Ρωμανός είναι σαφώς χαμηλότερες από τα σχετικά όρια ποιότητας, έτσι δεν αναμένεται η λήψη μέτρων για την καλύτερη μείωση των εκπομπών σκόνης. Αντίστοιχα πολύ μικρές είναι οι συγκεντρώσεις από τις εκπομπές ρύπων των μηχανημάτων και οχημάτων κατασκευής.

Κατά την λειτουργία του έργου εξετάζονται οι συγκεντρώσεις ρυπών από τις καύσεις τόσο των οχημάτων που θα διέρχονται από την περιοχή και εξυπηρετούν και την ΠΟΤΑ όσο και από τις καύσεις των καυστήρων για θέρμανση νερού με υγραέριο. Μετά από προσομοιώσεις με εφαρμογή μαθηματικών μοντέλων οι προβλεπόμενες συγκεντρώσεις στην περιοχή φαίνεται ότι είναι πολύ χαμηλότερες από τα όρια πώτητας της ισχύουσας νομοθεσίας, συνεπώς δεν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις, ούτε κατά τη λειτουργία της εγκατάστασης στην ατμοσφαιρικό περιβάλλον της περιοχής.

➤ Σχετικά με τις επιπτώσεις στο έδαφος, είναι σαφές ότι κατά την κατασκευή θα γίνουν ορισμένες μορφολογικές αλλοιώσεις, αφού θα χρειασθούν εκσκαφές για θεμελιώσεις των κτιρίων, τις διαμορφώσεις των γηπέδων γκολφ και τις υποδομές. Παρόλα αυτά πρόκειται για μικρές παρεμβάσεις, αφού τα κτίρια είναι μικρά και για τα γήπεδα γκολφ δεν απαιτούνται μεγάλου μεγέθους διαμορφώσεις. Προβλήματα ευστάθειας εδαφών δεν αναμένονται εκτός ίσως από σχετικά απόκρημνη ακτή νοτιοδυτικά του γηπέδου όπου απαιτούνται πρόσθετες έρευνες και τελικά μέτρα για την αντιμετώπιση προβλημάτων αστάθειας.

Κατά τη φάση λειτουργίας του έργου θα υπάρξει περιορισμένη ρύπανση του εδάφους από την απόπλυση των στεγανών επιφανειών της ΠΟΤΑ, όπως του οδοστρώματος, χώρων στάθμευσης, των στεγών των

κτιρίων, από την πολύ μικρή κυκλοφορία οχημάτων στο εσωτερικό δίκτυο της ΠΟΤΑ, χωρίς να υπάρξουν σημαντικές αλλοιώσεις των χαρακτηριστικών του εδάφους. Τα υγρά λύματα δεν θα επηρεάσουντο έδαφος αφού θα διοχετεύονται προς επεξεργασία σε μονάδα βιολογικού του δήμου Πύλου και Ρωμανού για την αντίστοιχη περιοχή επένδυσης. Γενικά θα πρέπει να ληφθούν μέτρα προστασίας (κυρίως προληπτικά), σχετικά με τη συλλογή των απορριμμάτων και τη διαχείριση των υγρών αποβλήτων.

➤ Σχετικά με τις επιπτώσεις στα νερά κατά τη κατασκευή, δεν υπάρχουν πρακτικά δυνατότητες για πρόκληση σημαντικών επιπτώσεων. Στην περιοχή του γηπέδου δεν υφίστανται σημαντικοί επιφανειακοί υδατικοί πόροι και η απορροή των ομβρίων πραγματοποιείται κυρίως με επιφανειακή απορροή με ελάχιστη συμβολή ορισμένων βαθιών γραμμών. Έτσι, δεν αναμένονται πλημμυρικά φαινόμενα λόγω του έργου. Εν τούτοις απαιτείται η λήψη προληπτικών κυρίως μέτρων. Οι ποσότητες νερού που θα χρειασθούν για τις κατασκευές θα είναι μικρές και θα μπορούν να καλυφθούν με ασφάλεια από την υπάρχουσα γεώτρηση που θα χρησιμοποιηθεί και κατά την λειτουργία του έργου.

Η λειτουργία της ΠΟΤΑ Πύλου και Ρωμανού θα ασκήσει πιέσεις στους υδατικούς πόρους της ευρύτερης περιοχής, αφού θα απαιτήσει τροφοδοσία νερού κυρίως για πόσιμο και άρδευση. Εν τούτοις για την ΠΟΤΑ Πύλου, μόνο το 5% θα απολειφθεί από υπόγεια νερά της περιοχής του έργου και το υπόλοιπο από επιφανειακά νερά ή νερά του δήμου, με σημαντικότερη πηγή του Ξεριά τους χειμερινούς μήνες και τις παροχές του Γιαννούζαγα όλο το έτος. Τελικά, η λειτουργία του έργου, θα επιφέρει

πιέσεις στους υδατικούς πόρους της περιοχής, χωρίς όμως να ξεπεράσει τα όρια της βιώσιμης ανάπτυξης, αφού όπως φαίνεται και από την πιο πρόσφατη μελέτη διαχείρισης των υδατικών πόρων των λεκανών Ξεριά και Γιαννούζαγα που έχει συνταχθεί, οι υδατικοί πόροι της περιοχής θα διατηρήσουν της αειφορία τους, πάντα βέβαια με ορθολογική χρήση των νερών από το φορέα του έργου και με κατάλληλη συστηματική παρακολούθηση. Η μικρής λοιπόν έντασης επιπτώσεις στους υδατικούς πόρους θα είναι αναστρέψιμες με τα μέτρα αλλά και με φυσικές διεργασίες. Για τη ΠΟΤΑ Ρωμανού η τροφοδοσία θα γίνει από υπόγεια νερά και επιφανειακά νερά της λεκάνης Σέλα, χωρίς όμως να απειληθεί η αειφορία των υδατικών πόρων της λεκάνης, όπως φαίνεται και από την πρόσφατη μελέτη διαχείρισης των υδατικών πόρων της λεκάνης Σέλα. Βεβαίως απαιτείται και εδώ η ορθολογική χρήση των νερών από το φορέα διαχείρισης.

Σχετικά με τις επιπτώσεις από τα όμβρια, θα υπάρξουν αυξημένες απορροές ομβρίων από την έκταση που καταλαμβάνουν οι επιφάνειες των εγκαταστάσεων. Αν και οι ανωτέρω επιπτώσεις θα είχαν ένταση μάλλον μέτρια, μπορούν πολύ εύκολα να αποφευχθούν εντελώς με μέτρα πρακτικών βέλτιστης διαχείρισης ομβρίων.

➤ Όσον αφορά τη χλωρίδα, την πανίδα και τα οικοσυστήματα, κατά τη φάση κατασκευής του έργου θα γίνουν αποψιλώσεις στις εκτάσεις των γηπέδων γκολφ, που αφορούν για τη ΠΟΤΑ Πύλου, περί τα 280 στρέμματα καθώς και στις θέσεις κατασκευής των κτιρίων και θα χρειασθεί να απομακρυνθούν, περί τα 1.800 δέντρα. Ενώ για τη ΠΟΤΑ Ρωμανού 260 στρέμματα για εκτάσεις γκολφ και 1.500 δέντρα. Στις

περιοχές αυτές επικρατούν κυρίως οι ελιές. Εν τούτοις τα ελαιόδεντρα αυτά δεν θα κοπούν αλλά θα επαναφυτευτούν στη συντριπτική τους πλειοψηφία σε γειτονικές εκτάσεις των γκολφ, εντός των ορίων της ΠΟΤΑ ενώ θα φυτευτού και άλλα δέντρα. Προκύπτει ότι η σημερινή βλάστηση ουσιαστικά θα διατηρηθεί αν και θα μετατοπισθεί, ενώ στη θέση της θα υπάρχει και πάλι βλάστηση ποώδης. Στις περιοχές της παραλίας, θα διατηρηθούν οι κύριες συστάδες βλάστησης με αρμυρίκια χωρίς σημαντικές παρεμβάσεις, ενώ ταυτόχρονα θα ενισχυθούν με πρόσθετες φυτεύσεις αρμυρικών.

Σχετικά με τη διάθεση των εκχωμάτων του έργου, όπως και των στερεών αποβλήτων από τη λειτουργία των εργοταξίων (αστικού τύπου ή μπάζα), θα γίνεται ελεγχόμενα σε χώρους εγκεκριμένους με κατάλληλη άδεια χωρίς να θίγεται το οικοσύστημα και η βλάστηση της περιοχής.

Συνεπώς συμπεραίνεται πως πρακτικά δεν θα γίνει καμιά ουσιαστική μείωση της βλάστησης, ούτε καν της ανθρωπογενούς. Έτσι, και η χλωριδική σύνθεση της ευρύτερης περιοχής καθώς και η ποικιλομορφία της δεν θα αλλάξει σημαντικά.

Τόσο η χλωρίδα όσο και η πανίδα της ευρύτερης περιοχής δεν θα υποστούν καμιά σημαντική επίπτωση από τη λειτουργία του έργου, αφού οι εκπομπές ρύπων από τη λειτουργία του έργου, είναι ασήμαντες. Άλλωστε η απόσταση που μεσολαβεί μεταξύ του έργου και των περιοχών με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και με καθεστώς προστασίας είναι σημαντική και διασφαλίζει ότι δε θα υπάρξει πρακτικά καμιά αρνητική επίπτωση.

➤ Σχετικά με το θόρυβο, από την κατασκευή του έργου αναμένεται μικρής έντασης όχλησης της ποιότητας του ακουστικού

περιβάλλοντος, που όμως θα είναι πρόσκαιρη και δε θα οχλεί καμία χρήση, ενώ δεν αναμένεται να επιβαρυνθεί το ακουστικό περιβάλλον των οικισμών της περιοχής.

Κατά τη λειτουργία, η αύξηση του θορύβου λόγω της λειτουργίας της ΠΟΤΑ είναι πολύ μικρή και δεν θα επηρεάσει πρακτικά το ακουστικό περιβάλλον της περιοχής, πολύ περισσότερο εκτός αυτών.

Δεν αναμένονται επιπτώσεις κατά την κατασκευή του έργου από τα υγρά ή στερεά απόβλητα, εφόσον λαμβάνονται μέτρα ελεγχόμενης διάθεσης των αποβλήτων των εργοταξίων καθώς και προσεκτικός χειρισμός των παραπροϊόντων και υπολειμμάτων των μηχανημάτων κατασκευής.

Κατά τη λειτουργία, η διάθεση των υγρών αποβλήτων θα γίνεται μετά από συλλογή τους με δίκτυο της μονάδας στην Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων του δήμου Πύλου και Νέστορος αντίστοιχα, όπου έχει γίνει πρόβλεψη για αποδοχή των λυμάτων αυτών και επεξεργασία τους με τα λύματα του δήμου και στη συνέχεια την κοινή διάθεση τους σε υποθαλάσσιο αγωγό στο Ιόνιο. Δεν θα υπάρξουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις από τις απορροές των γηπέδων γκολφ μετά από μέτρα διαχείρισης.

5.3. Μέτρα Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών

Επιπτώσεων

Στη παράγραφο αυτού του κεφαλαίου εξετάζονται κατ'αρχήν τα γενικά στοιχεία σύνθεσης και αποκατάστασης και βέλτιστων

περιβαλλοντικών πρακτικών¹⁴.

➤ Συγκεκριμένα, σχετικά με το έδαφος και τις επιπτώσεις κατά την κατασκευή, προτείνεται η λήψη μέτρων αποκατάστασης των πρανών των οδών αλλά και σε τυχόν οικοδομικά έργα με ποικιλία λύσεων όπως κατασκευή μπαγκκινών, χρήση τοίχων αντιστήριξης με φιλικά υλικά προς το περιβάλλον ή επενδύσεις τοιχίων οπλισμένου σκυροδέματος με τα προηγούμενα υλικά. Γενικά η λήψη των μέτρων αποκατάστασης θα γίνει μετά από ειδική μελέτη αποκατάστασης τοπίου που θα συνταχθεί με ευθύνη του φορέα του έργου. Ειδικά μέτρα θα ληφθούν σε πλαγιά του νοτιοδυτικού τμήματος της ΠΟΤΑ Πύλου λόγω των μεγάλων κλίσεων και των γεωλογικών συνθηκών προς άρση ασταθειών και μετά από ειδική γεωτεχνική, εδαφοτεχνική μελέτη. Τα μέτρα αυτά τελικά θα ωφελήσουν την περιοχή προκαλώντας θετικές επιπτώσεις ενισχύοντας τον εδαφικό σχηματισμό. Επίσης περίσσεια εκσκαφών θα πρέπει να διατίθεται μόνο σε κατάλληλους αποθεσιοθαλάμους της περιοχής.

Κατά τη φάση λειτουργίας δεν αναμένονται επιπτώσεις στο έδαφος και συνεπώς δεν προτείνονται μέτρα αντιμετώπισης, πέρα από μέτρα ορθής διαχείρισης των απορριμμάτων, και από συστηματική παρακολούθηση της συμπεριφοράς των εδαφικών σχηματισμών, ειδικά στα πρανή της νοτιοδυτικής περιοχής του γηπέδου της ΠΟΤΑ

➤ Η λήψη μέτρων για την ατμόσφαιρα κατά τη φάση κατασκευής περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τη συστηματική διαβροχή των χώρων των εργασιών και των εργοταξίων, ένα μέτρο που αποδίδει συγκεντρώσεις σκόνης τελικά ακόμα μικρότερες από αυτές που

---

¹⁴ Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, Αργυρόπουλος Δ.:2005

εκτιμήθηκαν στην παραπάνω ενότητα, έτσι ώστε τελικά να μην αναμένεται καμία σημαντική επίπτωση στο πληθυσμό και στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Επίσης προτείνεται και μια σειρά άλλων μέτρων, όπως κάλυψη όλων των φορτηγών μεταφοράς εκχωμάτων και αδρανών κατά τις μετακινήσεις με πλαστικά καλύματα. Κατά τη λειτουργία δεν απαιτούνται ειδικά μέτρα πέρα από την τακτική συντήρησης και ρύθμιση των καυστήρων των λεβήτων θέρμανσης.

➤ Οι επιπτώσεις κατά τη διάρκεια κατασκευής στα επιφανειακά νερά μπορούν να αντιμετωπισθούν με τη μέριμνα του κατασκευαστή να παροχετεύει όλες τις μισγάγγειες κατά την πρόοδο των εργασιών με προσωρινά χαντάκια ή αγωγούς, με πρόβλεψη δημιουργίας κατάλληλων κατά μήκος και κατά πλάτος κλίσεων στις εκσκαφές και τα επιχώματα καθώς και με το σωστό χρονικό προγραμματισμό των εργασιών. Επίσης θα γίνει κατασκευή μικρών τεχνικών, κατά προτίμηση γεφυρών σε βαθιές γραμμές του γηπέδου καθώς και αποστράγγιση των επιφανειακών απορροών των πρανών των ορυγμάτων και επιχωμάτων. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην αποστράγγιση την νότιας περιοχής της ΠΟΤΑ Πύλου όπου ενδέχεται να εμφανιστούν αστάθειες.

Σχετικά με την ποιότητα των νερών, ο κατασκευαστής πρέπει να μεριμνήσει να οργανώσει κατάλληλα τα συνεργεία στήρησης των μηχανημάτων του, ώστε η αλλαγή των λαδιών και η τακτική συντήρηση τους να γίνεται σε οργανωμένους χώρους συνεργείων, ενώ η διάθεση των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων να γίνεται σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία. Ο κατασκευαστής υποχρεούται να κάνει άμεση επέμβαση και να αντιμετωπίσει σε περίπτωση ατυχήματος και απρόβλεπτη διαρροής

επικίνδυνων ουσιών στο περιβάλλον.

Κατά τη λειτουργία του έργου, στη ΠΟΤΑ Πύλου θα γίνεται η υδροληψία από τη γεώτρηση και από τον Ξεριά σύμφωνα με τη σχετική απόφαση άδειας χρήσης νερού που έχει εκδοθεί, ενώ ταυτόχρονα να εκδοθεί κατάλληλη άδεια χρήσης νερών από το Γιαννούζαγα, που θα αφορά την υδροληψία πόσιμου νερού και συμπληρωματικά την εναλλακτική συμπλήρωση αρδευτικών νερών. Για την ΠΟΤΑ Ρωμανου η υδροληψία θα γίνεται από τη λεκάνη Σέλα.

Θα εφαρμοστεί σύστημα εφαρμογής πρακτικών βέλτιστης διαχείρισης των ομβρίων. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν ένα σύνολο συστημάτων, μεταξύ των οποίων κυριότερα είναι τα συστήματα συλλογής, προσωρινής αποθήκευσης και ανακυκλοφορίας των ομβρίων προς τις μικρές λιμνοδεξαμενές εντός της ΠΟΤΑ από την περιοχή των κτιρίων, οι μικρές λεκάνες συγκράτησης και παραμονής που δημιουργούνται στις περιοχές των βαθιών γραμμών, οι μικρές δεξαμενές αποθήκευσης και διήγησης των ομβρίων από τους δρόμους και τέλος τα συστήματα επεξεργασίας των απορροών με τεχνητούς υγρότοπους στους χώρους πάρκινγκ των ξενοδοχείων και των γηπέδων γκολφ που μπορούν να συνδυαστούν με τις μικρές λεκάνες συγκράτησης των ομβρίων.

Σχετικά με τη χλωρίδα, τη πανίδα και τα οικοσυστήματα σημαντικό μέρος της δενδρώδους βλάστησης, όπως οι ελιές, θα διατηρηθούν και θα αφαιρεθούν μαζί με την μπάλα του εδάφους, έτσι ώστε να μεταφυτευθούν σε άλλες θέσεις εντός των γηπέδων της ΠΟΤΑ για λόγους αισθητικής αποκατάστασης αλλά και για λόγους οικολογικούς και σχεδιασμού του

έργου. Εκτός από τις ελιές, θα μεταφυτευθούν ή θα φυτευτούν νέα δενδρύλλια και θάμνοι, προερχόμενα από κατάλληλα φυτώρια ή αυτοφυή είδη από το χώρο των παρεμβάσεων. Σημαντικό μέτρο αποκατάστασης και οικολογικής ανάδειξης θα είναι η φύτευση φυσικής βλάστησης με αρμυρίκια, βούρλα και αρκεύθους σε θέσεις κοντά στην παραλία, η οποία θα ενισχύσει τη σημερινή παρουσία στοιχείων φυσικών υγροτοπικών διαπλάσεων της ευρύτερης περιοχής.

Για τη διαχείριση των υδάτινων ομβρίων, ειδικά στις περιοχές όπου ενδέχεται να υπάρχει κάποια ρύπανση των απορροών, όπως στις θέσεις παρκινγκ, θα γίνει εγκατάσταση συστημάτων επεξεργασίας των απορροών με τεχνητούς υγροτόπους. Η βλάστηση αυτών των υγροτόπων, όπως βούρλα και καλάμια, θα επιδράσουν θετικά στις απορροές που τελικά θα φτάσουν στη παράλια ζώνη χωρίς ρύπους, και έτσι θα δράσουν έμμεσα θετικά στην υγεία της βλάστησης, της εκεί περιοχής καθώς και της πανίδας που χρησιμοποιεί τη βλάστηση αυτή.

Από την άλλη μεριά, η μείωση χρήσης ζιζανιοκτόνων και φυτοφαρμάκων ή ο έλεγχος των εντόμων με βιολογικό τρόπο, στις περιοχές πρασίνου του έργου, όπως και στις περιοχές με φυτεύσεις η μεταφυτεύσεις ελαιόδεντρων και άλλων δέντρων θα επιδράσει θετικά στη χλωρίδα των ελαιώνων, που σήμερα σε μεγάλο βαθμό αποψιλώνεται σχεδόν απόλυτα.

➤ Δεν απαιτούνται ειδικά μέτρα για το θόρυβο τόσο κατά την φάση κατασκευής όσο και κατά την λειτουργία, εκτός από τη συστηματική παρακολούθηση των επιπέδων θορύβου και βέβαια εφαρμογή της νομοθεσίας για τη χρήση κατασιγασμένων μηχανημάτων κατά την

κατασκευή.

➤ Σχετικά με τα απόβλητα, απαιτείται η ανακύκλωση και η ελεγχόμενη διαχείριση των στερεών απορριμμάτων και η διάθεση τους από κοινού με τους δήμους Πύλου και Νέστορος αντίστοιχα, ενώ για τα υγρά θα γίνεται διάθεση στην εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων του δήμου και από εκεί διάθεση τους με υποθαλάσσιο αγωγό στο Ιόνιο πέλαγος. Σχετικά με τις απορροές των γηπέδων γκολφ θα πρέπει να ληφθούν μέτρα διαχείρισης της ποιότητας τους με εφαρμογές βέλτιστης διαχείρισης και ολοκληρωμένης διαχείρισης φυτοφαρμάκων. Επίσης θα πρέπει να εφαρμοστούν αρχές βιολογικής καλλιέργειας για τα ελαιόδεντρα που θα μεταφυτευτούν.

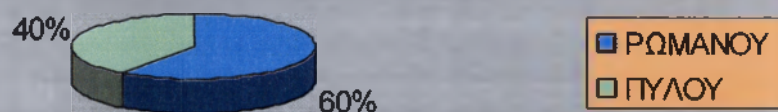
ΚΕΦΑΛΑΙΟ

6

6.1. Μεθοδολογικός σχεδιασμός της έρευνας

Ο μεθοδολογικός σχεδιασμός ακολουθήθηκε με σκοπό την διερεύνηση της κοινωνικής αποδοχής για την αναγκαιότητας της τουριστικής επένδυσης στην περιοχή της Πύλου-Ρωμανού της Μεσσηνίας. Η κοινωνική αποδοχή διερευνήθηκε με συνεντεύξεις σε στελέχη της ΤΑ αλλά και κατοίκους της περιοχής, για την καλύτερη κατανόηση της λειτουργίας αλλά και της κατασκευής του ξενοδοχειακού συγκροτήματος στο Νομό Μεσσηνίας. Θεωρήθηκε δε αναγκαία και η τοποθέτηση των επιχειρηματιών της περιοχής π.χ μικρές τουριστικές μονάδες. Η δημιουργία του ερωτηματολογίου οριοθέτησε το θέμα για την ΠΟΤΑ Μεσσηνίας, το οποίο απαντήθηκε κατά κύριο λόγο μέσω τηλεφωνικής συνδιάλεξης από τους φορείς που εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα με την περιοχή που θα κατασκευασεί το έργο και που θα λειτουργήσει.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ

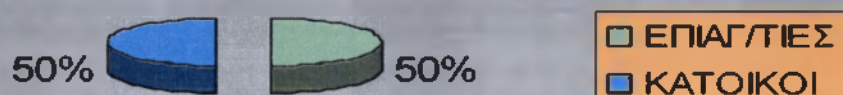
Από το σύνολο των ερωτηθέντων, το 60% ήταν από την περιοχή Ρωμανού. Από τους ερωτηθέντες της συγκεκριμένης περιοχής το 67% ήταν κάτοικοι και το 33% επαγγελματίες.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ/ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΡΩΜΑΝΟΥ

Ενώ το υπόλοιπο 40% του συνόλου των ερωτηθέντων, της περιοχής Πύλου, κατανέμετε σε κατοίκους το 50% και επαγγελματίες 50%. Επιλέχθηκαν περισσότεροι ερωτηθέντες από την περιοχή του Ρωμανού γιατί συνορεύει με δύο δήμους (Νέστορος και Γαργαλιάνων).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ/ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΥΛΟΥ

Η έρευνα διεξήχθη στα τέλη του μηνός Αυγούστου 2006.

Ο τύπος του ερωτηματολογίου που επιλέχθηκε στη συγκεκριμένη έρευνα ήταν ανοιχτού τύπου, γιατί οι απαντήσεις του συγκεκριμένου τύπου αποφέρουν χρήσιμες πληροφορίες και διαθέτουν μια προσωπική άποψη και αντίληψη πάνω στο θέμα χωρίς να θέλω από μέρους μου να τους "εγκλωβίσω" σε ένα καλούπι και να τους ζητάω να απαντήσουν σε συγκεκριμένες επιλογές, τύπου ΝΑΙ / ΟΧΙ ΠΟΛΥ / ΛΙΓΟ και άλλες παρεμφερή. Αυτός τύπος του ερωτηματολογίου έχει και μειονεκτήματα όπως ότι είναι πολύ δύσκολος στην ανάλυση του και μπορεί να επιφέρει προβλήματα, πολύ περισσότερο σε έναν που έχει διεξάγει λίγες έρευνες και δε γνωρίζει άριστα να αναλύει τις απαντήσεις ίσως, για αυτό το λόγω παραλείπονται σημαντικά στοιχεία τα οποία δόθηκαν με το συγκεκριμένο τύπο ερωτηματολογίου.

Οι φορείς που ρωτήθηκαν και απάντησαν ήταν οι Δήμοι (Πύλου, Νέστορος, Γαργαλιάνοι) της άμεσης περιοχής επέμβασης, η νομαρχία Μεσσηνίας

- Για το Δήμο Πύλου απάντησε η Δήμαρχος Πύλου,
- Για το Δήμο Νέστορος ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου

- Για το Δήμο Γαργαλιάνων ο Δήμαρχος Γαργαλιάνων
- Και από τη νομαρχία πρώην αντινομάρχης .

6.2. Ανάλυση Έρευνας- Ερωτηματολογίου

Όλοι οι εκπρόσωποι των αρμόδιων φορέων έδειξαν να έχουν τις ίδιες θέσεις πάνω στη μεγαλύτερη τουριστική επένδυση στην Ελλάδα αφού οι απαντήσεις που δόθηκαν συγκλίνουν σε πολλά σημεία και όλοι εγκωμιάζουν πάνω στην ανάπτυξη που θα δημιουργηθεί στη περιοχή.

Στην ερώτηση ποιους παραγωγικούς τομείς θα επηρεάσει / ενισχύσει και τι ανάπτυξη πιστεύετε ότι θα δημιουργήσει;

Οι απαντήσεις κινήθηκαν στην ενίσχυση του αγροτικών μονάδων , που διαθέτει η περιοχή και με ίδιες δηλώσεις στις οποίες έχει προβεί ο ιδρυτής της ΤΕΜΕΣ Α.Ε κος Κωνσταντακόπουλος, ότι θα καταναλώνει προϊόντα τοπικά (δηλαδή πρωτογενής τομέας). Βέβαια ανέφεραν ότι γενικά θα έχει μια θετική επίδραση στη περιοχή, σε εστιατόρια και γενικότερους χώρους εστίασεως καθώς και σε υπηρεσίες (τριτογενής τομέας), οι οποίες πρέπει να βελτιωθούν, για να εξυπηρετήσουν την τουριστική κίνηση που πρόκειται να δημιουργηθεί με τη λειτουργία της ξενοδοχειακής μονάδας. Θεωρούν, επίσης, ότι η ανάπτυξη που θα δημιουργηθεί θα είναι ήπιας μορφής, με σεβασμό στο περιβάλλον και τους κατοίκους που ζουν στη περιοχή, μια αειφόρος ανάπτυξη που σκοπό θα έχει να δημιουργήσει και όχι να καταστρέψει.

Στο αν θεωρούν αναγκαία για το νομό μια τέτοιου είδους επένδυση;

Οι απαντήσεις που δόθηκαν και πάλι είχαν μια ομοιογένεια αφού όλοι οι

ερωτηθέντες θεωρούν ότι είναι αναγκαία, ίσως να είναι και η τελευταία ευκαιρία για τη περιοχή και το νομό να αναπτυχθεί. Αυτή η επένδυση θα δώσει ώθηση στην απασχόληση αφού πολλοί άνθρωποι από την περιοχή θα εργαστούν εκεί και αυτό αναμένεται να συμπαρασύρει τον τοπικό πληθυσμό να γίνει πιο ανταγωνιστικός. Επιπλέον θα υπάρχουν πολλαπλές ωφέλειες καθώς θα χαραχθούν νέοι δρόμοι, θα επεκταθούν οι κτιριακές εγκαταστάσεις του αεροδρομίου, θα αναβαθμιστούν τα λιμάνια και οι μαρίνες. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μεσσηνίας γνωρίζοντας και θέλοντας να βοηθήσει προς την κατάσταση ολοκλήρωσης του έργου θα προσπαθήσει να συμπεριλάβει πολλά από αυτά τα έργα στο 4 ΚΠΣ.

Στην τρίτη ερώτηση για το ποιες συνέπειες θα έχει η ΠΟΤΑ στη λειτουργία των μικρών τουριστικών μονάδων που δραστηριοποιούνται στη περιοχή κατασκευής;

Οι ερωτηθέντες δείξαν επιφυλακτικοί αλλά και αισιόδοξοι γιατί η ΠΟΤΑ είναι μια μονάδα υψηλού επιπέδου που όχι μόνο θα επηρεάσει τις μικρές τουριστικές μονάδες αλλά θα δημιουργήσει και καινούργιες καθώς θα είναι ένα "μητροπολιτικό κέντρο" για τη περιοχή. Θα συγκεντρώσει άτομα επιφανή που θα βελτιώσουν το επίπεδο και την ποιότητα της περιοχής. Όπως χαρακτηριστικά μου απάντησε ο Δήμαρχος Γαργαλιάνων "όταν έχεις σε μια πλατεία μια καφετέρια είναι άδεια, όταν έχεις πολλές είναι όλες γεμάτες". Αυτή η δήλωση του μας ενημερώνει επίσης ότι πολλοί τουρίστες θα επισκεφτούν την περιοχή για να παίξουν γκολφ και θα κοιμούνται έξω από την ΠΟΤΑ, στις μικρές τουριστικές μονάδες.

Εν συνεχεία, αν θεωρούν ότι θα υπάρχουν αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον από την κατασκευή και τη

Λειτουργία της ΠΟΤΑ;

Οι παρεμβάσεις θα είναι ήπιες μορφής με σεβασμό στο περιβάλλον και τα αρχαία μνημεία. Άλλωστε πολλοί τουρίστες θα επισκεφθούν την περιοχή για αυτό ακριβώς τον λόγο. Οι περισσότεροι που απάντησαν έχουν διαβάσει τις περιβαλλοντικές μελέτες (οι οποίες όπως είπαμε πιο πάνω έχουν εγκριθεί από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μεσσηνίας και τα αρμόδια Υπουργεία) και διαπιστώνουν ότι όχι μόνο την πρόθεση να μην χαθεί κάτι αλλά να εμπλουτιστεί τόσο η χλωρίδα όσο και η πανίδα της περιοχής έργου όσο και της ευρύτερης περιοχής.

Στην τελευταία ερώτηση ζητάω την γνώμη τους για τα Πλεονεκτήματα / Μειονεκτήματα και τις Αδυναμίες / Δυναμικές που υπάρχουν στην μεγαλύτερη τουριστική επένδυση στην Ελλάδα;

Οι ερωτηθέντες πάλι, αν και είναι μια ερώτηση να καταθέσουν άκρως προσωπική άποψη, συνέπεσαν στις απαντήσεις τους, καθώς σαν Πλεονεκτήματα είπαν:

- ⬇ το περιβάλλον το οποίο έχουμε και είναι καλό τόσο από περιοχές της αλλοδαπής όσο και της ημεδαπής,
- ⬇ ότι θα δημιουργηθούν θέσεις εργασίας μέσα στη τουριστική μονάδα αλλά και έξω από αυτή,
- ⬇ διεύρυνση της τουριστικής περιόδου.

Σαν Μειονεκτήματα διαπιστώσαν:

- ⬇ τους κακούς δρόμους που έχουμε τόσο στο εσωτερικό δίκτυο, όσο και τον εθνικό,
- ⬇ στη ΠΟΤΑ Ρωμανού θα κλείσει η παραλία και θα χρησιμοποιείται από ένοικους του ξενοδοχείου,

- η άναρχη ανάπτυξη της περιοχής

Δυναμικές θεώρησαν:

- την δημιουργία νέων τουριστικών επιχειρήσεων,
- τη νέα χάραξη του δρόμου Καλαμάτα-Ρωμανού,
- την αυθεντικότητα της περιοχής που μπορεί να αναδειχθεί ακόμα περισσότερο,

και σαν Αδυναμίες σημείωσαν :

- την έλλειψη νομοθεσίας,
- τη μεγάλη γραφειοκρατία

Κάτι το οποίο επισημάνθηκε πάνω στη συνομιλία με τους ανωτέρω και θα ήθελα να καταθέσω, αν και δεν υπάρχει σαν ερώτηση στο ερωτηματολόγιο, είναι η δυσκολία συγκρότησης μιας τέτοιας, τεράστιας για τα Ελληνικά δεδομένα επένδυσης στο τουρισμό. Οι αντιξοότητες που αντιμετώπισε και αντιμετωπίζει ο εμπνευστής και ιδρυτής της εταιρίας εκμεταλλεύσεως κ.Κωνσταντακόπουλος ήταν αρκετές. Πρώτον δεν υπήρχε το θεσμικό πλαίσιο μιας τέτοιας επένδυσης, μετά η συγκέντρωση των απαιτούμενων από το νόμο εκταρίων για να πραγματοποιηθεί η επένδυση (υπήρχαν πάρα πολλοί ιδιοκτήτες) και φυσικά η δημιουργία Περιβαλλοντικών και άλλων μελετών που έπρεπε να μελετηθούν προσεκτικά και να εγκριθούν ήταν μερικές από τις αντιξοότητες που αντιμετωπίστηκαν ώστε να αρχίσει να υλοποιείται η επένδυση.

Όσον αφορά τώρα τις θέσεις που έχουν οι επιχειρηματίες (ιδιοκτήτες μικρών ξενοδοχειακών μονάδων-καταστημάτων) και κάτοικοι της περιοχής δεν διαφέρουν πολύ από τους παραπάνω επιφανείς ερωτηθέντες όσον αφορά την ανάπτυξη που θα δημιουργηθεί

και την καλύτερη προβολή της Μεσσηνίας Η μόνη και ίσως ουσιαστική διαφορά είναι για το φυσικό περιβάλλον, το οποίο μπορώ να τους κατανοήσω μη έχοντας διαβάσει τις Περιβαλλοντικές Μελέτες για την κατασκευή και τη λειτουργία της ξενοδοχειακής μονάδας

Αναλυτικά οι απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο:

Οι παραγωγικοί τομείς που θα επηρεαστούν από την επένδυση θα είναι ο Πρωτογενής (αγροτικά προϊόντα) και ο τριτογενής, χαρακτηριστικά η απάντηση τους ήταν ο τουρισμός, δηλαδή την γενικότερη ανάπτυξη που θα επέλθει στη περιοχή και στα μαγαζιά, τις υπηρεσίες κ.α από τον τουρισμό. Επίσης τα τοπικά αγροτικά προϊόντα (λάδι, ελιές, σύκα οπωροκηπευτικά κ.α) όπου θα καταναλώνονται από τους τουρίστες μέσα στο ξενοδοχείο αλλά και θα μπορούν να τα προμηθεύονται από την ευρύτερη περιοχή για να τα καταναλώσουν στην ιδιαίτερη πατρίδα τους.

Στην επόμενη ερώτηση θεωρούν αναγκαία την επένδυση στο νομό γιατί θα προσφέρει εργασία και μελλοντικές επενδυτικές ευκαιρίες αφού θα υπάρχουν νέες προοπτικές στην απασχόληση και νέα επαγγελματικά πρότυπα για τους νέους που τώρα εγκαταλείπουν την περιοχή για ένα μεγάλο αστικό κέντρο ευελπιστώντας μια καλύτερη εργασία από την αγροτική, ένα γενικά καλύτερο μέλλον.

Στην ερώτηση για τις συνέπειες που θα υπάρχουν στις μικρές επιχειρήσεις από την μεγάλη τουριστική μονάδα θεώρησαν ότι κάποιες μικρές μονάδες θα αναγκαστούν να κλείσουν λόγω του ότι θα προσελκύσει όλους τους τουρίστες όπου θα βρίσκουν "καταφύγιο" στα επιπλωμένα διαμερίσματα της ανωτέρω επένδυσης.

Όπως προανέφερα θεωρούν ότι θα υπάρχουν Περιβαλλοντικές

Επιπτώσεις στην περιοχή, από την κατασκευή και τη λειτουργία της επένδυσης, δεν γνωρίζουν ποιες θα είναι αυτές, ενώ κάποιιοι που υποστηρίζουν ότι το φυσικό περιβάλλον θα αλλάξει δε γνωρίζουν σε πιο βαθμό θα επέλθει αυτά συγκεκριμένα κάτοικος της περιοχής ανέφερε ότι ο επενδυτής επιλέγει να κάνει υδροληψία στο ποταμό Γιαννούζαγα από το πιο στενό σημείο της κοιλάδας, ενώ σημείωσε ότι από το σημείο εκείνο και κάτω εμπλουτίζεται η περιοχή και ο υδροφόρος ορίζοντας, ενώ αναρωτήθηκε γιατί επιλέγει να πάρει νερό από τόσο ψηλά και όχι από της εκβολές όπου η περιοχή θα έχει εμπλουτισθεί με όσο νερό χρειάζεται.

Στην τελευταία ερώτηση απάντησαν σχεδόν τα ίδια με τους παραπάνω ερωτηθέντες για τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα, τις αδυναμίες και τις δυναμικές που υπάρχουν και θα υπάρξουν με την μεγάλη τουριστική επένδυση.

Πλεονεκτήματα είπαν:

- ↓ τις ακτές που διαθέτει η περιοχή,
- ↓ θα δημιουργηθούν θέσεις εργασίας

Σαν Μειονεκτήματα διαπιστώσαν:

- ↓ τους κακούς δρόμους που υπάρχουν στην Ελλάδα
- ↓ την έλλειψη σημαντικών υποδομών

Δυναμικές θεώρησαν:

- ↓ την δημιουργία νέων τουριστικών επιχειρήσεων,
- ↓ τη νέα χάραξη του δρόμου Καλαμάτα-Ρωμανού,

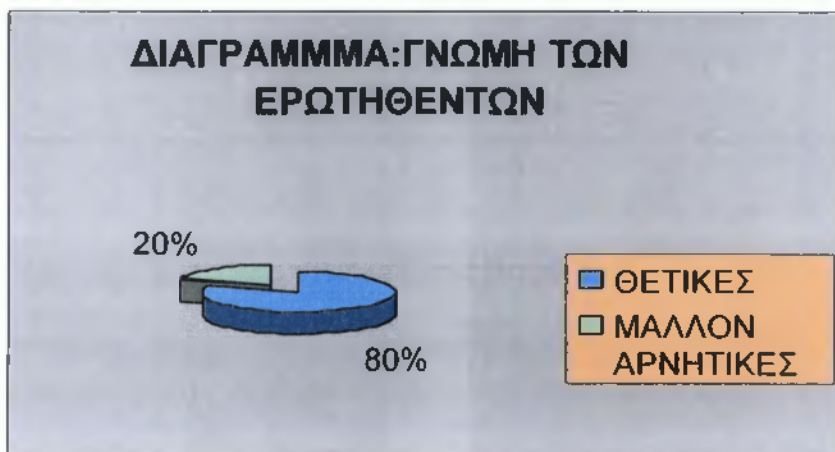
και σαν Αδυναμίες σημείωσαν :

- ↓ την έλλειψη, σε μεγάλο βαθμό, υψηλό μορφωτικό επίπεδο ζωής

6.3. Συμπεράσματα από την Έρευνα

Στην έρευνα που διενεργήθηκε στα πλαίσια της πτυχιακής μου άσκησης με τίτλο Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Π.Ο.Τ.Α.). ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ. ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΠΥΛΟΥ – ΡΩΜΑΝΟΥ.

διαπιστώθηκε μια πλήρη ταύτιση απόψεων, για υλοποίηση της επένδυσης και στις μετέπειτα (θετικές) επιπτώσεις που θα υπάρξουν εκτός μερικών κατοίκων και επιχειρηματιών που έχουν κάποιες μικρές επιφυλάξεις για το φυσικό περιβάλλον (ποταμό Γιαννούζαγα) και τις συνέπειες των μικρότερων τουριστικών μονάδων και την βιωσιμότητά τους από τη στιγμή όπου θα λειτουργήσει η ξενοδοχειακή επένδυση

Στο παραπάνω Διάγραμμα θεωρώ ως «Μάλλον αρνητικές γνώμες» τους ανθρώπους που ήταν επιφυλακτική με το περιβάλλον και με τον

μέλλον μικρών τουριστικών μονάδων μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης, αλλά μίλησαν με θετικά σχόλια για επένδυση και την κατάσταση που θα επικρατήσει στην περιοχή με την αύξηση των αφίξεων των τουριστών στη περιοχή.

Αποψη μου πάνω στην μικρές τουριστικές μονάδες είναι ότι οι επιχειρηματίες (ξενοδόχοι) υπολογίζουν λανθασμένα ότι η επένδυση θα "βάλει λουκέτο" στις δικές τους επιχειρήσεις γιατί σκοπός της επένδυσης είναι να αυξηθεί η τουριστική κίνηση στη περιοχή και η επιμήκυνση της περιόδου και όχι ο πλήρης έλεγχος των τουριστών που καταγράφονται τις τελευταίες χρονιές στην περιοχή, άλλωστε πολλοί θα είναι εκείνοι που θα πάνε π.χ. να παίξουνε γκολφ και λόγω του χαμηλού οικονομικού επιπέδου δεν θα μπορούν να κοιμηθούν μέσα στα επιπλωμένα διαμερίσματα και θα διανυκτερεύουν στις μικρές τουριστικές μονάδες.

Όλοι, με όσους συνομίλησα, παραδέχθηκαν ότι η επένδυση έπρεπε να γίνει για το καλό του τόπου και της περιοχής, θα αναδειχθεί προς τα έξω ο φυσικός της πλούτος και οι ομορφιές που έχει να προσφέρει η δυτική Μεσσηνία γιατί ο νομός μας είναι από τους τελευταίους στην Ελλάδα και στην Ευρώπη παρόλο που διαθέτει όλα τα στοιχεία τα οποία μπορούν να την αναδείξουν ως ένα μεγάλο κέντρο της Ελλάδας.

Με θεμέλιο λίθο τον τουρισμό η Μεσσηνία μπορεί αργότερα να αναπτυχθεί, με ανάλογες επενδύσεις και σε άλλους τομείς όπως το εμπόριο και οι υπηρεσίες, ώστε να μπορεί να διεκδικεί και να αναλαμβάνει διεθνής πρωτοβουλίες. Η επένδυση της ΠΟΤΑ είναι η αρχή μιας εποχής που θα επιφέρει στην Μεσσηνία πολλά πλεονεκτήματα αφού

θα διαφημίζεται και πολλοί επενδυτές θα θέλουν να έχουν τα προνόμια της πολυκοσμίας που θα υπάρχει.

Έχοντας καταλάβει ότι οι ευκαιρίες τελειώνουν για μεγάλες επενδύσεις στο νομό, προσπαθούν να σταθούν δίπλα στον εμπνευστή του έργου και να του παράσχουν κάθε νόμιμη βοήθεια. Η νέα προγραμματική περίοδος είναι προ των πυλών και η είσοδος των δεκαπέντε (15) φτωχότερων νέων μελών μείωσε αισθητά το ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αποτέλεσμα η Ελλάδα να φαίνεται πιο πλούσια χώρα και να λαμβάνει λιγότερους πόρους σε σχέση με τα τρία (3) προηγούμενα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης (ΚΓΣ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

7

7.1. SWOT Ανάλυση στην Περιοχή Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης στο Ν. Μεσσηνίας

Η SWOT ανάλυση είναι συντομογραφία των αγγλικών λέξεων Strengths/ Weaknesses/ Opportunities/ Threats (S.W.O.T.) που στην Ελληνική γλώσσα μεταφράζονται ως Δυνάμεις/ Αδυναμίες/ Ευκαιρίες/ Απειλές (Δ.Α.Ε.Α.) η εκτίμηση και η πρόβλεψη των ευκαιριών και απειλών, καθώς επίσης και των δυνατών και αδύνατων σημείων μιας επιχείρησης γίνεται κατά των προγραμματισμό της και ονομάζεται SWOT¹⁵.

Ανάλογα με τον τρόπο εφαρμογής της, η SWOT ανάλυση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για δύο σκοπούς¹⁶:

- 1) Για την ανάλυση της ανταγωνιστικής θέσης μιας οργανωτικής μονάδας της επιχείρησης, ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας.

¹⁵ Steiner G., strategic Planning "What every manager must know, N.Y. Free Press σελ, 142-147
Piercy N. and Giles W., Making SWOT analysis work, business school and strategic marketing development Unit, σελ, 6-7

¹⁶ Τζωρτζάκης Κ., Τζωρτζάκη Α. "Οργάνωση και Διοίκηση" 1999 σελ, 147

2) Για την διάγνωση και αξιολόγηση των δεδομένων μιας επιχείρησης ή ενός οργανισμού γενικότερα.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ;	ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΚΑΛΕΣ	ΔΥΝΑΜΕΙΣ	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
ΚΑΚΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ

Μία επιχείρηση έχει ευκαιρίες η απειλές από το εξωτερικό περιβάλλον, οι οποίες είναι πραγματικές μόνο εάν είναι τελείως εξωτερικές, δηλαδή να εξακολουθούν να υπάρχουν ανεξαρτήτως της ύπαρξης της επιχείρησης π.χ. ελαφρύνσεις από φορολογικά μέτρα, ενώ οι δυνάμεις και οι αδυναμίες υπάρχουν στο εσωτερικό της επιχείρησης και δεν επηρεάζεται από τον περίγυρο της π.χ. η στρατηγική που θα ακολουθηθεί με τους πελάτες καταναλωτές της¹⁷.

¹⁷ Τζωρτζιάκης Κ., Τζωρτζιάκη Α. "Οργάνωση και Διοίκηση" 1999 σελ.148,149

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- ✓ Ολοκληρωμένη τουριστική ανάπτυξη. Εντός της ΠΟΤΑ δίδεται μεγάλη ευκολία στον φορέα να συγκεντρώσει ένα μεγάλο αριθμό και εύρος τουριστικών και άλλων δραστηριοτήτων, όπου στην απλή μορφή ξενοδοχειακής ανάπτυξης δεν είναι αρκετά εύκολο ή ακόμη και δυνατό.
- ✓ Καθόσον η ΠΟΤΑ χαρακτηρίζεται ως οργανωμένος υποδοχέας τουριστικών και άλλων συναφών δραστηριοτήτων (όπως οι ΒΕΠΕ για τις βιομηχανίες), έχει πλεονέκτημα, σε σχέση με την κλασική τουρισκή ανάπτυξη, να φιλοξενήσει, σε βάθος χρόνου, μεγάλο αριθμό δραστηριοτήτων εντός ενός θεσμικού και υποδομικού πλέγματος. Έτσι, γίνεται κατανοητό ότι η ΠΟΤΑ δεν εξαντλείται στα επίπεδα της υποβαλλόμενης αρχικά επιχειρηματικής πρότασης.
- ✓ Καθόσον η επένδυση ΠΟΤΑ είναι εθνικής σημασίας, έχει χαρακτήρα εμμέσως « δημοσίου έργου», με αποτέλεσμα να απολαμβάνει κάποιας προνομιακής μεταχείρισης από το κράτος.
- ✓ Ο Εθνικός Αερομεταφορέας Καλαμάτας, που μπορεί να εξυπηρετήσει δρομολόγια ή ναυλωμένες πτήσεις του εσωτερικού ή και του εξωτερικού
- ✓ Η πολιτισμική κληρονομιά
- ✓ Το ιδιαίτερο φυσικό κάλλος Περιβάλλον, που πρέπει να διατηρηθεί από κάθε οπτική και ηχητική ρύπανση, γιατί έτσι αναδεικνύεται το υψηλό επίπεδο Πολιτισμού μας

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- ✓ Το απαρχαιωμένο Εθνικό δίκτυο, από την Τρίπολη μέχρι την Καλαμάτα, όπου είναι επικίνδυνο και χρονοβόρος
- ✓ Η μη ύπαρξη δυτικού άξονα, από τον Πύργο προς την Καλαμάτα, που θα εξυπηρετεί επίσης της μεταφορές εμπορευμάτων προς το νότο και σε συνεργασία με το λιμάνι Καλαμάτας να εξάγονται προς της Αφρική
- ✓ Το απαρχαιωμένο σιδηροδρομικό δίκτυο

ΔΥΝΑΜΕΙΣ

- ✓ Θα δημιουργήσει σημαντικές θέσεις εργασίας και εισοδήματα και θα λειτουργήσει υποστηρικτικά στην τουριστική ανάπτυξη του Ν. Μεσσηνίας
- ✓ Θα συμβάλλει στην αύξηση της παραγωγής και της απασχόλησης του πρωτογενή τομέα, λόγω της σημαντικής πρόσθετης ζήτησης που θα δημιουργήσει
- ✓ Θα στηρίξει τα τοπικά ΜΜΕ και θα βοηθήσει στην ανάπτυξη της τοπικής επιχειρηματικότητας
- ✓ Θα συμβάλλει στην ενίσχυση του τριτογενή τομέα, κυρίως στους τομείς του εμπορίου και των τουριστικών υπηρεσιών
- ✓ Θα βοηθήσει στην ενίσχυση της πληθυσμιακής βάσης και της απασχόλησης καθώς και στην συγκράτηση των νέων στη περιοχή
- ✓ Θα δημιουργήσει νέες ειδικότητες και επαγγέλματα στην περιοχή και θα προσελκύσει εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό, δημιουργώντας σημαντικές θετικές και πολιτιστικές επιπτώσεις
- ✓ Θα διαμορφώσει αστικές λειτουργίες και συνθήκες αστικής ανάπτυξης στους Δήμους που θα λειτουργήσει
- ✓ Ανάπτυξη συνεργασιών με ΟΤΑ, τοπικούς φορείς και επιχειρήσεις στους τομείς της οργάνωσης συνεδρίων και εκθέσεων με θέματα ευρύτερου ενδιαφέροντος
- ✓ Δυνατότητα που έχουν οι ΠΟΤΑ για εναλλακτικού τουρισμού, με αποτέλεσμα και την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ

- ✓ Η έλλειψη καθαριότητας σε αρχαιολογικούς χώρους, σε δημόσιους χώρους (πάρκα, πεζοδρόμια) και κατά μήκος των δρόμων
- ✓ Η αισχροκέρδεια που υφίστανται οι τουρίστες από τις συγκοινωνίες, τα καταστήματα εστίασης,
- ✓ Η αφισορύπανση
- ✓ Τα λιμάνια του Νομού τα οποία είναι ανεκμετάλλευτα
- ✓ Η μη ανάδειξη των μνημείων μας λόγω έλλειψης χρηματοδότησης
- ✓ Έλλειψη προηγούμενης, ανάλογης τουριστικής επένδυσης με αποτέλεσμα την παντελή ή μερική έλλειψη νομοθεσίας με αποτέλεσμα μακροχρόνιες προσπάθειες υλοποίησης

7.2. Συμπεράσματα / Προτάσεις

Η ανάπτυξη του Τουρισμού αποτελεί σημαντική αναπτυξιακή επιλογή για το Νομό Μεσσηνίας και κατ' επέκταση για όλη τη Χώρα, με μεγάλη σημασία για την ενδογενή ανάπτυξη και την αξιοποίηση των τοπικών πλεονεκτημάτων. Πέρα από την αύξηση των εισοδημάτων που θα έλθει με την αύξηση της τουριστικής κίνησης, την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, την κατανάλωση των τοπικών παραχθέντων αγαθών κ.λ.π, σημαντική θα είναι η αύξηση της απασχόλησης και της συγκράτησης του πληθυσμού, ιδιαίτερα των νέων που η απασχόληση στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα της οικονομίας φαίνεται πιο ελκυστική γι' αυτούς. Η αύξηση της απασχόλησης στους τομείς που προτιμούν οι νέοι, αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες για την συγκράτηση και ανανέωση του τοπικού πληθυσμού.

Για την επιτυχία του σχεδίου ανάπτυξης της ΠΟΤΑ αλλά και της ευρύτερης περιοχής μεγάλη σημασία έχουν οι υποδομές. Ευτυχώς υπάρχει το αεροδρόμιο της Καλαμάτας, το οποίο πρέπει να βελτιωθεί. Όσον αφορά τα άλλα έργα υποδομής και κυρίως τους οδικούς άξονες, παρά τις προβλέψεις του νομοθετικού πλαισίου για τις ΠΟΤΑ, ότι είναι απαραίτητα έργα υποδομής και πρέπει να εκτελούνται από τις δημόσιες υπηρεσίες έχουν καθυστερήσει αρκετά, καθώς σε 24 μήνες από τώρα υπολογίζεται ότι θα παραδοθεί στη κυκλοφορία το τμήμα του Ραψωμάτι. Είναι φανερό ότι η επιδιωκόμενη ανάπτυξη δεν είναι δυνατή να επιτευχθεί μόνο με τη λειτουργία της ΠΟΤΑ χωρίς να υπάρξουν και οι

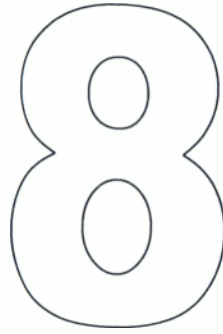
αναγκαίες υποδομές.

Για τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για τον έλεγχο των χρήσεων γης και των όρων δόμησης, η ανάπτυξη δομών επισκεψιμότητας στην περιοχή και την ίδια την ΠΟΤΑ, να ληφθεί μέριμνα για τον έλεγχο της ανάπτυξης και των οικιστικών πιέσεων στην ευρύτερη περιοχή της παράκτιας ζώνης. Απαιτείται επίσης η λήψη μέτρων όπως διαμόρφωση πολιτικής και προγραμμάτων κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού που θα ασχοληθεί στους επιμέρους τομείς της ΠΟΤΑ – κατανάλωση τοπικών αγροτικών – κτηνοτροφικών - αλιευτικών προϊόντων, η ανάπτυξη συνεργασίας με τους ΟΤΑ, τοπικούς φορείς και επιχειρήσεις στους τομείς Οργάνωσης Συνεδρίων και Εκθέσεων με θέματα ευρύτερου ενδιαφέροντος.

Για το ιστορικό περιβάλλον, κατά τη λειτουργία του έργου, θα ήταν αναγκαίο να συνταχθούν συγκεκριμένα προγράμματα εκδρομών, από τον ίδιο τον φορέα, με προορισμό θέσεις αρχαιολογικών χώρων στην ευρύτερη περιοχή, σε συνεννόηση με τις αρμόδιες φορείς αρχαιοτήτων. Παράλληλα να συνταχθούν προγράμματα επισκέψεων σε εκδηλώσεις πολιτιστικού ενδιαφέροντος σύγχρονου πολιτισμού, όπως τοπικά πανηγύρια , πολιτιστικές εκδηλώσεις στην Πύλο, την Καλαμάτα κ.λ.π.για την καλύτερη ξενάγηση των τουριστών, με σκοπό να γίνονται γνώστες του διαφορετικού πολιτισμού μας με τα ήθη και έθιμα μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

8.1. Φωτογραφικό υλικό

Ηλιοβασίλες στο Ρουσσό

Αγριπτεράκια Γαλιβόλης

Κόκκινη Βαϊβαρούκας

Κόκκινη Μελιόνης

NAVARINO RESORTS - ΙΙ.Ο.Τ.Α. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
ΧΑΡΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2006

Αργος Μυρσινίου

Μαγνηση Πύλου

Κόκκινη Πύλου

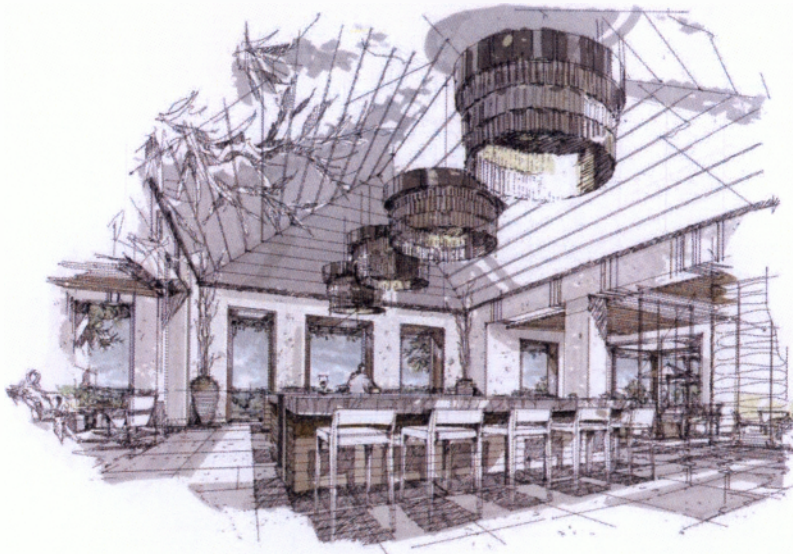
Μαγνηση - Καρδαμύλης

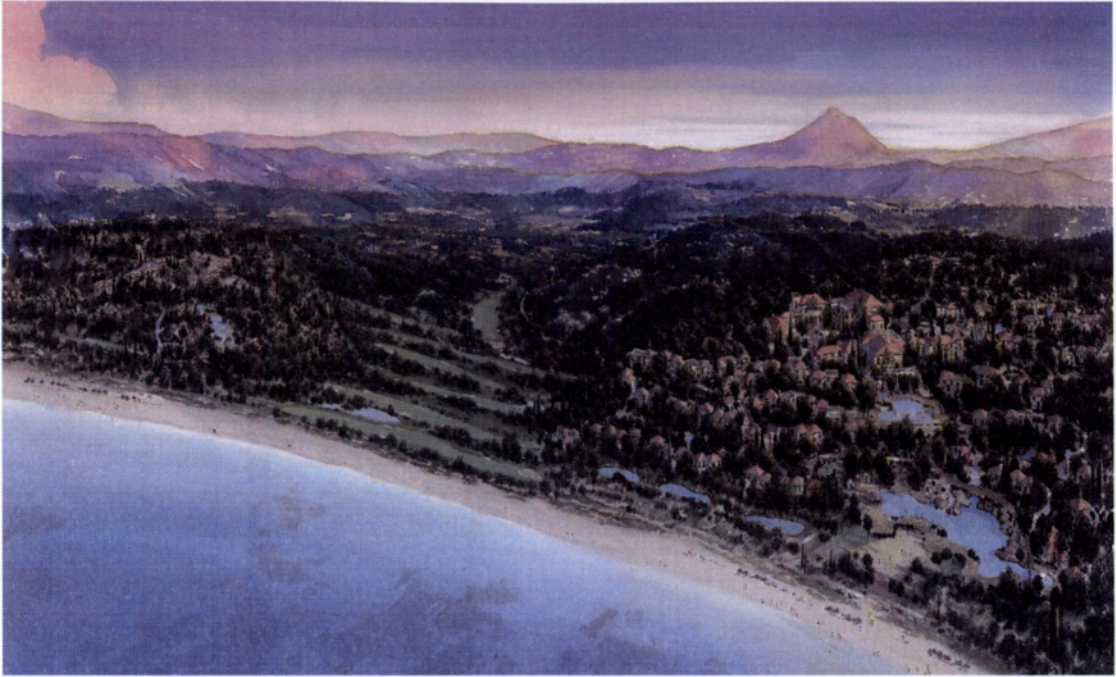
ΑΠΟΨΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ

all day dining

lobby lounge bar

ΛΙΜΝΟΔΕΞΑΜΕΝΗ ΠΥΛΟΥ

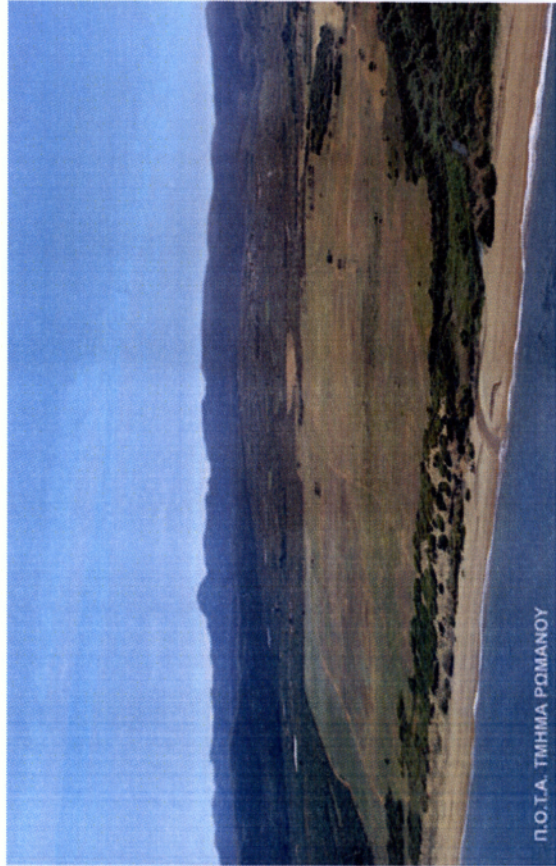
ΛΙΜΝΟΔΕΞΑΜΕΝΗ ΡΩΜΑΝΟΥ

ΜΕΤΑΦΥΤΕΥΣΗ ΕΛΙΩΝ

ΔΕΝΤΡΟΦΥΤΕΥΣΗ

Π.Ο.Τ.Α. ΤΙΝΗΜΑ ΡΟΜΑΝΟΥ

Π.Ο.Τ.Α. ΤΙΝΗΜΑ ΠΥΛΟΥ

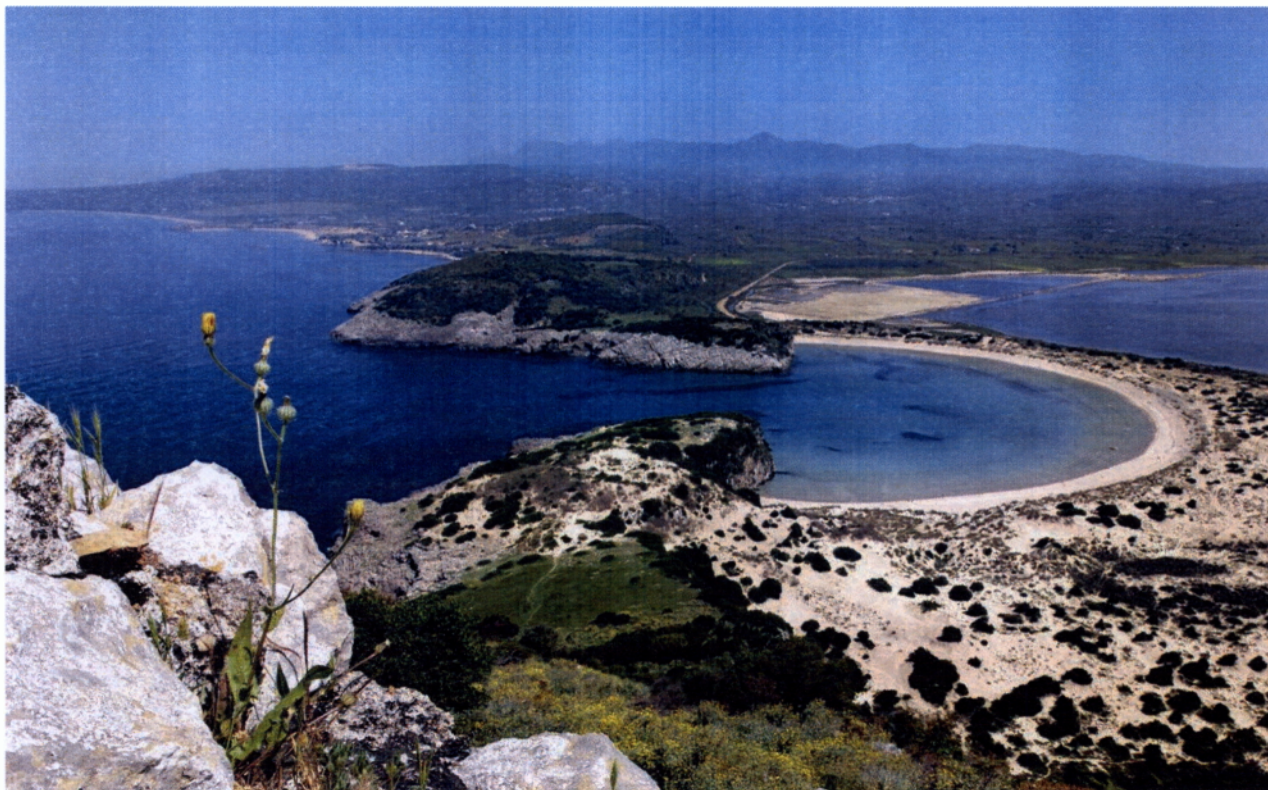
Π.Ο.Τ.Α. ΤΙΝΗΜΑ ΡΟΜΑΝΟΥ

Π.Ο.Τ.Α. ΤΙΝΗΜΑ ΠΥΛΟΥ

ΠΑΡΑΛΙΑ ΒΟΪΔΟΚΟΙΛΙΑΣ

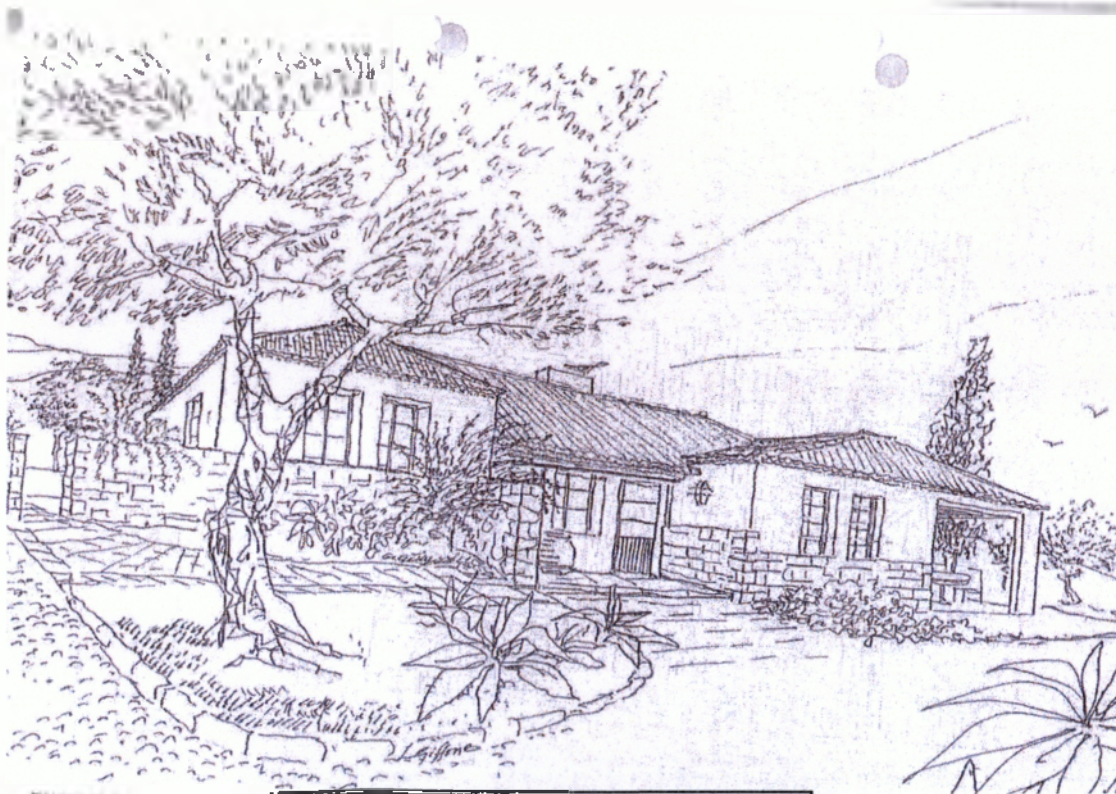

ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΡΓΟΥ

Η ΠΟΛΗ ΤΗΣ
ΜΕΘΩΝΗΣ ΜΕ ΤΟ
ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ

ΑΠΟΨΗ ΚΤΗΡΙΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΟΥΝ ΣΤΗ ΠΟΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

ΑΠΟΨΗ ΜΟΝΩΡΟΦΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ

GIFFONE & ASSOCIATES
VILLA 300
PERSPECTIVE
19 DEC 2003

ΑΠΟΨΗ ΔΙΩΡΟΦΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αργυρόπουλος Δ. και συνεργάτες (2005) "Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ΠΟΤΑ Ρωμανού Ν. Μεσσηνίας", Αθήνα
- Αργυρόπουλος Δ. και συνεργάτες (2005) "Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ΠΟΤΑ Πύλου Ν. Μεσσηνίας", Αθήνα
- Ερευνητικό Πανεπιστήμιο Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης (2005) "Αναπτυξιακή Μελέτη ΠΟΤΑ Ν. Μεσσηνίας", Αθήνα
- Αναπτυξιακή Μεσσηνίας Α.Ε. (2000) "Πολιτιστικός Οδηγός Μεσσηνίας", Καλαμάτα
- Αγγελίδης Μηνάς "Χωροταξικός σχεδιασμός και βιώσιμη ανάπτυξη", Αθήνα (2000)
- Judith Bell "Μεθοδολογικός σχεδιασμός παιδαγωγικής και κοινωνικής έρευνας", Αθήνα(2001)
- Παπακωνσταντινίδης Λεωνίδας "Ευαισθητοποιημένη τοπική κοινωνία" Αθήνα (2005)
- Παπακωνσταντινίδης Λεωνίδας "Στρατηγική οικονομική και περιφερειακής ανάπτυξης" Αθήνα (2003)
- Παπαδασκαλόπουλος Αθ. & Χριστοφάκης Μαν. "Περιφερειακός προγραμματισμός" Αθήνα (2002)
- Rory Burke "Διαχείριση έργου" Αθήνα (2002)
- Steiner G.,strategin Plaming "What every manager myst know, N.Y. Free Press 1998
- Piercy N. and Giles W., Making SWOT analysis work, business school and strategic marketing denelopment Unit
- Τζωρτζάκης Κ., Τζωρτζάκη Α. "Οργάνωση και Διοίκηση" 1999

ΑΡΘΡΑ από Εφημερίδες

- Μπακόπουλος Βασίλης (05/04/2006) "με προϋποθέσεις πήρε «πράσινο φως» η περιβαλλοντική μελέτη της ΠΟΤΑ, Ελευθερία, σελ.5

Βετουλάκη Βίκυ (05/04/2006) "Θετική γνωμοδότηση για την ΠΟΤΑ Πύλου",
Θάρρος, σελ.9

Παπαγεωργίου Αναστάσιος, (06/04/2006) "Στον αστερισμό της ΠΟΤΑ το 4^ο
ΚΠΣ", Επικαιρότητα, σελ. 5

Βετουλάκη Βίκυ (17/05/2006) "Εκδίδεται η οικοδομική άδει για της ΠΟΤΑ
Πύλου", Θάρρος, σελ.5

Βετουλάκη Βίκυ (30/05/2006) "Με θετική εισήγηση στο Νομαρχιακό η μελέτη για
την ΠΟΤΑ Πύλου", Θάρρος, σελ.5

Βετουλάκη Βίκυ (20/06/2006) "Μια όαση ξεκινά να κατασκευάζεται στον
Ρωμανού", Θάρρος, σελ.5

Σινάπης Γιάννης (26/11/2006) "Μια μικρή πόλη γεννιέται, Ελευθερία, σελ.16

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ & ΑΛΛΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΤΑ

ΓΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

- **ΦΕΚ 211/25-09-01** : Π.Δ. 313/2001 περί μεταφοράς αρμοδιοτήτων από τον ΕΟΤ στο υπουργείο Ανάπτυξης και στις Περιφέρειες...
- **ΦΕΚ 231/11-10-01** : Π.Δ. 343/2001 περί Οργανισμού Διάρθρωσης των Υπηρεσιών του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού
- **ΦΕΚ 85/17/03-04** : Π.Δ. 122/2004 « Ανασύσταση του Υπουργείου Τουρισμού»
- **ΦΕΚ 86/Α/18-03-04** : Π.Δ. 123/2004 «Διορισμός Υπουργού, Αναπληρωτή Υπουργού και Υφυπουργών»
- **ΦΕΚ 591/Β/21-04-04** :ΚΥΑ του Πρωθυπουργού και Υπουργού Τουρισμού με αριθμό 1153/2004 «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Τουρισμού Αναστάσιο Λιάσιο»

ΒΑΣΙΚΑ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ

- **ΦΕΚ 118/Α/19-07-1993**, Νόμος 2160/93, "Ρυθμίσεις για τον Τουρισμό και άλλες διατάξεις"

- **ΦΕΚ 29/A/10-02-03**, Νόμος 3105/2003, Περί Τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ρυθμίσεις για τον τουρισμό και άλλες διατάξεις

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

A. ΟΡΟΙ ΔΟΜΗΣΗΣ – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ – ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ

- **ΦΕΚ 61/Δ/88 :ΑΠΟ 20-01-88** Π.Δ., Όροι δόμησης τουριστικών εγκαταστάσεων σε εκτός σχεδίου γήπεδα
- **ΦΕΚ 557/Β/87**: Με αριθμό 530992/87 απόφαση Γεν. Γραμματέα ΕΟΤ "Τεχνικές Προδιαγραφές Τουριστικών Εγκαταστάσεων"
- **ΦΕΚ 43/A/07-03-2002** :Π.Δ. 43/2002, "Κατάταξη των κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων σε κατηγορίες με σύστημα αστερών και τεχνικές προδιαγραφές αυτών"
- **ΦΕΚ 17/A/06-02-2001** :Νόμος 2882 "Κώδικας αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων ακινήτων"

B. ΕΙΔΙΚΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

- **ΦΕΚ 208/Β/91 & ΦΕΚ 298/Β/91** :Με αριθμό 23908/91 ΚΥΑ "Τεχνικές προδιαγραφές για τη δημιουργία Συνεδριακών Κέντρων"
- **ΦΕΚ 2202/Τ/99**, Υπουργική Απόφαση Τ/486/03-12-1999, "Προϋποθέσεις χορήγησης ειδικού σήματος λειτουργίας σε επιχειρήσεις συνεδριακών Κέντρων"

ΓΚΟΛΦ

- **ΦΕΚ 42/Β/26-01-1994**, ΦΕΚ 137/Β/02-03-1994 : Υπουργική Απόφαση 520010/6/12-01-1994 "Καθορισμός προδιαγραφών γηπέδων Γκολφ"
- **ΦΕΚ 900/τ.Β/96** :Υπουργική απόφαση 533190/27-07-1996, "Προϋποθέσεις έκδοσης χορήγησης ειδικού σήματος λειτουργίας σε επιχειρήσεις γηπέδων γκολφ"

ΘΑΛΑΣΣΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

- **ΦΕΚ 986/Β/30-11-1995** : Υπ' αριθ. 2356/24-24-11-1995 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημ. Έργων και Τουρισμού, "Προδιαγραφές Κέντρων Θαλασσοθεραπείας για την υπαγωγή τους στο καθεστώς των κινήτρων του ν. 1892/90, όπως ισχύει
- **ΦΕΚ 551/Β/97** : Υπουργική Απόφαση Τ/2364/26-06-1997, "Προϋποθέσεις έκδοσης – χορήγησης ειδικού σήματος λειτουργίας σε επιχειρήσεις κέντρων θαλασσοθεραπείας"

Γ. ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **ΦΕΚ 678/Β/90** : υπ' αριθ. 69267/5387/90 ΚΥΑ "Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες, περιεχόμενο της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), καθορισμός περιεχομένου ειδικών περιβαλλοντικών μελετών και λοιπές συναφείς διατάξεις, σύμφωνα με το ν. 1650/86"
- **ΦΕΚ 786/Α/20-10-1994** : υπ' αριθ. 1661/20-10-94 ΚΥΑ "Τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων της υπ' αριθ. 69269/5387 Κοινής απόφασης Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημ. Έργων και Τουρισμού"
- **ΦΕΚ 691/Β/90** : "Καθορισμός τρόπου ενημέρωσης των πολιτών και φορέων εκπροσώπησης τους για το περιεχόμενο της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων των έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 1650/86
- **ΦΕΚ 755/Β/31-08-1995** : υπ' αριθ. 24635/23-08-1995 Απόφαση των Υπουργών Τουρισμού και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων που αφορά στην "Ανάθεση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για ορισμένες δραστηριότητες της πρώτης κατηγορίας του άρθρου 3 π. ν. 1650/1986 στους Γενικούς Γραμματείς των Περιφερειών της Χώρας, εξαιρούμενης της Περιφέρειας Αττικής"
- **Ν. 3010/02 (ΦΕΚ 91/Α/25-04-2002)**, "Εναρμόνιση του ν. 1650/1986 με τις οδηγίες 97/11 και 96/61

- **ΦΕΚ 1022/Β/05-09-2002** : "Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων...", όπου οι ΠΟΤΑ εντάσσονται στην ομάδα 6 "Τουριστικές Εγκαταστάσεις-Εργασίες πολεοδομίας"

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ – ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

- **ΦΕΚ 922/Β/14-12-1994** : ΚΥΑ 43965/94 "Καθαρισμός του είδους και της έκτασης των επενδυτικών έργων που περιλαμβάνονται στις επενδύσεις εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής των εγκαταστάσεων και εξοπλισμού των ξενοδοχειακών μονάδων, για την υπαγωγή τους στις διατάξεις του ν. 1892/90
- **ΦΕΚ 81/Α/15-04-1998**, Ν. 2601-14-04-1998 "Ενισχύσεις ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας και άλλες διατάξεις", όπως συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε με τους:
  - **Ν. 2941/2001, ΦΕΚ 201/Α/21-09-2001**, "Απλοποίηση διαδικασιών ίδρυσης εταιριών ... και άλλες διατάξεις", άρθρο 13 "Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων του ν. 2601/1998 για τουριστικές επενδύσεις", παρ. 7, με το οποίο τροποποιείται η περίπτωση (α) της παρ. 3 του άρθρου 5 του ν. 2601/98 (ποσοστά ενίσχυσης για επενδύσεις ίδρυσης ή επέκτασης ξενοδοχειακών μονάδων ΑΑ ή Α τάξης)
  - **Ν. 3049/2002, ΦΕΚ 212/Α/10-09-2002**, "Αποκρατικοποίηση επιχειρήσεων του δημοσίου και άλλες διατάξεις"
  - **Ν. 3105/2003, ΦΕΚ 29/Α/10-02-03**, "Τουριστική εκπαίδευση, ρυθμίσεις για τον τουρισμό και άλλες διατάξεις". Στο άρθρο 51, παρ.5, υπάρχει ρητή αναφορά για τις ΠΟΤΑ σχετικά με το θέμα της πολεοδόμησης.
  - **Ν.3219/2004, ΦΕΚ 261/Α/27-01-04**, Τροποποίησης του ν. 2601/1998 (ΦΕΚ 81 Α) "Ενισχύσεις Ιδιωτικών επενδύσεων ... και άλλες διατάξεις", όπου στο άρθρο 2 "Βελτίωση κινήτρων για επενδύσεις στον τουρισμό, παρ. 3, υπάρχει ρητή αναφορά για τις ΠΟΤΑ

- **N. 3299/2004, ΦΕΚ 261/A/23-12-2004**, "Κίνητρα ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική ανάπτυξη και την περιφερειακή σύγκλιση"
- **ΦΕΚ 226/A/26-09-2003**, Π.Δ. 250, "Καθορισμός ποσοστού τουριστικών καταλυμάτων που μπορούν να μισθώνονται μακροχρονίως ή και να πωλούνται"
- **ΦΕΚ 15/A/28-01-2004**, Ν. 3220, Μέτρα αναπτυξιακής και κοινωνικής πολιτικής, αντικειμενικοποίηση του φορολογικού ελέγχου και άλλες διατάξεις, όπου στο άρθρο 6, "Φορολογική αντιμετώπιση της υπεραξίας από πώληση και εισφορά ακινήτων", παρ. 2 υπάρχει ειδική αναφορά για της ΠΟΤΑ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

- **N. 2742/97** "Χωροταξικός σχεδιασμός και άλλες διατάξεις"
- **Τα 12 Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης**
- **ΦΕΚ 797/B/86** :2647/ ΥΠ.ΕΘ.Ο. /ΕΙΔ. 135 ΕΟΤ/1911-1986 Απόφαση Υπουργού Εθνικής Οικονομίας "Μέτρα για την ελεγχόμενη τουριστική ανάπτυξη και αναβάθμιση της τουριστικής προσφοράς περιοχών της χώρας. Καθορισμός περιοχών ελέγχου Τουριστικής Ανάπτυξης"
- **ΦΕΚ 1094/B/29-12-1995**, Τροποποίηση και συμπλήρωση της 2647 ΥΠ.ΕΘ. Ο. / 538866 / ΕΙΔ. 135 ΕΟΤ/1911-86 Απόφαση Υπουργού Εθνικής Οικονομίας "Μέτρα για την ελεγχόμενη τουριστική ανάπτυξη και αναβάθμιση της τουριστικής προσφοράς περιοχών της χώρας. Καθορισμός περιοχών ελέγχου Τουριστικής Ανάπτυξης"
- **ΦΕΚ 1039/B/7-8-2001** : Υπουργική Απόφαση υπ' αριθ. 3545/3007-2001 Τροποποίηση της 2647 ΥΠ.ΕΘ. Ο. / 538866 / ΕΙΔ. 135 ΕΟΤ/1911-86 Απόφαση Υπουργού Εθνικής Οικονομίας "Μέτρα για την ελεγχόμενη τουριστική ανάπτυξη και αναβάθμιση της τουριστικής προσφοράς περιοχών της χώρας. Καθορισμός περιοχών ελέγχου Τουριστικής Ανάπτυξης"

ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΠΟΤΑ

- **ΦΕΚ 254/Α/15-12-1997** : Ν. 2545/10-12-1997 "Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές και άλλες διατάξεις" (άρθρο 3, ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ)
- **ΦΕΚ 149/Β/20-02-1998** :ΚΥΑ υπ'αριθ. Τ/751/Β/10-02-1998 "Απαιτούμενα δικαιολογητικά, διαδικασίες και ρύθμιση λοιπών λεπτομερειών για τη εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 29 του ν. 2545/97 "Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές και άλλες διατάξεις (ΠΟΤΑ)"
- **ΦΕΚ 822/Β/06-08-98** : ΚΥΑ με αριθ. Τ/3522/09-07-98 "Γενικές κατευθύνσεις τουριστικής πολιτικής για τη δημιουργία ΠΟΤΑ κατά τις διατάξεις της παρ. 3, του άρθρου 29 του ν. 2545/97 "Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές και άλλες διατάξεις"
- **ΦΕΚ 887/Δ/22-10-2001** ΚΥΑ Εθνικής Οικονομίας, Ανάπτυξης, πεχωδε, (αριθ.24069/3817), Χαρακτηρισμός και οριοθέτηση ως Περιοχής Ολοκληρωμένης Τουριστικής ανάπτυξης (ΠΟΤΑ), καθορισμός όρων, και περιορισμών στις χρήσεις, έγκριση της διάταξης των εγκαταστάσεων, των όρων για την προστασία του περιβάλλοντος καθώς και του Φορέα ίδρυσης και εκμετάλλευσης της
- **ΦΕΚ 1544/Β/17-10-2003** Υπουργική απόφαση, Παράταση ανατρεπτικής προθεσμίας που τέθηκε με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 της με αριθ. 24069/3817/19-10-2001 ΚΥΑ (Δ 887), για την αποκατάσταση, από τον προβλεπόμενο από τις διατάξεις φορέα ΠΟΤΑ, της κφιότητας του συνόλου των ιδιωτικών εκτάσεων που χαρακτηρίζονται με αυτή, ως ΠΟΤΑ
- **42545/12-10-04 (ΦΕΚ 940/Δ/19-10-04)** ΚΥΑ, Συμπλήρωση των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 6 της με αριθ. 24069/3817/1910-2001 ΚΥΑ
- **ΦΕΚ 157/Α/25-06-2003** Ν. 3456/2003, "Ομολογιακά δάνεια ... και άλλες διατάξεις", του άρθρου 26 παρ 3 "Φορολογικές και άλλες διατάξεις"
- **ΦΕΚ 249/Α/30-10-2003**, Ν. 3190/2003, του άρθου 20 παρ.2 "Τροποποίηση του ν. 2323/1995 Υπαίθρια εμπόριο και άλλες διατάξεις"

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ – ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ- ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

- Η υπ' αριθ 31-1996 Απόφαση του Δ.Σ. του ΕΟΤ για το σύστημα κριτηρίων χαρακτηρισμού τουριστικών επενδύσεων ως «μείζονος τουριστικής σημασίας»
- Πρόσκληση Εκδήλωση ενδιαφέροντος για τη δημιουργία ΠΟΤΑ από τον ΕΟΤ (υπ' αριθ. 502580/31-01-1997)
- Η υπ' αριθ.3/2001 Απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου Μεσσηνίας «...υπέρ της ιδιαίτερα μεγάλης σημασίας της επένδυσης για την οικονομία και την ανάπτυξη του νομού Μεσσηνίας»
- Καθορισμός οριογραμμών αιγιαλού στις περιοχές της ΠΟΤΑ Πύλου και Ρωμανού – Αποφάσεις αρ. 67/90 (ΦΕΚ 651/Δ/19-11-90) ΤΟΥ Νομάρχη Μεσσηνίας και αρ.96/21-08-1995 (ΦΕΚ 658/Δ/06-09-95) ΤΟΥ Περιφερειακού διευθυντή Μεσσηνίας
- Οι αρ. 1539/12-06-2003 και 1545/12-06-2003 Αποφάσεις του ΓΓ της Περιφέρειας Πελοποννήσου σχετικά με την οριοθέτηση των ρεμάτων που διασχίζουν την έκταση της ΠΟΤΑ
- Χορήγηση ενιαίας άδειας χρήσης νερού – εκτέλεση έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων και μεταφοράς νερού για το τμήμα ΠΟΤΑ Πύλου
- Έγκριση ΜΠΕ για το έργο «Λιμνοδεξαμενή Τμήματος ΠΟΤΑ Πύλου
- Θετική Προκαταρκτική Περιβαλλοντική Εκτίμηση κα αξιολόγηση της πρότασης για το έργο «Αποκατάσταση τμήματος της υφιστάμενης Ε.Ο. Γιάλοβας – Πύλου παρά το όριο της Περιοχής ΠΟΤΑ Πύλου νομού Μεσσηνίας»
- Έγκριση της Μελέτης Επεξεργασίας και διάθεσης των υγρών αποβλήτων για την περιοχή Ρωμανού και βεβαίωση των δήμων για μελλοντική παραλαβή λυμάτων στους βιολογικούς τους καθαρισμούς
- Η αρ.124523/24-11-2004 Κοινή Απόφαση ΠΕΧΩΔΕ, Πολιτισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με την οποία εγκρίνονται περιβαλλοντικοί όροι για το νέο οδικό τμήμα Πύλου Γιάλοβας
- Η Κοινή Υπουργική Απόφαση αρ. 42545/12-10-04 (ΦΕΚ 940/Δ/19-10-04) για κήρυξη των απαλλοτριώσεων εντός της ΠΟΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Η ΠΟΤΑ Μεσσηνίας είναι μια μεγάλη τουριστική επένδυση για το νομό. Ποιες παραγωγικές μονάδες θα επηρεάσει/ ενισχύσει και τι συνέπεια πιστεύετε ότι θα δημιουργήσει;

.....

.....

.....

.....

.....

2. Θεωρείτε ότι ήταν αναγκαία για το νομό μια τέτοια είδους επένδυση;

.....

.....

.....

.....

.....

3. Θεωρείτε ότι η ΠΟΤΑ θα έχει συνέπειες στη λειτουργία των μικρών τουριστικών μονάδων που δραστηριοποιούνται στη περιοχή κατασκευής αλλά και στην ευρύτερη περιοχή;

.....

.....

.....

.....

.....

4. Πιστεύετε ότι θα υπάρχουν επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον από τη κατασκευή και λειτουργία της ΠΟΤΑ;

.....

.....

.....
.....
.....

5. Ποιες κατά τη γνώμη σας είναι η **Αδυναμία/ Δυναμικές** και τα **Πλεονεκτήματα/ Μειονεκτήματα** που υπάρχουν στη μεγαλύτερη τουριστική επένδυση στην Ελλάδα;

.....
.....
.....
.....
.....